सिन्धुली जिल्लाको

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना

२०७७

Disaster Preparedness and Response Plan, 2077
Sindhuli

प्रकाशक

जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति

सिन्धुली

सहयोगी

नेपाल रेडक्रस सोसाइटी

सिन्धुली जिल्ला शाखा

नेपाल सरकार
गृह मन्त्रालय
जिल्ला प्रशासन कार्यालय
सिन्धुली

प्रजिअ फोन : ०४७-५२०५३३
सप्रजिअ फोन : ५२०२७६
कार्यालय : ५२०६७०
फ्याक्स : ५२०१३३

मन्तव्य

देश अहिले लकडाउनमा छ । कोरोना भाइरसका कारण विश्वले नै मानवीय, आर्थिक, सामाजिक लगायतका क्षति बेहोरिरहेको अवस्थामा निकै प्रयासका बावजुद पनि नेपाल टाढा रहन सकेन । कोरोना बिरुद्धको लडाइँ एक मात्र लक्ष्य राखेर नेपाल मात्र होइन, विश्व नै अहिले आफूसँग भएको सम्पूर्ण स्रोतसाधन तथा संयन्त्र परिचालन गरी जोखिम न्यूनिकरणको प्रयासमा जुटिरहेको छ । सिन्धुली जिल्लाले पनि सबै किसिमका नियमित तथा विकासका गतिविधि र सामाजिक समस्यालाई गौण राखेर कोरोनाको नियन्त्रण तथा यसबाट हुन सक्ने क्षतिको न्यूनिकरणका गतिविधिहरुलाई प्राथमिकतामा राखेको छ। समुदायको सचेतीकरण तथा उपचारको उचित प्रवन्ध गरी क्षतिको न्यूनिकरण गर्नु नै अहिलेको आवश्यकता हो ।

कोरोना महामारी जस्तै आकस्मिक रुपमा व्यहोर्नुपरेको फरक खालको विपद्लाई सम्बोधन गर्ने हामीसँग कुनै किसिमको योजना थिएन । विगतका अनुभवको आधारमा पूर्व आंकलन गरी तयार पारिएको नियमित पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका योजनाले यस प्रकारका महामारीको सम्बोधन गर्न सम्भव थिएन । स्वास्थ्य क्लष्टरमा द्रुत प्रतिकार्यका लागि RRT को व्यवस्था गरिएको भए पनि परिचालनको अनुभव थिएन । योजनाको कार्यान्वयनमा आउने कठिनाइ, समस्या समाधानका लागि गरिएका प्रयास तथा अनुभवको आधारमा योजनालाई समयानुकूल परिमार्जन गर्नु आवश्यक थियो ।

वर्षेनी घटिरहने तथा घट्न सक्ने प्राकृतिक एवम् मानवीय विपद् र कोरोना भाइरसजस्तै विश्वव्यापी महामारी लगायतका विपद्को व्यवस्थापनको पूर्वतयारी, प्रतिकार्य र पूनःस्थापना कार्यलाई व्यवस्थित बनाउन विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७६ को आधारमा योजनाको कार्यान्वयनको चरणमा भएका कमीकमजोरीहरुलाई सुधार गर्दै गरिएका प्रयास तथा अनुभवलाई दस्तावेजमा समावेश साथै योजनाहरुको आवश्यक परिमार्जन समेत गरी विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७७ अध्यावधिक गरिएको छ । वि.सं. २०६८ सालदेखि निरन्तर रुपमा प्रकाशन हुँदै आएको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनामा यस वर्ष एकै समूहमा बसेर समूहगत छलफल गर्न नसकिए पनि विषयगत क्षेत्रका छलफलहरुलाई बन्दाबन्दीको पूर्ण पालना गर्दै प्रविधिको प्रयोग मार्फत छलफल गरी योजनाहरुलाई अध्यावधिक गरिएको छ ।

सिन्धुली जिल्ला प्राकृतिक प्रकोपको दृष्टिकोणबाट निकै जोखिमपूर्ण जिल्लाको रुपमा पर्दछ। बाढी, पहिरो, चटयाङ, आगलागीजस्ता विपद्का घटनाहरुबाट वर्षेनी जनधनको क्षति भइरहेको छ। विपद्बाट हुने क्षति न्यूनिकरण गर्न पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका सबै चरणमा स्थानीय तहको सक्रियता, नेतृत्व तथा सरोकारवाला निकायसँगको समन्वय आवश्यक देखिन्छ। विगतका अनुभवलाई समेत समेटेर यस क्षेत्रसँग सम्बन्धित तथा कार्य गरिरहेका गैर सरकारी संघसंस्थाहरु सबै सुरक्षा निकाय, जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिका सदस्य तथा विज्ञ व्यक्तित्वहरुको राय सुझावबाट तयार गरिएको यो योजना विपद् व्यवस्थापनको लागि मार्गदर्शन समेत हो । सम्बद्ध सबै निकायको समन्वय तथा सहयोगमा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७७ को पूर्ण रुपमा कार्यान्वयन भई प्रभावकारी रुपमा जिल्लाको विपद् व्यवस्थापनको लागि जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति र मेरो व्यक्तिगत तर्फबाट विशेष अनुरोध गर्दछु ।

अन्तमा यो कार्ययोजना तयारी तथा प्रकाशनको लागि निरन्तर रुपमा लागि पर्ने नेपाल रेडक्रस सोसाइटी सिन्धुली जिल्ला शाखा, जिल्लामा क्रियाशील सम्वद्ध सबै सरकारी तथा गैरसरकारी संस्थाहरु, सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी तथा जिल्ला प्रशासन कार्यालयका कर्मचारीहरु लगायत सम्पूर्णलाई हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

(योगेन्द्र प्रसाद पाण्डे)
प्रमुख जिल्ला अधिकारी
एवम्
अध्यक्ष
जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति
सिन्धुली

Web: daosindhuli.moha.gov.np
Email: cdosindhuli@gmail.com

शव्दसङ्क्षेप

अ/गैसस	अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्था
आरडिटि	र्‍यापिड डाइग्नोसिस टेस्ट
आकासके	आपतकालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र
किमी	किलोमिटर
गापा	गाउँपालिका
जिप्रका	जिल्ला प्रशासन कार्यालय
जिविव्यस	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति
जिसस	जिल्ला समन्वय समिति
नपा	नगरपालिका
नेरेसो	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
निमावि	निम्न माध्यमिक विद्यालय
प्रावि	प्राथमिक विद्यालय
पिसिआर	पोलिमराइज चेन रियाक्सन
मावि	माध्यमिक विद्यालय
मिमि	मिलिलिटर
शिविसइ	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ
सप्रबल	सशस्त्र प्रहरी बल
सावउस	सामुदायिक वन उपभोक्ता समूह
साविका	सामुदायिक विकास कार्यक्रम
स्वाका	स्वास्थ्य कार्यालय
CRRT	Community Rapid Response Team
ECED	Early Child Education & Development
GBV	Gender Based Violence
GBVMIS	Gender Based Violence Management of Information System
IRA	Initial Rapid Assessement
MIRA/मिरा	Multi cluster Initial Rapid Assessement
MISP	Malware Information Sharing Plateform
OCMC	One-stop Crisis Management Center
RRT	Rapid Response Team
TLC	Temporary Learning Center

विषयसूची

भाग १ : योजनाको परिचय १
१.१ पृष्ठभूमिः १
१.२ प्रतिकार्य योजनाको उद्देश्य ६
१.३ प्रतिकार्य योजनाको लक्षित समूह ६
१.४ प्रतिकार्य योजना तर्जूमा प्रक्रिया र सहभागिता ७
१.५ प्रतिकार्य योजनाको उपयोग र प्रयोग ७
१.६ प्रतिकार्य योजनाको आवश्यकता तथा महत्व ७
१.७ प्रतिकार्य योजनाका सीमा ७
१.८ कार्ययोजनाको पुनरावलोकन ८
भाग २ : विपद्को अवस्था तथा योजना तर्जूमा सम्बन्धी पूर्वानुमान ९
२.१ सन्दर्भ सामाग्री पुनरावलोकनको नतिजा ९
२.२ दस्तावेजहरूको अध्ययन ९
२.३ वैठकका निर्णयहरू ९
२.४ विपद्को स्तरीकरण १०
२.५ नगरपालिका तथा गाउँपालिकाको संकटाभिमुखता स्तरीकरण ११
२.६ जिल्लाका प्रमुख नदीनालाहरुको विवरण १२
२.७ यस वर्ष प्रकोप प्रभावित हुनसक्ने जनसंख्याको अनुमान १३
२.८ निकायगत भूमिका तथा जिम्मेवारी १४
२.९ क्षेत्रगत (Cluster) : अगुवाहरुको विवरण १६
२.१० सहयोगी निकायहरूमा अपुग/अभाव (GAP) देखिएका सामाग्री, स्रोत साधन र क्षमता १६
२.११ सामान्य प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी कार्य १७
भाग ३ : पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य सम्बन्धी योजना २०
३.१ विषयगत क्षेत्रः सूचना, सर्वेक्षण तथा समन्वय २०
३.२ विषयगत क्षेत्रः खोजतलास तथा उद्धार २५
३.३ विषयगत क्षेत्रः आपतकालीन आवास तथा गैर खाद्य सामाग्री ३०
३.४ विषयगत क्षेत्रः कृषि तथा खाद्य ३६
३.५ विषयगत क्षेत्रः खानेपानी तथा सरसफाइ ४१
३.६ विषयगत क्षेत्रः स्वास्थ्य तथा पोषण ४६
३.७ विषयगत क्षेत्रः शिक्षा ५३
३.८ विषयगत क्षेत्रः संरक्षण ५७
३.९ विषयगत क्षेत्रः पूनःनिर्माण ६५
अनुसूचीहरु ६८
अनुसूचीः १ गाउँपालिका तथा नगरपालिकाको संकटाभिमुखता विश्लेषण ६८
अनुसूचीः २ प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा फाराम ६९
अनुसूचीः ३ आपतकालीन अवस्थामा परिचालनका लागि आवश्यक सामाग्रीहरु ७२
अनुसूचीः ४ महत्वपूर्ण टेलिफोन नम्बरहरु ७५
अनुसूचीः ५ सिन्धुली जिल्लामा रहेको एम्बुलेन्स तथा शववाहन सेवा विवरण ७६
अनुसूचीः ६ स्थानीय तहअन्तर्गतका पदाधिकारी तथा प्रमुख प्रशासकिय अधिकृतको सम्पर्क विवरण ७८
अनुसूचीः ७ शैक्षिक संस्थाहरु सम्बन्धी विवरण ८३
अनुसूचीः ८ स्वास्थ्य संस्थाहरुको विवरण ८४
अनुसूचीः ९ जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति सिन्धुलीका सदस्यहरुका नामवली ८६

अनुसूचीः १० विपद् व्यवस्थापन समिति बैठक/कार्यशालामा सहभागीहरुको विवरण ८८
अनुसूचीः ११ विपद् सम्बन्धी शब्दावली ९०
अनुसूचीः १२ सन्दर्भ सामग्रीहरु ९२

भाग १ : योजनाको परिचय

१.१ पृष्ठभूमिः

हाम्रोजस्तो भूधरातलीय बनोट तथा स्वरुप भएको मुलुकमा प्राकृतिक प्रकोप तुलनात्मक रुपमा बढी नै रहेको हुन्छ। त्यसमा पनि जनचेतनाको कमी, परिवर्तित अवस्था तथा जलवायू परिवर्तनको कारण आकस्मिक, बेमौसमी तथा फरक फरक किसिमका विपद्का घटनाहरु बढ्दै गइरहेको छ जसबाट जनधनको क्षति पनि वर्षेनी वृद्धि हुदै गइरहेको छ । यसरी बारम्बार आइरहने विपद्को सामना गर्न प्रभावित परिवारले मात्र सम्भव हुँदैन । यसका लागि सबै किसिमको प्रतिकार्य गर्ने संयन्त्रलाई परिचालन गर्नु जरुरी हुन्छ । त्यसैले भविश्यमा आइपर्ने सबै किसिमको विपद्को सामना गर्नका लागि व्यक्ति, परिवार, समुदाय तथा संयन्त्रलाई स्रोतसाधनसहित तयारी अवस्थामा राख्नुपर्ने हुन्छ । नीति तथा कार्यक्रमगत रुपमा विपद्लाई प्राथमिकतामा राखी स्रोतहरुको व्यवस्थापन, जनशक्तिको तयारी तथा समुदायको ज्ञान तथा सचेतना अभिवृद्धि गर्न आवश्यक हुन्छ । विपद्का घटनाहरु तथा त्यसबाट हुन सक्ने क्षतिको न्यूनिकरण गर्न तहगत रुपमा विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापन योजनाहरु निर्माण गरी क्रमिक रुपमा त्यसको कार्यान्वयन गर्दै समुदाय तथा संयन्त्रहरुलाई उत्थानशील बनाउनु पर्दछ । यसका लागि सिन्धुली जिल्लाले विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जूमा मार्गदर्शन, २०६७ को अधिनमा रही वि.सं. २०६८ सालदेखि नै विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्माण गरी कार्यान्वयन गरिरहेको छ र हरेक वर्ष अध्यावधिकसमेत गरी समयानुकूलका योजनाहरु समावेश गर्दै उपलब्ध स्रोतसाधनको प्रयोग गरी उत्कृष्ट प्रतिकार्यसमेत गर्दै आइरहेको छ । नेपालको संविधान, २०७२ मा विपद् व्यवस्थापनलाई तीनै तहको अधिकारको साझा सूचीभित्र समावेश गरी विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ समेत लागू भई मातहतका सबै निकायहरुमा विपद् व्यवस्थापनको क्षेत्रलाई कार्यक्षेत्रभित्र समावेश गरेकोले पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाले अझ व्यापकता पाएको छ । बारम्बार घटिरहने विपद्का घटना तथा हाल विश्वमा नै महामारीको रुपमा रहेको कोरोना भाइरसका कारण सिन्धुली जिल्लासमेत प्रभावित भएको हुँदा प्रतिकार्यको दायरा फरक, बृहत र फराकिलो बनाउनु पर्ने देखिन्छ ।

अहिले विश्व नै कोरोना भाइरसको महामारीसँग जुधिरहेको अवस्था छ । विश्वको सबै मुलुकहरु कोरोना भाइरसको विरुद्ध लड्न हरेक किसिमका उपाय अपनाइरहेका भए पनि जित हासिल गर्न सकिरहेको छैन । विकसित मुलुकहरु पनि आफूसँग भएको अत्याधुनिक प्रवधि तथा प्रणालीका बाबजुत संघर्ष गरिरहेका छन् । यस अवस्थामा नेपाल पनि टाढा रहन सकेको छैन। देशमा उपलब्ध स्रोत साधनको अधिकतम व्यवस्थापन गर्दै बि.सं. २०७६ चैत्रको दोस्रो सातादेखि बन्दाबन्दी गरी सबै किसिमका गतिविधिहरुमा रोक लगाए पनि हालसम्म ६५ जिल्लाका २६०० भन्दा बढी मानिस संक्रमित र १० जनाको मृत्यु भएको स्थिति छ भने हालसम्म सिन्धुली जिल्लामा दुइजना संक्रमित भेटिएकामा एकजना पूर्ण रुपमा निको भई सामान्य जीवनमा फर्किसकेको छ। बन्दाबन्दीका कारण सिन्धुली जिल्लामा सम्पूर्ण गतिविधिहरु ठप्प भए पनि वरिपरिका जिल्लाहरुमा देखिएको बढ्दो संक्रमण तथा देशकै राजधानीलगायत विभिन्न जिल्लामा आवतजावत गर्ने एक मात्र बैकल्पिक राजमार्ग भएकोले सिन्धुली जिल्ला उच्च जोखिममा रहेको छ । हाल जिल्लामा प्रतिकार्यका लागि सबै स्थानीय तहमा गरी हालसम्म ४२० वटा क्वारेन्टाइन बेड, सिन्धुली अस्पतालमा १४ वटासहित ३३ वटा आइसोलेसन बेड निर्माण गरिएको छ । साथै प्रतिकार्यमा संलग्न स्वास्थ्यकर्मी, सुरक्षाकर्मी, रेडक्रस स्वयम्सेवक लगायतको सुरक्षाका लागि सबै स्थानीय तहमा PPE सेट, पञ्जा, मास्क, थर्मल गन, सेनिटाइजर लगायतका सामाग्रीहरु उपलब्ध गराइएको छ । जिल्लामा सञ्चालित ४३ वटा एम्बुलेन्सहरुमध्ये २४ वटा एम्बुलेन्सलाई कोरोना संक्रमण प्रतिरोधी बनाइएको छ भने एकवटा शववहान र २० वटा शव संकलन झोला तयारी अवस्थामा राखिएको छ । जिल्लामा शंकास्पद व्यक्तिहरुको आरडिटी र पिसिआर जाँचलाई प्राथमिकतामा राखिएको छ । साथै कोरोना संक्रमितको उपचारका लागि अस्पतालको व्यवस्थापनलाई तयारी अवस्थामा राखिएको छ। (स्रोतः कोभिड बुलेटिन अंक २, जिविव्यस, सिन्धुली)

विगतमा पनि वि.सं. २०७२ बैसाख १२ गते गोरखा केन्द्रविन्दु भएर गएको बिनासकारी भूकम्प तथा त्यसपश्चातका पराकम्पनबाट सिन्धुली जिल्लामा १५ जनाको मृत्यु, २ सय ३० जना घाइते, ४२ हजार भवनहरुमा क्षति तथा करिब १ लाख ९० हजार जनसंख्या प्रभावित भएका थिए र भूकम्पबाट अति प्रभावित १४ जिल्लाहरुभित्र सिन्धुली जिल्ला पनि समेटिएको

थियो । अझ इतिहास पल्टाउने हो वि.सं १८९० को महाभुकम्प, वि.सं. २०४५ सालको भूकम्प तथा वि.सं. २०६८ सालको भूकम्पले सिन्धुली जिल्लालाई असर गरेको देखिन्छ । (स्रोतः जिविव्यस सिन्धुली, २०७२)

सिन्धुली जिल्लामा बाढीपहिरोको जोखिम पनि उच्च रहेको छ । जिल्लाको उत्तरतर्फ महाभारत र दक्षिणतर्फको चुरे पर्वत श्रृङ्खलामा पर्ने प्रायः सबै भूभाग भिरालो भएको तथा वनविनासको क्रम बढ्दो रहेको कारणले वर्षातमा बाढीपहिरो ब्यापक वढ्न जाने र बर्षेनी ठूलो मात्रामा धनजनको क्षति तथा भूक्षय हुने गरेको छ । वि.सं १९५९ को बाढी (यसलाई उनसठ्ठा पनि भन्दछन्—ले सिन्धुलीमाडी, मरिणखोला तथा कमलाखोंजको खेतीयोग्य जमिनलाई ब्यापक विनास गरेको), वि.सं २००१ मा व्यापक असिनापात, वि.सं २०११ को बाढी, वि.सं २०२३ मा फुटेको सेती पहिरो, वि.सं २०२७ मा आएको बाढी, वि.सं २०३८ मा आएको बाढी (यस समयको बाढीले १९५९ सालमा आएको बाढीले वढाएको खोलाको आयतन समान वनाएको थियो), वि.सं २०४१ को बाढी (यस बाढीले सिन्धुलीको विकास फड्कोलाई २० वर्ष पछाडि पारेको विश्वास गरिएको छ), वि.सं २०५० र २०६१ मा आएको बाढीले यस जिल्लामा धेरै जनधनको क्षति गरेको छ । (श्रोतः जिल्ला पार्श्व चित्र २०७२, सिन्धुली)

यससँगै जिल्लामा आगलागी, चट्याङ, सडक दुर्घटनाबाट पनि क्षति भएको देखिन्छ । नेपाल रेडक्रस सोसाइटी सिन्धुली जिल्ला शाखाले नियमित रुपमा वितरण गर्ने राहत सामाग्रीहरुको विवरण तालिका हेर्दा जिल्लामा बाढीपहिरोसँगै आगलागी पनि निकै भएको देखिन्छ । बि.सं. २०७५ श्रावणदेखि २०७६ असार मसान्तसम्मको गैरखाद्य राहत वितरण विवरण हेर्दा ९९ घरपरिबार बाढीपहिरो, ८१ परिवार आगलागी, १५ परिवार हावाहुरी, एक परिवार जंगली जनावर आतंक, दुई परिवार चट्याङ र अन्य तीन गरी जम्मा २०१ परिवार विपद्बाट प्रभावित भएको देखिन्छ । (स्रोतः सिन्धुली रेडक्रस, ४९ औं जिल्ला सभा विशेषाङ्क, २०७६)

सिन्धुली जिल्लाको परिदृष्य हेर्दा जिल्लामा विपद्का घटनाहरु बारम्बार भइरहेको देखिन्छ । विपद्को समयमा निश्चय पनि प्रभावित व्यक्ति तथा समूदायलाई सहयोगको आवश्यकता पर्दछ र सहयोग कार्यलाई जति सक्दो छिटो र छरितो गराउनु पर्दछ जसले गर्दा थप क्षति हुनबाट बचाउन सक्दछ । गत वर्ष कमलानदी तथा मरिणखोलामा आएको बाढीमा फसेका व्यक्तिहरुलाई खोज तथा उद्धार टोली परिचालन गरी उद्धार गरेको कार्यबाट पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना कति आवश्यक रहेको हुन्छ भनेर बुझ्न सकिन्छ । पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको कार्यान्वयनको क्रममा गरिएका प्रयास तथा अनुभवको आधारमा यस वर्ष जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले आपतकालीन अवस्थामा प्रयोग गर्ने सामाग्री खरिद गरी तयारी अवस्थामा राखेको छ । उक्त सामाग्रीहरुको प्रयोगसमेत गरी पहिरोको उच्च जोखिममा रहेको कुशेश्वर दुम्जाका एक समुदायलाई खतरामुक्त गरिएको थियो । साथै जिल्लामा आपतकालीन प्रतिकार्य केन्द्रको स्थापना गरी पूर्व चेतावनी तथा सूचना प्रवाहको प्रयास थालिएको छ ।

तथापि जिल्लामा भइरहने घटनाहरुलाई पूर्ण रुपमा सम्बोधन गर्न सकिएको छैन । फरक किसिमको विपद्का प्रतिकार्यबाट सिकाइ भएको छ भने विगतमा निर्माण गरिएका पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाहरुको प्रभावकारी कार्यान्वयनमा स्रोतसामाग्रीहरुको अपुग (GAP) बाट योजनाको परिमार्जन गर्नु पर्ने आवश्यकता देखिएको छ । अतः यस स्रोतसामाग्रीहरुको अपुग अवस्थालाई सम्बोधन गरी विगतको अनुभवका आधारमा सबै किसिमका विपद्लाई प्रतिकार्य गर्न तथा मानवीय सहयोगलाई व्यवस्थित बनाउन प्रतिकार्य योजनाको परिमार्जन महत्वपूर्ण देखिएकोले जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, सिन्धुलीले यो विपद् प्रतिकार्य तथा पूर्वतयारी योजना, २०७६ अध्यावधिक गरी विपद् प्रतिकार्य तथा पूर्वतयारी योजना, २०७७ सिन्धुली तर्जूमा गरेको छ ।

१.१.१ सिन्धुली जिल्लाको सामान्य परिचयः

परापूर्वकालदेखि नै आफ्नै छुट्टै पहिचान कायम राख्न सफल सिन्धुली जिल्ला संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक नेपालको बागमती प्रदेशअन्तर्गत रहेको छ । ऐतिहासिक सिन्धुलीगढी दरबारको जिल्ला भनेर परिचित सिन्धुलीलाई जुनारको जिल्लाको रुपमा समेत चिनिन्छ । दक्षिण एसियाकै नमुना बाटोको रुपमा बिपी राजमार्ग निर्माण भई सञ्चालनमा आए पश्चात् प्रदेश नं. २ र प्रदेश नं. १ लाई राजधानीसँग जोडने प्रमुख मार्गको रूपमा रहेको छ ।

- **भौगोलिक अवस्थितिः**

कुल क्षेत्रफल : २४९१ वर्ग किमी

अक्षांश : २६°५५' देखि २७°२२' उत्तरी अक्षांश
देशान्तर : ८५°१५' देखि ८६°२५' पूर्वी देशान्तर
उचाइ : १६८ मिटरको उचाइदेखि २७९७ मिटरसम्म
लम्बाई : १०६ किमी
चौडाइ : २३.३ किमी
हावापानी : बिषम (उष्ण, उपोष्ण र समशीतोष्ण)
वर्षात : औषत् १४२० मिमि (सबैभन्दा उच्च ३५५४ मिमि)
तापक्रम : ५.३ सेन्टिग्रेडदेखि २८.३ सेन्टिग्रेडसम्म

- **सिमाना**

पूर्व : उदयपुर, सिराहा जिल्ला
पश्चिम : रौतहट, मकवानपुर र काभ्रेपलान्चोक जिल्ला
उत्तर : रामेछाप, ओखलढुंगा जिल्ला
दक्षिण : धनुषा, महोत्तरी, सर्लाही जिल्ला

- **राजनैतिक/प्रशासनिक विभाजन**

प्रदेश	जिल्ला	स्थानीय तह	वडा संख्या	प्रतिनिधि सभा	प्रदेश सभा	कैफियत
बागमती	सिन्धुली	दुधौली नगरपालिका	१४	१	१	कमलामाई नपाको वडा नं. ९, १३ र १४ प्रतिनिधि सभा निर्वाचन क्षेत्र नं. १ र प्रदेश सभा १ (१) मा राखिएको ।
		तीनपाटन गाउँपालिका	११			
		फिक्कल गाउँपालिका	६		२	
		गोलन्जोर गाउँपालिका	७			
		कमलामाई नगरपालिका	१४	२	१	
		सुनकोशी गाउँपालिका	७			
		घ्याङ्लेक गाउँपालिका	५		२	
		मरिण गाउँपालिका	७			
		हरिहरपुरगढी गाउँपालिका	८			

- **भौगोलिक विभाजन**

सिन्धुली जिल्ला भौगोलिक हिसावले पहाडी प्रदेशमा पर्दछ । स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ अनुसार यसलाई भित्री मधेशको जिल्लाअन्तर्गत राखिएको छ । यस जिल्लाको उत्तरी भागमा पश्चिमबाट पूर्वतिर बग्ने सुनकोशी नदी, मध्यभागमा महाभारत श्रृङ्खला र सदरमुकामभन्दा पश्चिमतर्फ बग्ने मरिनखोला र दक्षिणपूर्व हुँदै बग्ने कमला नदी पर्दछ भने दक्षिणमा चुरे क्षेत्रले तराईका विभिन्न जिल्लाहरुसँग सिमाना छुट्याएको छ । पानीको स्रोतको लागि उपयुक्त भए पनि भिरालो भौगोलिक अवस्था तथा चुरे क्षेत्र भएकोले यस जिल्ला बाढी तथा पहिरोजन्य प्रकोपको अति संकटोन्मुख क्षेत्रभित्र पर्दछ ।

गढतीर क्षेत्र: महाभारत श्रृङ्खलाभन्दा उत्तरतिर अवस्थित रहेको तथा सुनकोशी नदीको किनारा क्षेत्रलाई गढतीर क्षेत्र भनिन्छ । सुनकोशी गाउँपालिका, गोलन्जोर गाउँपालिका र फिक्कल गाउँपालिकाका धेरै भूभाग यस क्षेत्रमा पर्दछ। यस क्षेत्र तुलनात्मक रुपमा सुख्खा तथा भिरालो जमिन रहेको तथा खरको छानो भएको काठबाट बनेका घरहरुका कारण आगलागीको खतरा अधिक तथा नदीको किनारा भएकोले बाढीको उच्च जोखिम क्षेत्रभित्र पर्दछ । भूउपयोगको हिसावले यो उब्जनी क्षेत्र पनि हो । यस क्षेत्रबाट मध्यपहाडी लोकमार्ग सञ्चालित भएसँगै सेवा तथा सुविधाको पहुँच पुगेको छ ।

मरिण क्षेत्र: महाभारत श्रृङ्खलाभन्दा दक्षिण तथा सिन्धुली सदरमुकामभन्दा पश्चिम मरिण खोलाको आसपासमा रहेको घ्याङ्लेक गाउँपालिका, कमलामाई नगरपालिका वडा नं. १ र २ का केही भूभाग, मरिण गाउँपालिका तथा हरिहरपुरगढी गाउँपालिका यस क्षेत्र अन्तर्गत पर्दछ। मरिण खोलाको उद्‌गम स्थल घ्याङ्लेक गाउँपालिका वडा नं. २ देखि हरिहरपुरगढी गाउँपालिका वडा नं. ९ सम्मका क्षेत्र मरिण खोलाबाट प्रभावित क्षेत्र हुन् । उच्च उर्वर खेतीयोग्य जमिन कटान, भू–क्षय र मानवीय

क्षतिको हिसावले यो क्षेत्र उच्च जोखिममा रहेको छ । दक्षिणतर्फको चुरेक्षेत्रबाट निस्कने खहरेखोलाहरुले बर्षेनी धनजनको क्षति पुऱ्याउदै आएको छ । भूउपयोगको हिसावले यस क्षेत्रलाई उब्जनी क्षेत्रको रुपमा पनि चिनिन्छ । ठूला–ठूला फाँटहरुबाट पर्याप्त मात्रामा उब्जनी हुने यस क्षेत्रबाट हेटौंडा धरान जोड्ने मदन भण्डारी मार्गको निर्माणसँगै कृषि सामाग्रीहरुको निर्यात हुने अवसर रहे पनि मान्छेहरुको आवतजावतसँग सरुवा रोग संक्रमण हुने समस्या पनि सँगसँगै आउने देखिन्छ ।

कमलाखोंज क्षेत्रः सिन्धुली सदरमुकामभन्दा दक्षिण–पूर्व कमला नदी आसपासका बस्तीहरुलाई कमलाखोंज क्षेत्र भनिन्छ । यस क्षेत्रअन्तर्गत दुधौली नगरपालिका र कमलामाई नगरपालिका वडा नं. ९, १०, १३ र १४ का बस्तीहरु पर्दछ । विशेष गरी बर्षात्को समयमा कमला नदीबाट त्यस क्षेत्रका बासिन्दाले हरेक वर्ष नोक्सानी बेहोर्दै आएका छन् । यस क्षेत्रमा बाढी पूर्व सूचना प्रणालीको स्थापना तथा मदन भण्डारी मार्ग अन्तर्गत कमला नदीमा पक्की पुल निर्माण भएसँगै ठूला विपद्का घटनाहरुमा कमी आए पनि व्यक्तिको लापरवाहीका कारण मानवीय क्षतिलाई शुन्यमा ल्याउन भने सकिएको छैन । साथै निकै ठूलो क्षेत्र प्रभावित हुने भएकोले कृषियोग्य भूमिलाई पनि पर्याप्त मात्रामा संरक्षण गर्न सकिएको छैन । यो क्षेत्र अन्न तथा फलफूल उब्जाउ हुने क्षेत्र हो । यहाँ रहेका ठुल्ठूला फाँटहरुबाट बर्षेनी ठूलो मात्रामा अन्न तथा फलफूल उत्पादन हुने गर्दछ ।

तीनपाटन क्षेत्रः सिन्धुली सदरमुकामभन्दा पूर्वमा रहेको तीनपाटन गाउँपालिकाको सम्पूर्ण भूभाग तीनपाटन क्षेत्रका नामले परिचित छ । चदाहा खोला र यसका सहायक खोलाहरुले हरेक बर्ष यस क्षेत्रमा धनजनको क्षति पुऱ्याइरहेको छ । विगतका वर्षमा पहिरोको उच्च जोखिमको रुपमा परिचित सेती पैरी पनि यस क्षेत्रमा नै पर्दछ ।

यसबाहेक सडक दुर्घटनाको हिसावले विपी राजमार्ग तथा मध्यपहाडी लोकमार्ग अति नै संवेदनशील मार्गको रुपमा रहेका छन्। यस क्षेत्रमा प्रायः सानाठूला दुर्घटना भइरहन्छ । यसै वर्ष निर्माण सम्पन्न गर्ने लक्ष्य लिएको मदन भण्डारी (हेटौडा चतरा) मार्गले सिन्धुलीको धेरै बसोबास क्षेत्रलाई प्रभाव पार्ने र सो क्षेत्रका मानिसमा यातायात सम्बन्धी उपयुक्त शिक्षा तथा जनचेतनाको अभाव रहेकोले दुर्घटना बढ्न सक्ने अवस्था देखिन्छ ।

- **भू-उपयोगः**

सिन्धुली जिल्ला कुल क्षेत्रफलमध्ये मध्ये करिव ५६ प्रतिशत भूभाग वनजंगलले ढाकेको छ । त्यस बाहेक करिब ३० प्रतिशत मात्र खेतीयोग्य जमिन र ३ प्रतिशत बाँझो जमिन रहेको देखिन्छ । जिल्लाको करिब १६०१९१ हेक्टर (६४.८३%) जमिन वनजंगल तथा बुटयानले ढाकेको छ । सामान्यतयः यस जिल्लाको सम्पुर्ण भू—भाग पहाडले बनेको छ । यस क्षेत्रको भूमिमध्ये कमला नदी, तीनपाटन क्षेत्र र मरिण खोला धान तथा मकै बालीका लागि उत्तम क्षेत्र रहेको छ । त्यसै गरी जिल्लाको उत्तरी क्षेत्रमा फल्ने जुनार सिन्धुली जिल्लाकै पहिचानको रुपमा रहेको छ भने भूइँकटहर तथा आँपका लागि पनि सिन्धुली जिल्ला परिचित रहेको छ । तर पर्याप्त शिक्षा तथा चेतनाको अभावले यहाँका वनजंगल विनास बढ्दै गएको छ । उत्तरको पहाडी क्षेत्रको भूमि त्यति उब्जाउ किसिमको छैन र यो क्षेत्रको धेरैजसो भूमि वनजंगल तथा वुटयानले ढाकेको छ । भिरालो जमिन भएकाले यहाँ पहिरो तथा भूक्षय हुने गरेको छ । अझ चुरे पर्वतमा पर्ने भू—भाग बढी नै भिरालो धरातल कडा चट्टान र वालुवाले बनेकोले खेतीपातीको लागि उपयुक्त छैन । (स्रोतः जिल्ला जनसंख्या पार्श्वचित्र, २०७०)

- **भेषभुषा र रहनसहनः**

तामाङ बाहुल्यता रहको पहाडी जिल्ला भएकोले यहाँको रहनसहनमा प्रशस्त मात्रामा तामाङहरुको प्रभाव परेको पाइन्छ । प्रायः वस्तीहरु एकै स्थानमा झुपुक्क परेर रहेको देखिन्छ । अधिकांश घरहरु ढुङ्गा माटो र काठवाट निर्मित तथा काठ र खर, टायल प्रयोग गरी छाना छाइएको अवस्थामा पाइन्छन् । भूकम्प पश्चात निर्माण भएका घरहरु भने अर्ध पक्की तथा जस्ताले छाएको भेटिन्छ । भेषभुषामा यहाँका मानिसहरु कमिज, पाइन्ट, सुरुवाल, टोपी, फरिया, पटुका, चोलो आदि लगाउँदछन् ।

- **जातजाति र भाषाभाषीः**

जातीगत आधारबाट हेर्दा राष्ट्रिय जनगणना, २०६८ को तथ्याङ्कअनुसार सिन्धुली जिल्लामा पहिलो स्थानमा तामाङ जाती ७९५९० (२६.९%) त्यसपछिका क्रमश मगर (१४%), क्षेत्री (१३.७%), ब्राह्मण (७.८%), नेवार (६.३%), दनुवार (५.८%), कामी (४.६%) सार्की (३.६%), माझी (३.५%) आदि रहेका छन् । यस जिल्लामा मातृभाषा नेपाली बोल्नेको संख्या सबैभन्दा

बढी १२०१०९(४०.६%) रहेको छ भने त्यसपछि क्रमशः तामाङ, मगर, दनुवारलगायतका भाषा रहेका छन् । (स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना, २०६८)

- **आर्थिक आधारः**

यस जिल्लाको आर्थिक पक्षको मुल आधार कृषि क्षेत्र नै हो । उद्योग र पर्यटन व्यवसाय निकै न्युन रहेको छ । राष्ट्रिय कृषि गणना, २०६८ अनुसार यहाँ ५१२३३ कृषक परिवार रहेका छन् । मुख्य आन्दानी कृषि हुने कृषक परिवार ८३.५९% रहेको छ । बालीहरुमा जुनार, सुन्तला, कागती, आँप, केरा भुइँकटहर आदि प्रमुख रहेका छन् । सिन्धुली जिल्ला जुनार उत्पादनको लागि परिचित जिल्ला हो । (स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना, २०६८)

- **जनसंख्या सम्बन्धी विवरणः**

राष्ट्रिय जनगणना, २०६८ अनुसार सिन्धुली जिल्लाको कुल जनसङ्ख्या २,९६,१९२ रहेको छ । कुल जनसंख्यामध्ये पुरुष १,४२,१२३ जना र महिला १,५४,०६९ जना रहेको छ । कुल ५७,५८१ परिवारहरुमा प्रति परिवार लगभग ५.१४ जना सदस्यहरु रहेको पाइन्छ । पारिवारिक वनावटको हिसावमा ५ जना मात्र सदस्यहरु भएको परिवार सङ्ख्या सवैभन्दा धैरै रहेको देखिन्छ । यस जिल्लाको औषत बार्षिक जनसङ्ख्या वृद्धिदर ०.५७ प्रतिशत रहेको छ । धार्मिक आस्थाका हिसाबले ६४ प्रतिशतभन्दा धेरै हिस्सा हिन्दू धर्मावलम्वी रहेको देखिन्छ ।

तालिका १ : जनसंख्या सम्बन्धी विवरण

क्र.स.	विवरण	जनगणना २०६८
१	जम्मा जनसंख्या	२९६१९२
२	महिलाको जनसंख्या	१५४०६९
३	पुरुषको जनसंख्या	१४२१२३
४	लैगिंक अनुपात (प्रति सय महिलामा पुरुष)	९२.२४%
५	घर परिवार संख्या	५७५८१
६	औसत परिवार संख्या	५.१४
७	वार्षिक जनसंख्या वृद्धि दर	०.५७
८	शहरी जनसंख्या र प्रतिशत	३९४१३ (१३.३%)
९	ग्रामिण जनसंख्या र प्रतिशत	२५६७७९ (८७.७%)
१०	जन घनत्व (जना प्रति बर्ग कि.मि.)	११९
११	विदेश गएकाहरुको कुल जनसंख्या र प्रतिशत	१५२८७ (५.१६%)
१२	अपाङ्गताको संख्या	६४६६
१३	आश्रित अनुपात	८९.२०%
१४	वाल आश्रित अनुपात	७४.१४%
१५	वृद्ध आश्रित अनुपात	१५.०७%

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना, २०६८

तालिका २ : गाउँपालिका तथा नगरपालिकाअन्तर्गत रहेका जनसंख्या विवरणः

विवरण	दुधौली नपा	कमलामाई नपा	तिनपाटन गापा	फिक्कल गापा	गोलन्जोर गापा	सुनकोशी गापा	घ्याङलेक गापा	मरिण गापा	हरिहरपुर गढी गापा
जम्मा जनसंख्या	६५३०२	६४३६६	३६४०५	१६९६८	१९३२९	२१४७३	१३७६१	२७८२२	२७७२७
महिलाको जनसंख्या	३४२९८	३३९२४	१९०२९	८८२५	९९२९	११४८५	७२९०	१४५४०	१४४५२
पुरुषको जनसंख्या	३१००४	३०४६२	१७३७६	८१४३	९४००	९९८८	६४७१	१३२८२	१३२७५

लैगिंक अनुपात (प्रति सय महिलामा पुरुष)	९०.४०	८९.७९	९१.३१	९२.२७	९४.६७	८६.९७	८८.७७	९१.३५	९१.८६
घर परिवार संख्या	१३१६४	१४३१५	६८७९	३०३५	३६८१	४५७	२४५७	४८७०	४५८६
औषत परिवार संख्या	४.९६	४.५०	५.२९	५.५९	५.२५	४.७१	५.६०	५.७१	६.०५
जन घनत्व (जना प्रति बर्ग कि.मि.)	१६३	१५९	८९.९१	९१.७०	१००.६७	१४४	८९.२७	८३.३८	८०.८४
विदेश गएकाहरुको कुल जनसंख्या र प्रतिशत	३३९३	३२९८	१५७९	७२९	६९२		११७१	१७०३	१७९४
अपाङ्गताको संख्या	११०८	१४८७	६५५	३५८	५८४	४३०	२९२	७४५	८०७
वाल आश्रित संख्या	६८९६	५७६९	३५१३	२०८६	१८२७	१८०७	२१२७	३२३९	३२२२
वृद्ध आश्रित संख्या	२२९९	२४८७	१३७६	५८२	८४९	१०६२	३६४	७३६	६७४

स्रोतः सिन्धुलीका स्थानीय तह वस्तुगत विवरण, २०७४

१.२ प्रतिकार्य योजनाको उद्देश्य

विपद्बाट प्रभावित भई सम्भावित क्षति हुन सक्ने अवस्थाबाट समुदायलाई जोगाउनु र प्रभावित भएका समुदायलाई स्थानीय स्रोतको अधिकतम उपयोग गर्दै तत्काल राहत तथा उद्धार सेवा प्रदान गर्नु साथै विभिन्न क्षेत्रसँग समन्वय गरी प्रभावित समुदायलाई व्यवस्थित, प्रभावकारी तथा जवाफदेहितायुक्त मानवीय सहयोग उपलब्ध गराउनु यस योजनाको मुख्य उद्देश्य हो ।

❖ **प्रतिकार्य योजनाको विशिष्ट उद्देश्यः**

- मानवीय सहयोगका लागि पहिले नै उपयुक्त तथा पर्याप्त पूर्वतयारी तथा सहयोग योजनाको तर्जुमा गर्नु,
- विपद्मा परेका व्यक्ति, परिवार र समुदायलाई तत्काल उद्धार गरी मानवीय सेवा प्रदान गर्नु,
- विपद्बाट प्रभावित समुदायलाई सुरक्षित र सम्मानजनक जीवनयापनका लागि आधारभूत सहयोग उपलब्ध गराउनु,
- उपलब्ध न्यूनतम साधनस्रोतको अधिकतम उपयोग गर्दै आवश्यक पर्ने थप साधनस्रोतको खोजी गरी नेपाल सरकार र जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिबाट भएका निर्णयको कार्यान्वयन गर्न सरोकारवाला निकाय तथा सङ्घसंस्थासँग समन्वय गरी विपद् प्रभावित समुदायलाई सहयोग उपलब्ध गराउनु,
- मानवीय असरहरूलाई कम गर्नका लागि विपद्बाट प्रभावित मानिसहरूका आवश्यकताहरू परिपूर्ति गर्नका निमित्त समयमा नै समान तथा समन्वयात्मक सहयोग उपलब्ध गराउने कुरा सुनिश्चित गरेर जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति मार्फत नेपाल सरकारलाई सहयोग उपलब्ध गराउनु हो साथै कुनै पनि मानवीय सहयोग मानवीय सिद्धान्त अर्थात् मानवता, निष्पक्षता तथा तटस्थताको आधारमा उपलब्ध गराउनु ।

१.३ प्रतिकार्य योजनाको लक्षित समूह

यस कार्ययोजनाका लक्षित समूहहरु निम्न अनुसार हुनेछन्:

सिन्धुली जिल्लाका ५७,५८१ घरधुरीमा बसोबास गर्ने २,९६,१९२ जना स्थानीय बासिन्दाहरु नै यस योजनाको मुख्य लक्षित समुदाय हुन् । यससँगै अन्य जिल्लाबाट विभिन्न पेशा व्यवसायमा संलग्न भई यस जिल्लाभित्र बसोबास गर्ने व्यक्तिहरु पनि लक्षित समूहभित्र पर्दछन् । योजना कार्यान्वयनको हिसाबले जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति तथा क्षेत्रगत सदस्यहरु लक्षित समूहभित्र पर्दछन् साथै जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिका योजनाहरुलाई कार्यान्वयन गर्न प्रत्यक्ष परोक्ष रुपमा सहयोग गर्ने विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापन राष्ट्रिय परिषद, प्रदेश विपद् व्यवस्थापन समिति, राष्ट्रिय तथा स्थानीय गैरसरकारी संस्था, दातृ निकाय तथा निजी क्षेत्रहरुसमेत लक्षित समूहभित्रै समेटिएको छ ।

१.४ प्रतिकार्य योजना तर्जूमा प्रक्रिया र सहभागिता

जिल्लामा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिसँग छलफल गरी पहिलो चरणमा प्रारम्भिक विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको परिमार्जन तथा अध्यावधिक प्रकृया अन्तर्गत सुरुमा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति सिन्धुलीले सबै सरोकारवाला निकायको उपस्थितिमा प्रारम्भिक कार्यशाला गरी तीन सदस्यीय कार्ययोजना परिमार्जन समिति बनाई क्षेत्रगत समूहहरुलाई आफ्नो क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना तथा स्रोत आंकलनलाई अध्यावधिक गर्ने कार्य सम्पन्न भयो । तत्पश्चात् क्षेत्रगत समूहहरुलाई छलफल गराई क्षेत्रगत कार्ययोजनालाई अन्तिम रुप दिई जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिमा पठाउने काम भयो । क्षेत्रगत समूहको नेतृत्व गर्ने जिल्लास्थित केही सरकारी निकायहरु संघीय संरचनाअनुसार स्थानीय तहमा रहने भएकोले यस अध्यावधिक प्रतिकार्य योजनामा जिल्ला प्रशासन कार्यालयभन्दा बाहेकका सरकारी निकायहरुलाई निस्कृय बनाइएको छ र उक्त क्षेत्रहरुलाई सम्बन्धित स्थानीय तहले नै नेतृत्व गर्ने गरी कार्ययोजनालाई अन्तिम कार्यशाला गोष्ठी सम्पन्न गरी अध्यावधिक गरिएको छ।

१.५ प्रतिकार्य योजनाको उपयोग र प्रयोग

सकेसम्म विपद्को सामना कसैले गर्नु नपरोस्, धनजनको क्षति नहोस् भन्ने नै हो । तर विपद् कुनै न कुनै कारणले आइ नै हाल्दछ । विपद् आइपरेपछि फेरि पनि पुरानै परम्परागत तरिकाले प्रतिकार्य गर्नु अहिलेको परिस्थितिमा निकै लज्जास्पद विषय हो । त्यसैले सम्भावित विपद्हरुको सामना गर्न तथा सहज तरिकाले सामान्य अवस्थामा फर्काउन कस्ले, कहाँ, कसरी, कहिले के गर्न सकिन्छ भन्ने योजना आवश्यक हुन्छ । विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना यस्तै एक आकस्मिक परिस्थितिका लागि निर्माण गरिएकोले विपद्को घटना हुनसाथ यो योजना सक्रिय हुन्छ । जिल्लाभित्र संचालन गरिने विपद् पूर्वतयारीका गतिविधिहरु सञ्चालन गर्न तथा गैरसरकारी संस्थाहरुलाई विपद् व्यवस्थापनका कार्यक्रमहरु सञ्चालनको स्वीकृति दिन पनि यो योजना उपयोगी हुन्छ । साथै स्थानीय तहले विकासका योजनाहरु बनाउदाको समयमा पनि यो योजना उपयोगी हुन्छ ।

१.६ प्रतिकार्य योजनाको आवश्यकता तथा महत्व

विपद् व्यवस्थापनभित्र गरिने विभिन्न चरणका कार्यमध्ये आपतकालीन योजना विपद् परे लगत्तै स्थिति सामान्य नभएसम्म कार्यान्वयन हुन्छ । विपद्को समय ज्यादै संवेदनशील भएकोले यस समयमा गर्ने मानवीय सहयोगका कार्यले पनि महत्वपूर्ण स्थान ओगटेको हुन्छ । यसकारण यस योजनाको निकै ठूलो महत्व रहेको यथार्थलाई अस्वीकार गर्न सकिँदैन । त्यसैले यस प्रतिकार्य योजनाको आवश्यकता र महत्वलाई अग्रस्थानमा राख्न सकिन्छ । आपतकालीन योजनाका निम्न महत्वले यसको आवश्यकतालाई पुष्टि गर्दछः

- योजनाले विपद्को समयमा मानवीय सहयोगलाई व्यवस्थित गर्ने सूनिश्चितता दिन्छ ।
- विपद्को जोखिम कम गर्न समुदायलाई हातेमालो गर्ने वातावरण बनाउन प्रेरणा दिन्छ ।
- पीडित समुदायलाई आफ्नो अधिकार र दायित्वको बारेमा सचेत गराउँछ ।
- उद्धार र राहतजस्ता कार्यमा पीडित समुदायको समान पहुँचको प्रत्याभूति गर्छ ।
- आपतकालीन समयमा सूचना र जानकारी प्रक्षेपणलाई व्यवस्थित गर्न सहयोग गर्छ ।
- सामाजिक, सांस्कृतिक मर्यादा तथा सद्भाव अभिवृद्धिको लागि मार्ग प्रशस्त गर्छ ।
- खानेपानी, सरसफाइ र स्वास्थ्य प्रवर्द्धनका विषयलाई व्यवस्थित गर्न सहयोग गर्छ ।
- स्रोतको सही सदुपयोग गरी पीडित समुदायलाई विपद्को पीडाबाट मुक्ति दिने बाटो तयार गर्छ ।
- क्षेत्रगत रूपमा कामको बाँडफाँड हुने हुँदा मानवीय सहयोग पारदर्शी, प्रभावकारी र व्यवस्थित हुनुको साथै सेवा प्रदायकमा जवाफदेही र उत्तरदायित्वको भावनाको विकास गराउँछ ।

१.७ प्रतिकार्य योजनाका सीमा

सबै विषयका आफ्नै महत्व र सीमा हुन्छन् । यस कार्ययोजनाका पनि निम्नअनुसार सीमा पनि रहेका छन्ः

- यो कार्ययोजना विकास निर्माणसँग सम्बन्धित नभएर विपद्को समयमा मात्र कार्यान्वयनमा आउने भएकाले विपद् नपरेमा यसका सबै प्रावधान निस्कृय रहन सक्नेछन् ।
- कार्ययोजना राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय मान्यताअनुरुप क्षेत्रगत अवधारणा (Cluster Approach) अन्तर्गत तर्जूमा गरिएको छ । साथै तथ्याङ्क संकलन र आवश्यकता पहिचानका लागि बहुक्षेत्रिय द्रुत लेखाजोखा अपनाउने योजनाले निर्धारण गरे पनि सो अनुरुपको जनशक्ति जिल्लामा अभाव हुन सक्नेछ ।

- विपद् परिहालेको अवस्थामा कार्ययोजनाअनुरुप मानवीय सहयोग उपलब्ध गराउन जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिसँग स्रोतको अभाव हुने भएकाले कार्ययोजना अनुरुप विपद् प्रतिकार्यका कार्यक्रम सञ्चालन गर्न अन्य निकाय र केन्द्रको भर पर्नु पर्ने हुन्छ ।
- प्रतिकार्य योजनाको कार्यान्वयनका लागि क्षेत्रगत रुपमा जनशक्ति तयार गर्न समय लाग्नेछ र त्यसको लागि स्रोतको खोजी गर्नु पर्ने अवस्था रहन्छ, जुन उपलब्ध हुन्छ भन्ने अहिले नै निक्यौंल गर्न सकिंदैन ।
- जिल्लाको विपद्को सबभन्दा खराब परिस्थितिलाई अनुमान गरी बनाइएको हुँदा यसमा उल्लिखित कृयाकलाप तथा बजेट महत्वकांक्षी रहेको छ ।

१.८ कार्ययोजनाको पुनरावलोकन

जिल्लाको बदलिंदो परिस्थिति, उपलब्ध स्रोत तथा साधन, मानव संसाधनको समेत विश्लेषण गरी यस कार्य योजनालाई हरेक वर्ष पुनरावलोकन गरिनेछ । विपद्का घटनाहरुबाट पारेका असरहरुमा कार्ययोजनाले सम्बोधन गर्न नसकिएका खाडलहरुलाई पुर्नका लागि कार्ययोजनाको पुनरावलोकन जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, सिन्धुलीले सबै क्षेत्र सदस्यहरु तथा सरोकारवाला निकायहरुसँगको समन्वय तथा सहकार्यमा क्षेत्र समूहहरुबाट अध्यावधिक गर्दै अन्तमा समग्र प्रतिकार्य योजना अध्यावधिक गरिनेछ ।

भाग २ : विपद्को अवस्था तथा योजना तर्जूमा सम्बन्धी पूर्वानुमान

२.१ सन्दर्भ सामाग्री पुनरावलोकनको नतिजा

अन्तर्राष्ट्रिय अभ्यासहरुलाई आत्मसात् गर्दै नेपालले पनि विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जूमा गर्ने कार्य विगत केही वर्षदेखि गर्दै आइरहेको छ । विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापन राष्ट्रिय परिषद (तत्कालिन केन्द्रीय दैवीप्रकोप उद्धार समिति) बाट प्राप्त निर्देशिका अनुसार जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति सिन्धुलीले विपद् व्यवस्थापनको क्षेत्रमा काम गर्ने जिल्लाका सरकारी निकाय, स्थानीय तह तथा राष्ट्रिय/अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संघसंस्थाहरूको सहभागितामा वि.सं. २०६८ सालमा पहिलोपटक विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा गऱ्यो र यसलाई समयानुकुल परिमार्जित ऐन, कार्यविधि तथा समय समयमा प्राप्त निर्देशन अनुसार हरेक वर्ष पूनरावलोकन तथा अध्यावधिक गर्दै आइरहेको छ । यसैको अभ्यास तथा सम्बन्धित मन्त्रालयको निर्देशन अनुसार यस वर्ष पनि विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना अध्यावधिक गरी तयार गरिएको हो ।

२.२ दस्तावेजहरूको अध्ययन

यस विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना अध्यावधिकका क्रममा दैवी प्रकोप उद्धार ऐन २०३९, नेपाल सरकारबाट स्वीकृत विपद् व्यवस्थापन राष्ट्रिय रणनीति २०६६, विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जूमा मार्गदर्शन २०६७, विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना सिन्धुली २०६८, २०६९, २०७०, २०७३, २०७५, २०७६, ह्योगो कार्यसंरचना २००५—२०१५, सेन्डाई कार्यसंरचना २०१५—२०३०, स्फेयर परियोजना २०११, विगतमा बनेका विभिन्न जिल्लाका विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाहरु अध्ययन गरी विभिन्न क्षेत्रका विज्ञहरूसँग परामर्श गरिएको छ ।

त्यसैगरी संघीय नेपालको संविधान, २०७२ र त्यसपश्चात बनेका विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४, विपद् जोखिम न्यूनिकरण राष्ट्रिय नीति, २०७४, विपद् जोखिम न्यूनिकरण राष्ट्रिय रणनैतिक कार्ययोजना, २०७४ र स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ लाई समेत अध्ययन गरी यस योजनालाई अध्यावधिक गरिएको छ ।

यससँगै गएको बर्षात्को समयमा सिन्धुली जिल्लामा मरिनखोलामा बाढीको बीचमा फसेका स्थानीय व्यक्तिहरुको उद्दार जिल्लामा उपलब्ध जनशक्तिबाट नै गरिएको थियो । गत वर्ष कमला नदीमा आएको बाढीले मानवीय क्षति तथा बेपत्ता बनाएको परिवारलगायत जिल्लाभर प्रभावित भएका परिवारलाई उचित राहतको व्यवस्थापन गरेको थियो । त्यसै गरी राजमार्गमा हुने दुर्घटनामा प्रभावित व्यक्तिहरुलाई उद्धार गरी आवश्यक उपचार गर्ने, थप उपचारका लागि व्यवस्थापन गर्ने तथा प्रभावित परिवारहरुलाई उचित सहयोग गर्ने सम्मको कार्य गरिरहेको छ । यस योजना तयारीको क्रममा यसप्रकारका प्रतिकार्यका दस्तावेजहरुलाई पनि अध्ययन गरिएको छ ।

साथै योजना परिमार्जनको चरणमा आइपरेका नीतिगत अप्ठ्याराहरुलाई विषयविज्ञहरुबाट प्राप्त सुझावअनुसार परिमार्जन गरिएको छ ।

२.३ बैठकका निर्णयहरू

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा मार्गदर्शनऽ २०६७ अनुसार यस जिल्लाको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाऽ २०६८ अध्यावधिक २०७६ लाई पूनरालोकन गरी नयाँ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा गर्न विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापन राष्ट्रिय परिषदको निर्देशनअनुसार जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति सिन्धुलीले जिल्लाका विपद् व्यवस्थापनमा कार्यरत सहयोगी संस्थाको सहयोगमा क्षेत्रगत तहहरूको बैठक आयोजना गरी योजनालाई अध्यावधिक गर्नुका साथै बैठक तथा कार्यशालाबाट प्राप्त रायसुझावहरूलाई योजनामा समावेश गरेर विपद् पूर्वतयारी र प्रतिकार्य योजना, २०७७ तर्जुमा गरिएको हो । यस प्रतिकार्य योजना अध्यावधिककै चरणमा कोरोना भाइरस महामारीको सामना गर्नुपरेकोले विपद् व्यवस्थापन समितिले कोभिड १९ सँग सम्बन्धित रहेर संकट व्यवस्थापन समिति र क्वारेन्टिन संचालन तथा व्यवस्थापन समिति गठन गरी सक्रियतापूर्वक प्रतिकार्यका गतिविधिहरु सञ्चालन गरिरहेको र नियमित रुपमा सबै समितिहरुको बैठक बसी योजना तथा कार्यान्वयनको समीक्षा, थप सहयोगको लागि समन्वय तथा समसामयिक विषयहरुमा निर्णय लिने कार्य भइरहेको छ ।

२.४ विपद्को स्तरीकरण

सिन्धुली जिल्लाको विपद्को स्तरीकरण गर्नका लागि जिल्लामा घटेका विपद्का घटना, क्षतिको अवस्था तथा त्यसको बारम्बारतालाई अध्ययन तथा विश्लेषण गर्नु जरुरी हुन्छ । समग्रमा यस जिल्लामा विगतदेखि नै बाढी पहिरो पहिलो प्राथमिकतामा रहेको छ । यसबाहेक आगलागी, महामारी, भुकम्प, असिना, हुरीबतास, बन्यजन्तुको आतङ्क आदि पनि बारम्बार दोहोरिने घटनाहरु हुन् ।

अहिले सिंगो विश्व कोरोना नामक नयाँ प्रजातिको भाइरसको महामारीसँग जुधिरहेको छ । हालसम्म यस रोगका कारण करिव ६३ लाख पचास हजारभन्दा बढी मानिसहरु संक्रमित र ३ लाख ८० हजारभन्दा बढी मानिसको मृत्यु भइसकेको छ। संक्रमित तथा मृत्युको संख्या दिनहुँ थपिदो क्रममा रहेको छ । विकसित देशका अत्याधुनिक स्वास्थ्य सामाग्री तथा प्रणालीले समेत यसको प्रतिकार्य गर्न सकेको स्थिति छैन । जसको कारण सम्पूर्ण गतिविधिहरु ठप्प भएर विश्व नै बन्दाबन्दीको अवस्था छ। यस अवस्थाबाट नेपाल पनि प्रभावित रहेको छ । उपलब्ध सीमित स्रोत साधनको अधिकतम उपयोग तथा वि.सं. २०७६ चैत्र ११ गतेदेखिको बन्दाबन्दीको बाबजुत पनि नेपालमा २६०० भन्दा बढी मानिस संक्रमित तथा १० जनाको मृत्युसमेत भइसकेको छ । नेपालमा पनि दिनहुँ नयाँ संक्रमित थपिने क्रम बढिरहेको छ ।

हालसम्म सिन्धुली जिल्लामा दुइजनामा संक्रमण देखिएको छ । जसमध्ये एकजना सिन्धुली जिल्ला घर भई काठमाडौंमा बस्ने व्यक्ति उपचारपश्चात सामान्य जीवनमा फर्किसकेको छ भने अर्को हालै भारतबाट आएर क्वारेन्टिनमा रहेको व्यक्ति हो र उक्त व्यक्तिको पनि सिन्धुली अस्पतालमा उपचार भइरहेको छ । तराइका जिल्लाहरुको तुलनामा सिन्धुली जिल्ला कम प्रभावित जिल्लाको रुपमा लिन सकिन्छ । तर छिमेकी जिल्लाहरुमा संक्रमितको संख्या बढिरहेको तथा देशको राजधानीसहित धेरै जिल्लाहरुमा आवतजावत गर्ने वैकल्पिक मार्गको रुपमा रहेको साथै तराईसँग जोडिएको जिल्ला भएको कारणले यो जिल्ला उच्च जोखिममा रहेको आंकलन गर्न सकिन्छ ।

बाढीपहिरो, आगलागी, चटयाङ् तथा सडक दुर्घटनाका कारणले सिन्धुली जिल्लामा बर्षेनी ठूलो मात्रामा जनधनको क्षति हुने गरेको छ । बाढी तथा पहिरोको हिसाबले सिन्धुली जिल्लामा वि.सं १९५९ को बाढी (यसलाई उनसठ्ठा पनि भन्दछन् । यस बाढीले सिन्धुली माढी, मरिण खोला तथा कमलाखोंचको खेतियोग्य जमिनलाई ब्यापक विनास गरेको थियो), वि.सं २००१ मा सिन्धुली जिल्लामा व्यापक असिनापात भएको, वि.सं २०११ को बाढी, वि.सं २०२३ मा फुटेको सेती पहिरो, वि.सं २०२७ मा आएको बाढी, वि.सं २०३८ मा आएको बाढी (यस समयको बाढीले १९५९ सालमा आएको बाढीले वढाएको खोलाको आयतन समान वनाएको थियो), वि.सं २०४१ को बाढी (यस बाढीले सिन्धुलीको विकास फड्कोलाई २० वर्ष पछाडि पारेको विश्वास गरिएको छ), वि.सं २०४५ को भुकम्प, वि.सं २०५० र २०६१ मा आएको बाढी ले यस जिल्लामा धेरै जनधनको क्षति गरेको छ । नियमित रुपमा बर्षात्को समयमा आउने बाढीले समेत आ.ब.२०७२।०७३ मा ४ जनाको मृत्यु, आ.व. २०७३।०६४ मा ६ जनाको मृत्यु, ५ बेपत्ता, २ घाइते र आ.व. २०७४।०७५ मा १२ जना मृत्यु, २ बेपत्ता र २ घाइते र २०७५।०७६ मा ९ जनाको मृत्यु, ३ वेपत्ता तथा ४८ परिवार प्रभावित भएको देखिन्छ (आकासके, सिन्धुली, २०७६)

भूकम्पीय हिसावले वि.सं १९९० को महाभुकम्प (यसलाई नब्बे सालको भुइँचालो पनि भन्दछन्), तथा २०७२ सालमा आएको विनासकारी भूकम्पबाट भएको क्षतिलाई लिन सकिन्छ जसको कारण १५ जनाको मृत्यु, २३० जना घाइते र १ लाख ९० हजार बढी प्रभावित भएका थिए । चटयाङ्का कारणले पनि यस वर्ष ४ गरी पाँच वर्षभित्र कुल २४ जनाको मृत्यु भएको देखिन्छ । यसका साथै विपी राजमार्ग तथा मध्यपहाडी लोकमार्गमा हुने सडक दुर्घटनाले पनि वर्षेनी धेरै धनजनको क्षति गर्दै आइरहेको अवस्था छ । आगामी दिनहरुमा सडक दुर्घटनालाई पनि योजनामा समेट्दै लैजानु पर्ने देखिन्छ ।

तालिका नं ३ : विपद्को स्तरीकरण

विपद्	बाढी	भूकम्प	पहिरो	आगलागी	महामारी	हुरीबतास	चटयाङ	बन्यजन्तु आतंक
बाढी		बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी
भूकम्प			भूकम्प	भूकम्प	भूकम्प	भूकम्प	भूकम्प	भूकम्प
पहिरो				आगलागी	पहिरो	पहिरो	पहिरो	पहिरो
आगलागी					आगलागी	आगलागी	आगलागी	आगलागी

महामारी						महामारी	महामारी	महामारी
हुरीबतास							चटयाङ	हुरीवतास
चटयाङ								बन्यजन्तु आतंक
बन्यजन्तु आतंक								

जम्मा परिणामः

बाढी — ७ अंक, भूकम्प — ६ अंक, आगलागी — ५ अंक,
पहिरो — ४ अंक, महामारी — ३ अंक, चटयाङ — २ अंक
हुरीवतास — १ अंक बन्यजन्तु आतंक — १

माथि उल्लेखित तालिकामा विपद् स्तरीकरण गर्दा ७ अंकका साथ बाढी उच्च जोखिम निम्त्याउने प्रकोपको रुपमा देखिएको छ । त्यसैगरी भूकम्प ६ अंकका साथ दोस्रो र आगलागी ५ अंकका साथ तेस्रो उच्च जोखिम निम्त्याउने प्रकोपको रुपमा परेको छ । कोरोना भाइरस महामारीको रुपमा अहिले रहे पनि हालसम्म सिन्धुली जिल्लामा मानवीय क्षति नभएको तथा भएको क्षतिलाई आर्थिक रुपमा मूल्यांकन भई नसकेकोले महामारी प्राथमिकतामा परेको छैन ।

२.५ नगरपालिका तथा गाउँपालिकाको संकटाभिमुखता स्तरीकरण

सिन्धुली जिल्लामा रहेको २ नगरपालिका तथा ७ गाउँपालिकामा विगतमा आएका विपद् तथा त्यसले निम्त्याएको जनधनको क्षति, तथा जोखिम निम्त्याउन सक्ने अवस्थाहरुको आधारमा विश्लेषण गर्दा बाढी सबैभन्दा बढी खतराको रुपमा देखिन्छ तथा बाढीले असर गर्ने स्थानहरुमा कमला नदी आसपासका नगरपालिकाका वडाहरु तथा गाविसहरु, मरिण खोला आसपासका गाविसहरु पर्दछन् । यी क्षेत्रहरु बाढीको हिसाबले सबैभन्दा उच्च जोखिममा रहेको देखिन्छ । त्यसै गरी ती क्षेत्रहरुमा चुरे क्षेत्र मुहान भई बग्ने दर्जनौं खहरे खोलाहरुले पनि जनधनको क्षति पु¥याउदै आइरहेको छ । कमजोर भौतिक संरचना, काठ तथा माटाका घरहरु, भिरालो जमिनमा रहेका घरहरु भएको तथा जोखिमबाट हुनसक्ने क्षति न्यूनिकरणको पूर्वतयारी तथा सचेतनामा भएको कमीका कारण भूकम्पबाट हुन सक्ने असर जिल्लाभरि नै रहेको छ । वि.सं. २०७२ सालमा गएको विनासकारी भूकम्पका कारण कमजोर भएको भूसंरचना तथा भिरालो जमिनको कारण पहिरो गई जनधनको क्षति हुन सक्ने आंकलन गर्न सकिन्छ । समग्रमा विगतको क्षतिको तथ्यांकमा आधारित रहेर हेर्दा जिल्लागत अवस्था निम्न रहेको देखिन्छ।

समग्र प्रकोपका आधारमा संकटाभिमुखता नगरपालिका तथा गाउँपालिका नक्सांकनः

उच्च जोखिममा रहेका नपा/गापाहरु	मध्यम जोखिममा रहेका नपा/गापाहरु	न्यून जोखिममा रहेका नपा/गापाहरु
दुधौली नगरपालिका, कमलामाई नगरपालिका, तीनपाटन गाउँपालिका, हरिहरपुरगढी गाउँपालिका, फिक्कल गाउँपालिका र मरिण गाउँपालिका	सुनकोशी गाउँपालिका, घ्याङ्लेक गाउँपालिका, गोलन्जोर गाउँपालिका	

बाढीका आधारमा संकटाभिमुखता नगरपालिका तथा गाउँपालिका नक्सांकनः

उच्च जोखिममा रहेका नपा/गापाहरु	मध्यम जोखिममा रहेका नपा/गापाहरु	न्यून जोखिममा रहेका नपा/गापाहरु
मरिण गाउँपालिका र दुधौली नगरपालिका	हरिहरपुरगढी गाउँपालिका, कमलामाई नगरपालिका र तीनपाटन गाउँपालिका	घ्याङ्लेक गाउँपालिका, फिक्कल गाउँपालिका, सुनकोशी गाउँपालिका र गोलन्जोर गाउँपालिका

भुकम्पका आधारमा संकटाभिमुखता नगरपालिका तथा गाउँपालिका नक्सांकनः

उच्च जोखिममा रहेका नपा/गापाहरु	मध्यम जोखिममा रहेका नपा/गापाहरु	न्यून जोखिममा रहेका नपा/गापाहरु

सुनकोशी गाउँपालिका, घ्याङ्लेक गाउँपालिका, मरिण गाउँपालिका, गोलन्जोर गाउँपालिका	हरिहरपुरगढी गाउँपालिका, कमलामाई नगरपालिका, फिक्कल गाउँपालिका, तीनपाटन गाउँपालिका र दुधौली नगरपालिका	

आगलागीका आधारमा संकटाभिमुखता नगरपालिका तथा गाउँपालिका नक्सांकनः

उच्च जोखिममा रहेका नपा/गापाहरु	मध्यम जोखिममा रहेका नपा/गापाहरु	न्यून जोखिममा रहेका नपा/गापाहरु
सुनकोशी गाउँपालिका, घ्याङ्लेक गाउँपालिका, हरिहरपुरगढी गाउँपालिका, गोलन्जोर गाउँपालिका, फिक्कल गाउँपालिका	मरिण गाउँपालिका, कमलामाई नगरपालिका, तीनपाटन गाउँपालिका, दुधौली नगरपालिका	

पहिरोका आधारमा संकटाभिमुखता क्षेत्र नक्सांकनः

उच्च जोखिममा रहेका नपा/गापाहरु	मध्यम जोखिममा रहेका नपा/गापाहरु	न्यून जोखिममा रहेका नपा/गापाहरु
सुनकोशी गाउँपालिका, गोलन्जोर गाउँपालिका, फिक्कल गाउँपालिका, तीनपाटन गाउँपालिका, मरिण गाउँपालिका, हरिहरपुरगढी गाउँपालिका, घ्याङ्लेक गाउँपालिका,	कमलामाई नगरपालिका र दुधौली नगरपालिका	

सडक दुर्घटनाका आधारमा संकटाभिमुखता क्षेत्र नक्सांकनः

उच्च जोखिममा रहेका नपा/गापाहरु	मध्यम जोखिममा रहेका नपा/गापाहरु	न्यून जोखिममा रहेका नपा/गापाहरु
सुनकोशी गाउँपालिका, गोलन्जोर गाउँपालिका, कमलमाई नगरपालिका,	दुधौली नगरपालिका, हरिहरपुरगढी गाउँपालिका, मरिण गाउँपालिका, फिक्कल गाउँपालिका	घ्याङ्लेक गाउँपालिका, तीनपाटन गाउँपालिका,

२.६ जिल्लाका प्रमुख नदीनालाहरुको विवरण

सिन्धुली जिल्लामा कोशी, रोशी, बागमती, तावा, कमला, मरिण, वाक्सु, चदाहा, क्यानखोला, गौमती, गडौली, कोखाजोर, धनमना, सिम्ले, बितिजोर, ठाकुर, ककुर लगायत यस जिल्लामा १४९ वटा ठूलासाना नदीहरु रहेका छन् । जिल्लाभित्र भएर बग्ने तथा विपद्को हिसावले धेरै प्रभाव पार्ने नदीनालाहरु तथा प्रभावित् हुन सक्ने संकटाभिमुख क्षेत्रहरु निम्न छन् ।

क्र.सं.	नदीको नाम	प्रभावित हुन सक्ने क्षेत्र
१	कमला नदी	कमलामाई न.पा. ९, १०, १३ र १४ का बस्तीहरु
		दुधौली नगरपालिका वडा नं. १, २, ३, ४, ५ ६, ९, १० र ११ का बस्तीहरु
२	तावा खोला	दुधौली नगरपालिका — ७, ८ र १४ का बस्तीहरु
३	चदाहा खोला	तीनपाटन गाउँपालिका वडा नं. १, २, ४, ६ र १० का बस्तीहरु
४	मरिण खोला	घ्याङलेक गाउँपालिका वडा नं. २ का केही बस्तीहरु
		कमलामाई नगरपालिका वडा नं. १ र २ का केही बस्तीहरु
		मरिण गाउँपालिकाका सबै वडाहरु

		हरिहरपुरगढी गाउँपालिका वडा नं. २, ३, ४ र ५ का बस्तीहरु
५	घागरखोला	कमलामाई नगरपालिका वडा नं. १ का केही बस्तीहरु
		मरिण गाउँपालिका वडा नं. ५ का केही बस्तीहरु
६	क्यान खोला	हरिहरपुरगढी गाउँपालिका वडा नं. ६, ७ र ८ का बस्तीहरु
७	कोखाजोर खोला	घ्याङलेक गाउँपालिका वडा नं. ५ र मरिण गाउँपालिका वडा नं. १ का बस्तीहरु
८	बागमती नदी	हरिहरपुरगढी गाउँपालिका वडा नं. १, २, ३ र ६ का बस्तीहरु
९	सुनकोशी नदी	सुनकोशी, गोलन्जोर र फिक्कल गाउँपालिकाका केही बस्तीहरु

२.७ यस वर्ष प्रकोप प्रभावित हुनसक्ने जनसंख्याको अनुमान

विगतका वर्षहरुलाई हेर्दा सिन्धुली जिल्लामा बाढी, पहिरो, भूकम्प तथा महामारीको क्षति तथा बारम्बारता बढी देखिन्छ । अझ वि.सं. २०७२ सालको भूकम्पबाट भएको क्षतिबाट करिव ४२,००० परिवार प्रभावित भएका थिए । विश्वमै महामारीको रुपमा फैलिरहेको कोरोना भाइरस तथा यसको प्रतिकार्यस्वरुप नेपालले अपनाइरहेको बन्दाबन्दी (लकडाउन) को कारण सिन्धुली जिल्लामा पनि धेरै घरपरिवार प्रभावित भइरहेका छन् । हालसम्म संक्रमित नदेखिए पनि उच्च जोखिमको सम्भावनालाई नकार्न सकिदैन । हालसम्म अनुभव गरेका सबै प्रकारका विपद्हरुलाई समष्टिगत रुपमा अध्ययन गर्दा यस वर्ष सिन्धुली जिल्लामा करिब ८ प्रतिशत परिवार प्रभावित हुने र प्रभावितहरुमध्ये ४० प्रतिशत मानिसहरु विस्थापित हुने सम्भावना देखिन्छ। जुन यस तालिकामा देखाइएको छ ।

तालिका ४ : प्रकोप प्रभावित हुनसक्ने जनसंख्याको आंकलन

न्यूनतम पूर्वतयारीका लागि अन्दाजी जनसंख्या	जनसंख्याको %	प्रभावित कुल जनसंख्या(८%)			विस्थापित कुल जनसंख्या (४०%)		
		पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा
प्रभावित कुल जनसंख्या	८%	११३७१	१२३२९	२३७००	४४५४९	४९३१	९४८०
परिवार संख्या २०००	सरदर ५/परिवार			४७४०			१८९६
प्रजननयोग्य उमेरका महिला	२५%		३०८१	३०८१		१२३२	१२३२
६० वर्षभन्दा बढी उमेरका जनसंख्या	३.५२%	४०१	४३३	८३४			
१९ वर्षसम्मका बालबालिकाको संख्या	४६%	५२३१	५६७१	१०९०२	२०९२	२२६९	४३६१
१०—१९ वर्षका किशोरकिशोरीको संख्या	२२%	२५०२	२७१२	५२१४	१००१	१०८५	२०८६
गर्भवती अपाङ्गता भएका महिलाको संख्या	१.९२%	०	६	६	०	३	३
तीव्र सामाजिक तिरस्कारको अनुभव गरिरहेका व्यक्ति (दलित) को संख्या	३.९७%	४६८	४७२	९४०	०		
एकदमै गरीब व्यक्तिको संख्या	४.७२%			१११९	०		४४८
पहिलेदेखि विद्यमान, तीव्र शारीरिक, स्नायूविक (Neurological), अथवा मानसिक अपाङ्गता अथवा असन्तुलन भएका व्यक्तिको संख्या	७.१८%			३७			१४
दीर्घकालीन बिमारी भएका व्यक्तिको संख्या	१.०६%			२५२			१०१
एच्आईभी/एड्सबाट संक्रमित जनसंख्या							
गर्भवती तथा दूध खुवाउने आमाको संख्या	५%	०	६१५	६१५	०	२४६	२४६

गर्भवती महिलाको संख्या	२.३%	०	३२२	३२२	०	९७	९७
प्रतिमहिना प्रसूतिको अन्दाजी संख्या	०.२५%	०	३१	३१	०	१२	१२
प्रतिमहिना शिशुको अन्दाजी संख्या	०.२५%			३१			१२
प्रतिमहिना आपतकालीन प्रसूति सेवा चाहिने महिलाको अपेक्षित संख्या	०.०३८%	०	५	५	०	२	२
प्रतिमहिना जटिलता हुने शिशुको अपेक्षित संख्या	०.०२५%			३			१
६-९ वर्षसम्मका बालबालिकाको संख्या	११%	१२५४	१३५३	२६०७	५०१	५४१	१०४२
५ वर्ष मुनिका बालबालिकाको संख्या	१३%	१४८२	१५९९	३०८१	५९३	६४०	१२३३
६-११ महिनासम्मका बालबालिकाको संख्या	१%	११४	१२३	२३७	४६	४९	९५
१२-२३ महिनासम्मका बालबालिकाको संख्या	३%	३४२	३६९	७११	१३७	१४८	२८५
२४-५९ महिनासम्मका बालबालिकाको संख्या	८%	९१२	९८४	१८९६	३६५	३९४	७५९
६-५९ महिनासम्मका बालबालिकाको संख्या	१२%	१३६८	१४७६	२८४४	५४७	५९०	११३७
६-५९ महिनासम्मका कुपोषित बालबालिका (GAM)	१३%	१४८२	१५९९	३०८१	५९३	६४०	१२३३
६-५९ महिनासम्मका मध्यम रूपमा कुपोषित बालबालिका	१०%	११४०	१२३०	२३७०	४५६	४९२	९४८
६-५९ महिनासम्मका तीव्र रूपमा कुपोषित बालबालिका	३%	३४२	३६९	७११	१३७	१४८	२८५

२.८ निकायगत भूमिका तथा जिम्मेवारी

विपद् प्रतिकार्य तथा व्यवस्थापन कार्यमा विषयगत क्षेत्रको अवधारणा आइसकेपछि सिन्धुली जिल्लाले आफ्नो पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनामा विभिन्न निकायलाई आवद्ध गरी जिम्मेवारीसहित काम गरेपश्चात् हाल यस जिल्लामा ९ वटा विभिन्न क्षेत्रहरु तय गरी उक्त विषयगत क्षेत्रहरुको समन्वयमा पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका गतिविधिहरु सञ्चालन गरिएको छ । तर संघीय संरचना पश्चात् विगतका वर्षहरुमा तोकिएको विषयगत कार्यालयहरु हाल जिल्लामा केही मात्र रहेको साथै उक्त निकायहरुमा पनि कार्यक्रमगत बजेटहरु विनियोजन नभएको कारणले स्वःस्फूर्त रुपमा जिम्मेवारी लिन सकेको अवस्था छैन । केही विषयगत क्षेत्रको नेतृत्व स्थानीय तहले लिनुपर्ने गरी जिम्मेवारी हस्तान्तरण गरिए पनि आवश्यक सम्पर्क तथा समन्वयको अभावमा प्रभावकारी कार्यान्वयन हुन सकिरहेको छैन । हाल विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाअन्तर्गतका जिम्मेवार प्राप्त क्षेत्रगत निकायहरुको निकायगत भूमिका र जिम्मेवारी प्रस्तुत गरिएको छ ।

क्र.सं.	निकायको नाम	जिम्मेवार व्यक्ति	जिम्मेवारी
१	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	• समन्वयात्मक र नेतृत्वदायी भूमिका निर्वाह गर्ने, • खोज तथा उद्धार कार्यमा सुरक्षा निकाय परिचालन गर्ने, • आवश्यकताअनुसार क्षेत्रीय तथा केन्द्रीय स्तरमा सहयोग माग गर्ने (मानवीय, आर्थिक, भौतिक सहयोग) ।
२	जिल्ला समन्वय समिति	प्रमुख	• सूचना संकलन तथा समन्वय कार्य गर्ने, • समन्वयात्मक कार्यमा सहयोग गर्ने,

			• आवास तथा पूनःस्थापना कार्य गर्ने, • स्रोत (आर्थिक, भौतिक, मानविय श्रोत) परिचालन तथा समन्वय गर्ने ।
३	सबै गाउँपालिका तथा नगरपालिका	अध्यक्ष/प्रमुख	• विषयगत समितिमा रही क्षेत्रगत अगुवा भूमिका निर्वाह गर्ने, • सम्बन्धित क्षेत्रहरुको आपतकालीन योजना निर्माण गर्ने, • आवश्यकताअनुसार समन्वयकारी भूमिका निर्वाह गर्ने, • आपतकालीन सामाग्रीहरुको व्यवस्थापन गर्ने, • विपद् प्रतिकार्य, राहत संकलन तथा वितरण कार्य सञ्चालन गर्ने, • आर्थिक तथा मानवीय स्रोतहरुको व्यवस्थापन गर्ने ।
४	विभिन्न जिल्लास्तरीयका कार्यालयहरु	प्रमुख	• क्षेत्रगत सदस्यको रुपमा रही भूमिका निर्वाह गर्ने, • माथिल्लो निकाय तथा मातहतका कार्यालयसँग सहयोगको लागि समन्वय गर्ने, • विपद् व्यवस्थापन समितिले दिएको थप जिम्मेबारी पूरा गर्ने ।
५	सुरक्षा निकाय (नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी बल)	प्रमुख तथा प्रतिनिधि	• मुख्यतः खोज तथा उद्धार कार्यको नेतृत्व साथै उद्धार कार्य गर्ने, • अत्यावश्यक पूर्वाधारहरुको अवरोध हटाउने, • सुरक्षा व्यवस्था मजवुद बनाउने, • क्षेत्रगत समितिमा रही सहयोग गर्ने ।
६	राजनैतिक दलहरू (जिल्लास्थित सम्पूर्ण राजनैतिक दलहरु)	दलका प्रमुखहरू	• समन्वयात्मक कार्य गर्ने, • स्रोत संकलनमा सहयोग गर्ने, • द्वन्द्व व्यवस्थापनमा सहयोग गर्ने, स्थानीय अवरोध हटाउने, • प्रभावित क्षेत्रमा जन परिचालन गर्ने ।
७	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	सभापति	• सवै निकायहरुको सहकार्यमा जिल्लाको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा गर्न सहयोग गर्ने, • प्रवन्धकारी भूमिका निर्वाह गर्ने, • गैरखाद्य सामाग्री तथा अस्थायी आवासको व्यवस्थापन गर्ने, • सूचना संकलन तथा सम्प्रेषणमा स्वयम्सेवक परिचालन गर्ने, • विपद्को समयमा बन्दोबस्ती व्यवस्थापनमा सहयोग गर्ने ।
८	उद्योग वाणिज्य संघ	अध्यक्ष	• सुख्खा तथा तयारी खाना जस्तैः चिउरा, भुजा, बिस्कुट जस्ता खाद्य सामाग्री संकलन, वितरण र व्यवस्थापनमा सहयो गर्ने ।
९	संचार माध्यम	नेपाल पत्रकार महासंघ, एफ.एम. र सञ्चारकर्मीहरु	• तथ्यपरक सूचना संकलन तथा सम्प्रेषण गर्ने।
१०	पेशागत व्यवसायी (हेभी उपकरण, निर्माण व्यवसायी, कृषक तथा जल उपभोक्ता, सा.व.उ.स. महासंघ	अध्यक्ष	• उद्धार, राहत तथा संरक्षण कार्यमा सहयोग गर्ने ।
१०	गै.स.स. महासंघहरु, राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय गै.स.स.	प्रमुख तथा प्रतिनिधि	• मानवस्रोत परिचालन गर्ने, • स्रोत संकलन तथा वितरणमा सहयोग गर्ने, • गै.स.स. बीच समन्वयात्मक सहयोग गर्ने, • क्षमता विकास तथा सहजीकरण कार्य गर्ने,

			• जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयारी गर्न रेडक्रससँग सहकार्य गर्ने, • विषयगत क्षेत्रका योजना तर्जुमा गर्न सहजीकरण गर्ने ।

२.९ क्षेत्रगत (Cluster) अगुवाहरुको विवरण

क्र. सं.	क्षेत्र	कार्यालय/संघ/संस्था	सम्पर्क व्यक्ति	मोवाइल	टेलिफोन नम्बर	कैफियत
१	पूर्व सूचना, समन्वय र सर्वेक्षण	जिल्ला समन्वय समिति	समन्वय अधिकारी	९८५४०८७२२२	०४७–५२०१४४	
२	खोजतलास र उद्धार	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	९८५४०६७७७७	०४७–५२०५३३	
३	आपतकालीन आवास तथा गैरखाद्य	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	सभापति	९८४४०४०२१४	०४७–५२०१२०	
४	खाद्य	सम्बन्धित गाउँ/नगरपालिका	प्रमुख/अध्यक्ष			
५	खानेपानी तथा सरसफाई	सम्बन्धित गाउँ/नगरपालिका	प्रमुख/अध्यक्ष			
६	स्वास्थ्य तथा पोषण	सम्बन्धित गाउँ/नगरपालिका	प्रमुख/अध्यक्ष			
७	शिक्षा	सम्बन्धित गाउँ/नगरपालिका	प्रमुख/अध्यक्ष			
८	संरक्षण	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	९८५४०६७७७७	०४७–५२०५३३	
९	पूनर्निर्माण	जिल्ला समन्वय समिति	समन्वय अधिकारी	९८५४०८७२२२	०४७-५२०१४४	

नोटः गाउँपालिका तथा नगरपालिकाको सम्पर्क विवरण अनुसूची १० अन्तर्गत विपद् व्यवस्थापन समितिका सदस्यहरुको विवरणभित्र समावेश गरिएको छ ।

२.१० सहयोगी निकायहरूमा अपुग/अभाव (GAP) देखिएका सामाग्री, स्रोत साधन र क्षमता

- जिल्लामा आपतकालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रमा तालिम प्राप्त जिम्मेवार जनशक्ति नभएको ।
- पूर्वसूचना प्रणालीको प्रयास भए पनि सीमित क्षेत्रहरु मात्र समेटिएको ।
- कार्यदल गठन तथा पूर्व सूचना सम्बन्धी तालिम प्राप्त जनशक्तिको अभाव रहेको ।
- जिल्लास्थित सरकारी तथा गैर सरकारी संस्थाहरुको सेवा निरन्तरता योजना नरहेको ।
- आकस्मिक तथा बहुक्षेत्रीय द्रुत लेखाजोखाका बारेमा अभिमुखीकरण तथा आवश्यक सामाग्री तयारी अवस्थामा नरहेको।
- सूचना संकलन तथा प्रवाहको संरचना नभएको ।
- प्रभावित परिवारहरुलाई उपलब्ध गराउने खाद्य तथा गैर खाद्य सामाग्रीहरुको मौज्दात अपुग रहेको ।
- सूचना व्यवस्थापनका लागि जनशक्तिको अभाव तथा कुनै किसिमका सञ्चार रणनीति नरहेको ।
- खुला तथा सुरक्षित स्थानहरुको पहिचानमा अपर्याप्तता ।
- बिपी राजमार्ग तथा मध्यपहाडी राजमार्गमा दिनहुँ घट्ने सडक दुर्घटनालाई विपद्मा नसमेटिएको र कुनै पूर्वतयारी योजना नबनेको ।
- बैकल्पिक मार्ग तथा यातायातका साधनहरुको पहिचान तथा नक्सांकन नभएको ।
- खोज तथा उद्धार कार्यका लागि तालिम प्राप्त जनशक्ति अपर्याप्त तथा पूनर्ताजगीको अभाव रहेको ।

- आपतकालीन शिविरहरु निर्माणका लागि स्थान पहिचान तथा दक्ष जनशक्तिको कमी ।
- आपतकालीन शिविर निर्माण सामाग्री तथा गोदाम घर नभएको ।
- उद्धार तथा राहत व्यवस्थापनमा साना खालको विपद्को मात्र परिकल्पना ।
- बन्दोबस्तीका सामाग्री तथा अन्य खाद्य सामाग्रीहरु संकलन गर्न कोष नभएको तथा क्षेत्रगत बजेट नभएको ।
- खाद्य भण्डारणको लागि गोदाम घरको अभाव रहेको।
- खानेपानीको स्रोत पहिचान नभएको तथा स्थानीय स्तरमा स्वयम्सेवकहरु तयार नभएको ।
- महामारीको अवस्थामा सुरक्षित बास, लत्ता कपडाको अभाव हुने गरेको।
- द्रुत प्रतिकार्य दलको स्रोत साधन तथा औषधीका लागि आर्थिक अभाव रहेको।
- स्वास्थ्य संस्थाहरुमा औषधी तथा दक्ष जनशक्ति अपुग रहेको।
- प्राथमिक उपचार सम्बन्धी तालिम प्राप्त जनशक्तिको पहुँचमा कमी ।
- बालबालिका, किशोरी, महिला तथा वृद्धवृद्धाको संरक्षणका लागि सहायता डेस्क सञ्चालन तथा मनोवैज्ञानिक परामर्शको प्रवन्ध गर्नुपर्ने ।
- महिला, बालबालिकाको खोजतलास तथा फेला परेकालाई संरक्षणको समस्या ।
- बालबालिकाको शिक्षा सञ्चालन गर्न शैक्षिक सामाग्री, पोसाक, पाठ्यपुस्तक लगायतका सामाग्रीहरूको अभाव ।
- सबै क्षेत्रका दक्ष जनशक्तिहरुको सूची समयानुकूल अध्यावधिक नभएको ।

२.११ सामान्य प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी कार्य

विपद्को समयमा आपतकालीन कार्ययोजनालाई उपयुक्त समयमा सहज र सरल तरिकाले सम्बोधन गर्नका लागि आवश्यक कार्यविधि, स्रोत, साधन, उपकरण लगायतको पूर्वतयारी सुनिश्चित गर्न जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक तथा कार्यशालाले सहमति निर्माण गरी तालिकामा उल्लेखित पूर्वतयारीका प्राथमिकता कार्यहरू तय गरेको छ । प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी कार्य र कार्यान्वयन गर्ने तरिका सहितको योजना निम्नानुसार रहेका छन्ः

सि.नं.	प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी कार्यको सूची	मुख्य जिम्मेवार तह	कार्यान्वयन गर्ने तरिका	समय सीमा
१.	आधारभूत तथा खण्डीकृत जनगणना तथ्याङ्क संकलन	जिविव्यस	बैठक	फागुन मसान्त
२.	मानवीय सहायतामा संलग्न तहहरूलाई प्रारम्भिक तथा बहुक्षेत्र द्रुत लेखाजोखा विधि (IRA, MIRA) सम्बन्धी तालिम	जिविव्यस, रेडक्रस, अ/गैसस	तालिम	चैत्र मसान्त
३.	विषयगत क्षेत्रवीच आन्तरिक र वाह्य समन्वय गर्न संयन्त्र स्थापना	जिविव्यस	कार्यशाला	चैत्र मसान्त
४.	सुरक्षा तह र अन्य संघसंस्थालाई खोज तथा उद्धार तालिम	जिविव्यस, रेडक्रस	तालिम	चैत्र मसान्त
५.	विपद् सम्बन्धी जनचेतना अभिवृद्धिः महिला, बालबालिका, राजनीतिक पार्टीका कार्यकर्ता, प्रकोप प्रभावित, यूवा, स्थानीयस्तरमा योजना निर्माणमा सहभागी हुने व्यक्तिहरू, सामाजिक अगुवाहरू, शिक्षक र अन्य तहहरू	स्थानीय तह, जिविव्यस, रेडक्रस, अ/गैसस	भेला, गोष्ठी तथा तालिम	निरन्तर
६.	कार्यान्वयन गर्ने स्थानीय साझेदारी तहको पहिचान र सामूहिक पद्धतिको स्थापना	जिसस, जिविव्यस,	बैठक	फागुन मसान्त
७.	विपद् पूर्वतयारी बारेमा राजनैतिक दल र नागरिक समाजका लागि संयुक्त अभिमुखीकरण	स्थानीय तह, जिविव्यस, रेडक्रस, अ/गैसस	भेला, गोष्ठी तथा तालिम	जेठ
८.	आवधिक पुनरावलोकन र पृष्ठपोषण पद्धतिको स्थापना	स्थानीय तह, जिविव्यस, रेडक्रस, क्षेत्रगत समूह	बैठक	फागुन मसान्त

९.	कार्यसञ्चालन विधि सहितको आपतकालीन प्रतिकार्य कोषको स्थापना तथा सञ्चालन	स्थानीय तह, जिविव्यस, रेडक्रस	बैठक	निरन्तर
१०.	संभाव्य प्रकोपको नक्सा निर्माण तथा परिमार्जन	जिविव्यस, जिसस, रेडक्रस, अ/गैसस	सर्वेक्षण	चैत्र मसान्त
११.	प्रकोप सम्वन्धी सूचना संकलन र वितरणका लागि जिल्लास्तरमा "प्रकोप व्यवस्थापन सूचना प्रणाली" को स्थापना	जिविव्यस, जिसस, रेडक्रस, अ/गैसस	बैठक	चैत्र मसान्त
१२	जोखिम तथा संकटासन्न भवन (अस्पताल, विद्यालय आदि) एवम् पूर्वाधार (विद्युत स्टेशन, पूल, कल्भर्ट आदि) को मापन	जिविव्यस, जिसस, रेडक्रस, स्थानीय तह	सर्वेक्षण	चैत्र मसान्त
१३	स्थानीय तह स्तरमा प्रकोप सुचना संजाल तयार	जिविव्यस, जिसस, रेडक्रस	कार्यशाला	चैत्र मसान्त
१४	शहरी तथा ग्रामीण योजनामा प्रकोपपछिको अस्थायी व्यवस्थापन (बसोबास)का लागि खुल्ला स्थान/क्षेत्र निर्धारण	जिविव्यस, जिसस, रेडक्रस, स्थानीय तह	भेला तथा बैठक	फागुन मसान्त
१५	प्रकोपबाट हुने क्षति र पूर्व सचेतना सम्बन्धी जनचेतना अभियान संचालन	जिविव्यस, जिसस, रेडक्रस, अ/गैसस	भेला तथा तालिम	निरन्तर
१६	प्रकोपबाट हुने जोखिम तथा संभाव्य क्षतिको आवधिक मापन	जिविव्यस, जिसस, रेडक्रस, स्थानीय तह	कार्यशाला	फागुन मसान्त
१७	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन क्षेत्रमा काम गर्ने प्रमुख सरोकारवालाहरूको पहिचान	जिविव्यस, जिसस, रेडक्रस, अ/गैसस	भेला तथा बैठक	चैत्र मसान्त
१८	आपत्कालिन अवस्थाका लागि सामान आपूर्ति गर्ने गोदामको व्यवस्था	जिविव्यस, जिसस, अ/गैसस	भेला तथा बैठक	फागुन मसान्त
१९	जिल्लास्तरमा खोजी र उद्धारको लागि स्थायी टोलीको गठन	जिविव्यस, जिसस, रेडक्रस, खोज तथा उद्धार क्षेत्र	भेला तथा बैठक	फागुन मसान्त
२०	स्थानीय क्षेत्रमा आपतकालिन समयमा खाली गर्नुपर्ने संकाटाभिमुख स्थानहरू पहिचान गर्ने	स्थानीय तह	भेला तथा बैठक	फागुन मसान्त
२१	सबै प्रकारका प्रकोपसम्वन्धी विज्ञहरू भएको पूनःस्थापना, पूनःनिर्माण योजना निर्माण समिति गठन	जिविव्यस, जिसस, रेडक्रस, अ/गैसस	भेला तथा बैठक	फागुन मसान्त
२२	जिल्लामा आपतकालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र (Emergency Operation Centre) को जनशक्ति तथा स्रोत व्यवस्थापनका लागि विपद् जोखिम तथा व्यवस्थापन राष्ट्रिय परिषदमा पहल प्रयास	जिविव्यस	बैठक तथा समन्वय	निरन्तर
२३	जिल्लामा विपद् सम्बन्धी सामान भण्डारण गर्न भण्डार गृह स्थापनाका लागि विपद् जोखिम तथा व्यवस्थापन राष्ट्रिय परिषदमा पहल गर्ने	जिविव्यस	बैठक तथा समन्वय	निरन्तर
२४	स्थानीयस्तरमा रहेका संगठित र स्थायी सेवा केन्द्र/विद्यालय/सहकारी/क्लब/यूवा समूह/आमा समूह आदि संयन्त्रहरूलाई विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी चेतना अभिवृद्धि गरी सुरक्षित समुदाय निर्माणमा परिचालन	जिविव्यस, जिसस, रेडक्रस, अ/गैसस, जिशिसइ	भेला तथा बैठक	निरन्तर

२५	विपद् व्यवस्थापन ऐन २०७४ अन्तर्गत हरेक स्थानीय तहमा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति गठन भए/नभएको तथा योजनाहरु गाउँयोजनाभित्र परे/नपरेको यकिन गर्ने	जिविव्यस, जिसस, स्थानीय तह	अनुगमन तथा समन्वय	साउन
२६	सडक दुर्घटनालाई तुरुन्त सम्बोधन गर्न सक्ने गरी राजमार्ग क्षेत्रभित्र निश्चित दुरीभित्र हेभी इक्वीपमेन्टको व्यवस्था गर्ने	जिविव्यस, जिसस, स्थानीय तह	बैठक तथा समन्वय	निरन्तर
२७	जिल्लामा रहेका सुरक्षित आवासहरुको सुरक्षा तथा संरक्षण गर्ने	जिविव्यस, जिसस, स्थानीय तह	बैठक तथा समन्वय	निरन्तर
२८	ठूला विपद्को आंकलन गरी सुरक्षित आवासहरु निर्माण गर्नु पर्ने	जिविव्यस, जिसस, स्थानीय तह	बैठक तथा समन्वय	निरन्तर

भाग ३ : पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य सम्बन्धी योजना

३.१ विषयगत क्षेत्रः सूचना, सर्वेक्षण तथा समन्वय

नेतृत्व गर्ने निकायः जिल्ला समन्वय समिति, सिन्धुली

३.१.१ विषयगत क्षेत्रको सदस्यहरुको सूचीः

क्र.सं	क्षेत्रगत साझेदारहरूको नाम	पद	टेलिफोन नम्बर	इमेल ठेगाना
१	जिल्ला समन्वय समिति, सिन्धुली	प्रमुख	०४७–५२०१४४, ९८५४०४१६२२	dccsindhuli@gmail.com
२	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, सिन्धुली	प्रतिनिधि	०४७–५२०१३३	cdosindhuli@gmail.com
३	कमलामाई नगरपालिका, सिन्धुली	प्रमुख	०४७–५२०२४५, ९८५४०४१०२९	info@kamalamaimun.gov.np
४	दुधौली नगरपालिका, सिन्धुली	प्रमुख	०४७–४१२०५१, ९८५४०४१८५१	dudhaulinp@gmail.com
५	फिक्कल गाउँपालिका, सिन्धुली	अध्यक्ष	९८४४३९६६५५	phikkalruralmun@gmail.com
६	तिनपाटन गाउँपालिका, सिन्धुली	अध्यक्ष	९८५४०४२२२५	tinpatanmun@gmail.com
७	गोलन्जोर गाउँपालिका, सिन्धुली	अध्यक्ष	९८५४०४१७७५	golanjor.rm7@gmail.com
८	सुनकोशी गाउँपालिका, सिन्धुली	अध्यक्ष	९८५४०४२००७	sunkoshimunsindhuli@gmail.com
९	घ्याङलेक गाउँपालिका, सिन्धुली	अध्यक्ष	९७४४०३५६९९	ito.ghyanglekhmun@gmail.com
१०	मरिण गाउँपालिका, सिन्धुली	अध्यक्ष	९८५४०४२२००	maringapa.sindhuli@gmail.com
११	हरिहरपुरगढी गाउँपालिका, सिन्धुली	अध्यक्ष	९८५४०४१८८१	hariharpurgadhi@gmail.com
१२	९ नं. बाहिनी अड्डा, सिन्धुली	प्रतिनिधि	०४७–५२०१३१	ninebrigade56@gmail.com
१३	वर्द बहादुर गण, ठूलीटार, सिन्धुली	गणपति	०४७–६२००८९, ०४७–६२००९१	bardabahadurgana@gmail.com
१४	जिल्ला प्रहरी कार्यालय, सिन्धुली	प्र.उ.	०४७–५२०१९९, ९८५४०६५५५५	dposindhuli@gmail.com
१५	सशस्त्र प्रहरी बल आश्रित गुल्म, सिन्धुली	स.प्र.ना.उ.	०४७–५२११११	apfnepal.sindhuli@gmail.com
१६	राष्ट्रिय अनुसन्धान जिल्ला कार्यालय, सिन्धुली	प्रमुख	०४७–५२०२३३	
१७	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ, सिन्धुली	इकाइ प्रमुख	०४७–५२०१७५, ०४७–५२०५७५	deosindhuli047@gmail.com
१८	सिन्धुली अस्पताल, सिन्धुली	प्रमुख	०४७–५२०१४५	shsindhuli132@gmail.com
१९	स्वास्थ्य कार्यालय, सिन्धुली	प्रमुख	०४७–५२०१८८	dhosindhuli@gmail.com
२०	कृषि ज्ञान केन्द्र, सिन्धुली	प्रमुख	०४७–५२०१६६	akcsindhuli@gmail.com
२१	शहरी विकास तथा भवन कार्यालय, सिन्धुली	प्रमुख	०४७–५२११३९	dudbcsindhuli@gmail.com
२२	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, सिन्धुली	सभापति	०४७–५२०२२६, ९८४४०४०२१४	nrcs.sindhuli68@gmail.com
२३	नेपाल पत्रकार महासंघ, सिन्धुली	अध्यक्ष	९८५४०४१३९०	
२४	उद्योग वाणिज्य संघ, सिन्धुली	अध्यक्ष	०४७–५२०२४९	sindhulicci@gmail.com

२५	नेपाल टेलिकम, सिन्धुली	प्रमुख	०४७–५२०१११, ०४७–५२०३३३	

३.१.२ विपद् पश्चातको सम्भावित परिदृष्यः

- सूचना प्रसारण प्रविधिहरू अवरुद्ध वा नष्ट हुने,
- सडक, पुल, विद्युत आपूर्ति, सञ्चार आदि सार्वजनिक पूर्वाधारहरू क्षतिग्रस्त हुने,
- आवागमन अवरुद्ध भएर प्रभावित क्षेत्रमा पहुँचको कठिनाइ हुने,
- आवास तथा व्यक्तिगत सम्पत्ति अस्थायी रूपमा क्षति र बालबालिका, महिला, जेष्ठ नागरिक तथा अपाङ्गता भएका व्यक्ति मुख्य रूपमा प्रभावित हुने,
- ठूलो सङ्ख्यामा मानिस विस्थापित हुने,
- उद्धार, सुरक्षा, राहत वितरणजस्ता मानवीय कार्यका लागि आवश्यक सूचना संकलन गर्न र सबै क्षेत्र तथा सरोकारवालासँग समन्वयकारी भूमिका निर्वाह गर्न कठिन हुने ।

३.१.३ क्षेत्रगत उद्देश्यः

समन्वय, सूचना संकलन, विश्लेषण र प्रवाहका वैकल्पिक उपायहरू पहिचान गरी सम्वन्धित क्षेत्र र सरोकारवालालाई सही सूचना उपलब्ध गराई विपद् प्रतिकार्यलाई समन्वयात्मक बनाउन सुनिश्चितता प्रदान गर्नु यस क्षेत्रको प्रमुख उद्देश्य हुनेछ ।

३.१.४ समष्टिगत उद्देश्यः

- विपद्को समयमा सरकार, दातृ तह, सबै क्षेत्र (Cluster), सहयोगी संस्था तथा नागरिक समाजबीच समन्वय कायम गर्नु,
- निर्धारित समयभित्र “बहुक्षेत्र द्रुत लेखाजोखा विश्लेषण (Multy Cluster Initial Rapid Assessement- MIRA)” गर्न आवश्यक समन्वय गर्नु र मिरा कार्यदललाई सहयोगको व्यवस्था मिलाउनु,
- सूचना प्रवाहको वैकल्पिक उपाय पहिचान गरी सूचना प्रवाहलाई सुनिश्चित गर्नु,
- नियमित रूपमा अनुगमन गरी क्षेत्रहरूलाई पृष्ठपोषण दिनु,
- प्रतिकार्यका सन्दर्भमा आवश्यकताअनुसार क्षेत्र र केन्द्रमा सम्पर्क र समन्वय गर्नु ।

३.१.५ पूर्वसूचना प्रणाली

प्रकोप प्रभावित समुदायलाई समयमै सम्भावित विपद्को बारेमा सचेत गराउन अपनाइने माध्यम विपद् पूर्वसूचना प्रणाली हो । पूर्वसूचना प्रणालीलाई समन्वय र सूचना व्यवस्थापनअन्तर्गत राख्न सकिन्छ । प्रकोप प्रभावित समुदायले समयमै प्रकोपको स्थितिको बारेमा जानकारी प्राप्त भए उनीहरू सोहीअनुरुप पूर्वतयारी हुन सक्षम हुन्छन् जसले गर्दा जनधनको क्षति कम हुन गई विपद् प्रभावितहरूको संख्यामा कमी हुन सक्दछ । तसर्थ जिल्लामा बिभिन्न संघ संस्थाहरूको समन्वय र सहकार्यमा विपद् पूर्वसूचनाको प्रणाली स्थापना हुन अत्यावश्यक भइसकेको छ ।

हालसम्म यस जिल्लामा स्थायी पूर्वसूचना प्रणालीका रुपमा कमलामाई नगरपालिका वडा नं. १३, रानीबास मडाहामा रेनगेज स्टेशन प्राक्टिकल एक्सनको सहयोगमा नेपाल रेडक्रस सोसाइटीमार्फत सञ्चालनमा ल्याई कमला नदी बाढी पूर्वसूचना प्रणालीको संरचना निर्माण गरी सम्भावित जोखिम न्यूनिकरण गर्न आपतकालीन अवस्थामा सूचना प्रवाह हुने कार्यको थालनी भएको छ । संरचनागत हिसाबले यस स्टेशनबाट आपतकालीन अवस्थामा जल तथा मौषम विज्ञान विभाग बाढी पूर्वानुमान शाखा, जिल्ला आपतकालीन कार्य संचालन केन्द्र, सिन्धुली, जिल्ला समन्वय समिति, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी सिन्धुली, नेपाली सेना, स.प्रहरी बल, सिन्धुली, जिल्ला प्रहरी कार्यालय, सिन्धुली, नेरेसो हत्पते, सिथौंली, दुधौली, हर्षाही, टाँडी र रानीबास उपशाखाहरु, जिल्लास्थित एफ.एम. स्टेशनहरु, स्थानीय प्रहरी चौकीहरु, दुधौली नगरपालिका, कमलामाई नगरपालिका तथा आठवटा संकटाभिमुख बस्तीका समुदायिक विपद् व्यवस्थापन समिति, पूर्व सूचना कार्यदल, स्थानीय तथा वडास्तरीय विपद् तथा जलबायू उत्थानशील समिति, खोज तथा उद्धार कार्यदल, प्राथमिक उपचार कार्यदल र राहत तथा पूनःस्थापना कार्यदलसम्म एकैपटक सूचना प्रवाह हुने गरी प्रणाली जडान गरिएको छ ।

पूर्वसूचना प्रणालीको भूमिकाः

- पूर्वसूचना प्रणालीअन्तर्गत स्थापना भएको संचारको च्यानल मार्फत प्रभावकारी समन्वय र प्रयोग गरेर,
- समयमै सुरक्षा तहहरूलाई प्रकोपको अवस्थितिको बारेमा जानकारी दिइ खोजतलास तथा उद्धार कार्यमा तयारी गर्नका लागि,
- सोही सूचनाका आधारमा सम्वन्धित क्षेत्रमा रहेका खोज तथा उद्धार सामाग्रीहरू प्रयोगमा ल्याउन,
- पूर्वसूचना प्रणाली स्थापना गरिएका समुदायहरू बाहेकका अन्य समुदायहरूमा छिटो र छरितो रुपमा सेवा प्रदान गर्न।

३.१.६ पूर्वतयारी कार्ययोजनाः

पूर्व सूचना, समन्वय तथा सर्वेक्षण क्षेत्रले आपतकालीन समयमा गर्ने उल्लिखित कार्यका लागि निम्न अनुसार पूर्वतयारी गर्नुपर्नेछः

क्र.सं.	पूर्वतयारी क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवारी	सहयोगी संस्था	समयावधि
१	पूर्वतयारी बैठक र कार्यशालाको आयोजना गर्ने तथा योजना पूनरावलोकन तथा अध्यावधिक गर्ने	जिविव्यस, विव्यस	दातृ निकाय, अ/गैसस	पहिलो बैठक बैसाख दोस्रो हप्ताभित्र र अन्तिम कार्यशाला जेठ मसान्तभित्र
२	गाउँपालिका र जिल्लास्तरमा स्थापित पूर्वसूचना तथा पूर्वचेतावनी प्रणाली समन्वय समितिहरूलाई परिचालन गर्ने स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिलाई विपद्का समयमा सूचना प्रणाली सम्बन्धी तालिम	जिसस	गाउँपालिका दातृ निकाय, अ/गैसस,	नियमित रूपमा
३	साझेदार तथा सहयोगी तहको सूची तयार गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	दातृ तह, अ/गैसस	जेठ १५ भित्र
४	बहुक्षेत्रगत प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (MIRA) तयारी			
४.१	सबै क्षेत्रका एक–एक सदस्य रहेको मिरा कार्यदल गठन गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	जिविव्यस	वैशाख मसान्त
४.२	मिरा सम्बन्धी अभिमुखीकरण तालिम सञ्चालन गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	जिविव्यस, दातृ तह, अ/गैसस	जेठको पहिलो साता
४.३	मिराको लागि फाराम र निर्देशिका १००० प्रति तयार गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	"	जेठको पहिलो साता
४.४	मिराको कार्यान्वयनको लागि सम्पर्क व्यक्ति तोक्ने	जिविव्यस	क्षेत्र प्रमुखहरू	जेठको पहिलो साता
४.५	आधाररेखा सर्वेक्षण गरी तथ्याङ्कलाई सूचना केन्द्रमा अध्यावधिक गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	जिविव्यस, दातृ तह, अ/गैसस	जेठको पहिलो साता
५	जिल्ला आपतकालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रको सञ्चालनको लागि स्रोत व्यवस्थापन	क्षेत्र प्रमुख	जिविव्यस	आगामी आर्थिक वर्ष
६	सबै गाउँपालिका र विशेष गरी संकटासन्न गाउँपालिकाले सञ्चार सुविधालाई नियमित र व्यवस्थित हुने व्यवस्था मिलाउने	क्षेत्र प्रमुख	गाउँपालिका, सञ्चार सेवा प्रदायक तह	जेठ महिनाभित्र
७	जोखिमयुक्त गाउँपालिकाहरूमा पूर्व चेतावनी (Early Warning) का लागि माइक तथा साइरन उपलब्ध गराउने वा अघिल्लो वर्षको व्यवस्थालाई अध्यावधिक गर्ने	क्षेत्र प्रमुख, वा तोकिएको सदस्य	जिविव्यस, जिसस, दातृ तह, गाउँपालिका, अ/गैसस	जेठ मसान्तभित्र
८	पूर्वसूचना तथा चेतावनी प्रणालीलाई नियमित रूपमा सञ्चालन गर्न कोषको स्थापना गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	जिसस, गाउँपालिका,	असार मसान्तसम्म

९	जनचेतना अभिवृद्धिका क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने ○ विपद्सम्बन्धी जनचेतना अभिवृद्धि गर्न पम्प्लेट, पोष्टर, पर्चा तयार गरी विशेष गरी संकटासन्न गाउँपालिकाहरूमा वितरण गर्ने । ○ एफएम तथा पत्रपत्रिकामार्फत विपद् सम्बन्धी ज्ञान तथा जानकारी प्रचारप्रसार गराउने	क्षेत्र प्रमुख, वा तोकिएको सदस्य	जिसस, दातृ तह, अ/गैसस, सञ्चार माध्यम	नियमित रुपमा
१०	विस्थापितहरूको पहिचानका लागि ५,००० थान परिचय पत्र छपाई तयारी अवस्थामा राख्ने ।	क्षेत्र प्रमुख, वा तोकिएको सदस्य	जिसस, दातृ तह, अ/गैसस	असारको पहिलो हप्ताभित्र
११	मसलन्द सामान तयारी अवस्थामा राख्ने	क्षेत्र प्रमुख, वा तोकिएको सदस्य	जिसस, दातृ तह, अ/गैसस	असार दोस्रो हप्ता
१२	आधार रेखा सर्वेक्षण गर्ने र सबै क्षेत्रलाई उपलब्ध गराउने	क्षेत्र प्रमुख, वा तोकिएको सदस्य	जिविव्यस, जिसस, स्थानीय तह	श्रावण पहिलो हप्ता
१३	संकटासन्न स्थानीय तहका कर्मचारीहरुलाई विपद् सम्बन्धी अभिमुखीकरण तालिम दिने	जिविव्यस, जिसस	रेडक्रस अ/गैसस,	असारभित्र
१४	बाढीपहिरो र यसबाट बच्ने ज्ञान प्रवाह गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्रका सदस्य, सञ्चारकर्मी	वैशाखदेखि श्रावणसम्म
१५	भूकम्प र यसबाट बच्ने ज्ञान प्रवाह गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्रका सदस्य, सञ्चारकर्मी	नियमित
१६	आगलागी र यसबाट बच्ने ज्ञान प्रवाह गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्रका सदस्य, सञ्चारकर्मी	फागुनदेखि जेठसम्म

३.१.७ विपद् पश्चातको प्रतिकार्य योजनाः

समय अवधि	क्रियाकलापहरु	मख्य जिम्वेवारी	सहयोगी संस्था	अनुमानित लागत
पहिलो दिन	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको समन्वय वैठक आयोजनाः जानकारी संकलन र परिस्थितिको अध्यावधिक गर्ने सबै क्षेत्रगत समूह (Cluster) लाई कार्य विभाजन गरी जिम्मेवारी सुम्पने ।	क्षेत्र प्रमुख	जिसस, दातृ तह, अ/गैसस	
	रेडियो, टेलिभिजन एवम् एस्एम्एस् (SMS) का माध्यमबाट तथ्यगत पूर्व चेतावनी, भए गरेका उद्धार प्रयासहरु अर्थात् सार्वजनिक आह्वान बिषयक सुचनाहरु प्रवाह गर्ने ।	"	जिसस, दातृ तह, अ/गैसस, संचार माध्यम	
	विद्युतीय संचारका सबै माध्यमबाट एकैपटक स्वतः आपतकालिन सन्देश आउने प्रणाली स्थापना गरी सञ्चालनमा ल्याउने ।	"	जिसस, दातृ तह, अ/गैसस, संचार माध्यम	
	घटना सम्बन्धी विवरण तयार गरी सुचना प्रवाह गर्ने	"	जिसस, दातृ तह, अ/गैसस	
	क्षेत्रीय तथा केन्द्रीय आपतकालीन केन्द्रमा जानकारी गराउने ।	"	"	

	जिल्ला आपतकालिन कार्य सञ्चालन केन्द्रलाई विपद् प्रतिकार्यका लागि मुख्य समन्वय केन्द्रको रुपमा परिचालन गर्ने	"	"	
दोस्रो दिन	विषयगत अगुवा संस्था तथा सहयोगी संस्थाहरुको बैठक (आवश्यकता अनुसार निरन्तर बस्ने)	क्षेत्र प्रमुख	जिसस, गाउँ/नगरपालिका दातृ तह, अ/गैसस	
	स्रोतसाधनको आंकलन गर्ने (आवश्यकता, लेखाजोखा र खाडल पहिचान गर्ने)	"	"	
	स्थानीय, क्षेत्रीय तथा राष्ट्रिय सरोकारवालासँग सम्भाव्य सहयोगका लागि समन्वय गर्ने	"	"	
	आकस्मिक सञ्चारको प्रवन्ध गर्ने तथा यथाशक्य छिटो दुरसञ्चारको पुनःस्थापना गरी सेवा सञ्चालन गर्ने	"	"	
	विपद् प्रतिकार्यपश्चात् शीघ्र अवधिमा पुनःस्थापना गर्नका लागि कार्य योजना वनाउने	"	"	
पहिलो हप्ता	प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (IRA) गरी संकलित तथ्यांक विश्लेषण र सम्प्रेषण गर्ने ।	क्षेत्र प्रमुख	जिसस, दातृ तह, अ/गैसस	
	विषयगत समितिका सवै सदस्य र सरोकारवाला निकायलाई जानकारी गराई प्रतिवेदनका आधारमा कार्ययोजना तयार गरी कार्यान्वयन गर्ने ।	"	"	
	बिषयगत बैठक र घटनाको विवरण संकलन गर्ने कार्य निरन्तर गर्ने ।	"	"	
	प्रभावित परिवारको दर्ता गर्ने, पीडितको लागि परिचयपत्र उपलब्ध गराउने र तथ्याङ्कको उचित प्रबन्ध र व्यवस्था गर्ने ।	"	"	
पहिलो महिना	क्षेत्रगत कार्य समूहका कार्य प्रगति विवरण संकलन र समीक्षा गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	जिसस, दातृ तह, अ/गैसस	
	सवै सूचनाहरु निरन्तर अध्यावधिक गर्दै जाने र सरोकारवाला निकाय एवं सञ्चार माध्यमलाई उपलब्ध गराउने (२४ घण्टाभित्र, पहिलो १ हप्तामा दैनिक, दोश्रो हप्तावाट हप्तामा १ पटक र आवश्यकता अनुसार)	"	"	
दोस्रो महिना	विपद्को चेतावनी दिने महत्वपूर्ण पूर्वाधारहरूको लेखाजोखा गरी निर्माण तथा पुनःनिर्माण गर्ने	क्षेत्र प्रमुख		

३.२ विषयगत क्षेत्रः खोजतलास तथा उद्धार

३.२.१ नेतृत्व प्रदान गर्ने निकायः जिल्ला प्रशासन कार्यालय, सिन्धुली

विषयगत क्षेत्र सदस्यहरूको सूचीः

क्र. सं.	जिल्लाका क्षेत्रगत साझेदारहरूको नाम	सम्पक व्यक्ति	टेलिफोन नम्बर,	ई—मेल ठेगाना
१	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, सिन्धुली	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	०४७–५२०१३३, ९८५४०६७७७७	cdosindhuli@gmail.com
२	नं.९ बाहिनी अड्डा, सिन्धुली	बाहिनीपति	०४७–५२०१३१	ninebrigade56@gmail.com
३	वर्द बहादुर गण, ठुलीटार, सिन्धुली	प्रमुख सेनानी	०४७–६२००८९, ०४७–६२००९१	bardabahadurgana@gmail.com
४	जिल्ला प्रहरी कार्यालय, सिन्धुली	प्रहरी उपरीक्षक	०४७–५२०१९९, ९८५४०६५५५५	dposindhuli@gmail.com
५	सशस्त्र प्रहरी बल आश्रित गुल्म, सिन्धुली	सशस्त्र प्रहरी नायव उपरीक्षक	०४७–५२११११	apfnepal.sindhuli@gmail.com
६	राष्ट्रिय अनुसन्धान जिल्ला कार्यालय, सिन्धुली	प्रमुख अनुसन्धान अधिकृत	०४७–५२०२३३	
७	मध्य क्षेत्र प्रहरी तालिम केन्द्र, दुधौली, सिन्धुली	बरिष्ठ प्रहरी उपरीक्षक	९८५४०४१७८९, ९८५४०४०७३३	mrptc_dudhauli@gmail.com
८	वन तथा पर्यावरण सुरक्षा गण, चन्दनपुर, सिन्धुली	प्रमुख सेनानी	०४७–६९१८५७	
९	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, सिन्धुली	सभापति	०४७–५२०१२०, ९८४४०४०२१४	nrcs.sindhuli68@gmail.com
१०	उद्योग वाणिज्य संघ, सिन्धुली	अध्यक्ष	०४७–५२०६०९, ९८५४०४२६०९	sindhulicci@gmail.com
११	हेभी इक्वीपमेन्ट व्यवसायी संघ, सिन्धुली	अध्यक्ष	९८५४०४०३२०	
१२	सिड्स नेपाल, सिन्धुली	अध्यक्ष	९८४१६७६५५०	

३.२.२ विपद् पश्चातको सम्भावित परिदृष्यः

- सार्वजनिक पूर्वाधारहरू (सडक, पुल, विद्युत, आपूर्ति, सञ्चार) क्षति,
- आवास तथा व्यक्तिगत सम्पत्ति, अस्थायी रूपमा क्षति तथा बालबालिका, महिला, वृद्धवृद्धा तथा अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु मुख्य रूपमा प्रभावित हुने गरी मानिसहरू विस्थापन,
- विद्यालयमा कक्षा कोठा, प्रहरी चौकी र स्वास्थ्य केन्द्र जस्ता उपलब्ध सार्वजनिक संस्थाहरूमाथि अधिक चाप र नियमित सेवामा अवरोध,
- सामुदायिक संस्थागत ठाउँहरूमा अस्थायी आवासमा बसेको समयमा सामुदायिक स्वास्थ्य सम्बन्धी उपचारमा देखिएका समस्या/चुनौती र वातावरणमा नकारात्मक असरका कारण दीर्घकालीन स्वास्थ्य तथा विकासमा समस्या,
- आवास लगायत अत्यावश्यक मानवीय सहयोग तत्काल आवश्यक हुने गरी विस्थापित परिवार र प्रकोपबाट मानवीय क्षति तथा घाइते,
- प्रतिकार्यका लागि खटिएका स्वयम्सेवकहरुका लागि अत्यावश्यक खाना, खानेपानी तथा सरसफाइको अभाव ।

३.२.३ समष्टिगत उद्देश्यः

विपद्को बेला तत्काल खोज तथा उद्धारको आवश्यकता परेका ब्यक्ति, परिवार वा समुदायलाई तत्काल खोज तथा उद्धार गरी मानवीय क्षति तथा भविष्यमा हुन सक्ने अन्य जोखिमहरुको न्यूनिकरण गर्ने ।

३.२.४ विशिष्ट उद्देश्यः

- तयारी अवस्थाको लागि विषयगत क्षेत्रको बैठक नियमित रुपमा बस्ने,
- खोज तथा उद्धार सम्बन्धी टोलीको गठन र आवश्यक पूर्वाभ्यास सञ्चालन गर्ने,
- खोज तथा उद्धारका लागि चाहिने आवश्यक उपकरण तथा औजारहरुको उचित भण्डारण, व्यवस्थापन र परिचालन विधिबारे सम्बन्धित जनशक्तिको क्षमता अभिवृद्धि तथा शिघ्र पहुँचको व्यवस्था गर्ने,
- सम्भावित खोज तथा उद्धारको आवश्यकता पर्न सक्ने समुदायको नक्साङ्कन तथा त्यस क्षेत्रमा पहुँच सम्बन्धी वैकल्पिक बाटो, साधन वा अन्य उपायसहितको योजना र त्यसबारे सो क्षेत्रका जिम्मेवार व्यक्ति वा संस्थालाई अभिमूखीकरण गर्ने,
- जिल्लाको समग्र क्षेत्र विपद्बाट प्रभावित हुने हुनाले क्षेत्रगत हिसावले खोज तथा उद्धार र राहत टोलीको जिम्मेवारी, कार्य विभाजन र थप सहयोगका लागि आवश्यक समन्वय गर्ने,
- विपद्को समयमा हुनसक्ने सम्भावित क्षतिहरु न्यूनिकरण गर्ने ।

३.२.५ मानवीय सहयोगका न्यूनतम मापदण्डः

- विपद् लगत्तै उपकरणसहित खोजी तथा उद्धार (Search and Rescue) टोली खटाउने ।
- सुविधाबाट एकदमै वञ्चित समूह/संकटासन्न अवस्थामा रहेका व्यक्तिलगायत सबैलाई गरिएको उद्धार र वितरण गरिएका सहयोग सम्बन्धी गतिविधिको अनुगमन ।
- अवस्था हेरी (आवश्यकतामा आधारित रहेर) मिरा (Multi cluster Initial Rapid Assessment) टीम खटाउने ।
- पहिलो हप्तामा परिस्थितिका बारेमा दैनिक र त्यसपछि हरेक दुई हप्तापछि प्रतिवेदन पेस गर्ने ।
- शिविर समन्वय तथा शिविर व्यवस्थापन (Camp Coordination & Camp Management) को अनुगमन तथा प्रतिवेदन गर्ने ।
- पहिलो हप्तामा हरेक दिन र प्रकोप भएको २४ घण्टाभित्र समाचार सञ्चार माध्यममा पठाउने ।
- नियन्त्रण तथा मानवीय सहयोग सम्बन्धी मापदण्ड कायम गर्ने ।
- सांस्कृतिक, सामाजिक तथा आर्थिक रूपमा स्वीकार गर्न सकिने सामाग्री—दाता/सहयोग उपलब्ध गराउने ।
- स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिलाई सक्रिय बनाउने (अनुगमन तथा मूल्याङ्कन र प्रतिवेदन) ।

प्राथमिक उपचारः

घाइतेहरूको खोज तथा उद्धार पश्चात् तत्काल घटनास्थलबाट अस्पताल पुऱ्याउनु अघि प्राथमिक उपचार प्रदान गर्न आवश्यक हुन्छ । तसर्थ प्रभावित क्षेत्रहरूमा सुरक्षा निकायसँग निकटतम् समन्वय गरी घाइतेहरूलाई प्राथमिक उपचारका लागि नेपाल रेडक्रस सोसाइटी सिन्धुली जिल्ला शाखाले आफ्ना स्वयम्सेवकहरू खटाउने छ ।

३.२.६ पूर्वतयारी कार्ययोजनाः

क्र.सं.	क्रियाकलापहरु	जिम्मेवारी	सहयोगी	समयावधि
१	खोज तथा उद्धार सम्बन्धी जनशक्ति तयार गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	जिविव्यस, रेडक्रस, नेपाल प्रहरी, सप्रबल, नेपाली सेना	बैसाख भित्र
२	विपद्मा उद्धारका लागि परिचालन हुने उद्धारकर्मीको चयन गरी कार्यदल गठन गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	नेपाल प्रहरी, सप्रबल, नेपाली सेना	जेष्ठ पहिलो साता
३	उद्धारको लागि थप जनशक्ति आवश्यक परेमा थप गर्न सकिने गरी वैकल्पिक उद्धारकर्मीको व्यवस्था मिलाउने	क्षेत्र प्रमुख	नेपाल प्रहरी, सप्रबल, नेपाली सेना	जेष्ठ १५ गते सम्म

४	तत्कालीन उद्धारको लागि स्थानीय तहबाट प्राप्त हुने जनशक्ति, उद्धारका लागि आवश्यक पर्ने साधनको पहिचान र नक्सांकन गर्ने ।	क्षेत्र प्रमुख	जिसस, रेडक्रस, अ/गैसस, सुरक्षा तह	जेठ पहिलो साताभित्र
५	उद्धार कार्यदललाई मानवीय सहयोग तथा उद्धारकार्यमा परिचालन हुँदा अपनाउनु पर्ने सतर्कता, उत्तरदायित्वजस्ता विषयमा अनुशिक्षण दिने ।	जिविव्यस	जिसस, दातृ तह, रेडक्रस, अ/गैसस	जेठ मसान्तभित्र
६	खोज तथा उद्धार कार्यदललाई प्रयोगात्मक तालिम दिने	क्षेत्र प्रमुख	जिविव्यस, रेडक्रस, अ/गैसस	जेठ मसान्तभित्र
७	आपतकालीन आवासको लागि सुरक्षित स्थानको पहिचान (गाउँपालिका भवन, विद्यालय, सामुदायिक आवास)	क्षेत्र प्रमुख	जिविव्यस, स्थानीय तह, सुरक्षा निकाय	जेठ मसान्त
८	स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रसँग समन्वय गरी प्राथमिक उपचार सामाग्रीको व्यवस्था र स्वास्थ्यकर्मीको पहिचान गरी विपद्मा प्राप्त हुने सेवाबारे सम्झौता गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	स्वास्थ्य क्षेत्र, स्वास्थ्य कार्यालय	जेठ मसान्तभित्र
९	खोज तथा उद्धार सम्बन्धी कार्यको लागि अनुगमन टोली गठन गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	राजनीतिक दल, नागरिक समाज, रेडक्रस	असार २० सम्म
१०	एफएम रेडियोमार्फत पूर्व चेतावनी तथा पूर्वसूचना सम्बन्धी सन्देश प्रसारण गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	जिविव्यस, सञ्चारमाध्यम	जेठको प्रारम्भदेखि असार मसान्तसम्म
११	खोज तथा उद्धारमा सहजताको लागि ड्रोन खरिद गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	जिसस, स्थानीय तह तथा दातृ निकाय	साउन मसान्तभित्र

३.२.७ विपद् प्रतिकार्य कार्ययोजनाः

समय अवधि	क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	सहयोगी संस्था	अनुमानित लागत
पहिलो दिन	प्राप्त सूचनाको आधारमा समन्वय गरी संयुक्त टोली परिचालनमार्फत खोज तथा उद्दार गरी प्राथमिक उपचार गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	जिविव्यस, रेडक्रस, नेपाल प्रहरी, सप्रबल, नेपाली सेना	
	ठूला विपद्हरूको सामना गर्न घटना आदेश प्रणाली (Incident Command System) को लागू गर्ने	”	नेपाल प्रहरी, सप्रबल, नेपाली सेना	
	Rapid Response Team (RRT) सँग समन्वय गरेर पीडित घाइतेहरुका सम्बन्धमा तत्काल घटनास्थलमै उपचारको व्यवस्था मिलाउने र गम्भीर घाइतेलाई अस्पताल पठाउने	”	जिसस, गाउँ/नगरपालिका, स्वास्थ्य, यातायात समिति	
	एम्बुलेन्स सेवा, आपतकालीन प्राथमिक उपचार र घाइतेको लागि यातायातको व्यवस्था तत्काल मिलाउने	”	जिविव्यस, रेडक्रस, स्वास्थ्य, यातायात समिति	
	न्यूनतम सडक सम्पर्क पुनःस्थापना गर्ने	”	जिसस, गाउँ/नगरपालिका,	

			नेपाल प्रहरी, सप्रबल, नेपाली सेना	
	भीड व्यवस्थापन गरी स्थान खाली गर्ने, प्रभावितहरुलाई नजिकको अस्थाई क्याम्पहरुमा पठाउने	”	नेपाल प्रहरी, सप्रबल, नेपाली सेना र रेडक्रस	
दोस्रो दिन	पहिलो दिनको कार्यमूल्यांकनको आधारमा थपघट गरी टोली परिचालन, आवश्यकताको पहिचान गरी सर्वेक्षण, समन्वय, सूचना तथा पूर्व चेतावनी प्रणाली क्षेत्रसँग समन्वय गरी उद्धार कार्यलाई निरन्तरता दिने	क्षेत्र प्रमुख	जिसस, गाउँ/नगरपालिका, नेपाल प्रहरी, सप्रबल, नेपाली सेना	
	बिषयगत क्षेत्रले घटनाको वस्तुगत विवरण तयार गरी जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिमा प्रस्तुत गर्ने	”	”	
	खोज तथा उद्धार र राहतका सामाग्रीहरुका ढुवानी सुविधाका लागि यातायातको प्रवन्ध गर्ने	”	जिसस, गाउँ/नगरपालिका, यातायात समिति	
	स्थानीय तहमा रहेका स्वयंसेवकहरुको आवश्यकता अनुसार सहयोग लिइने ।	”		
पहिलो हप्ता	उद्धार गरिएकाहरुको निरन्तर उपचार तथा पूनःस्थापना स्थलमा पठाउने ।	क्षेत्र प्रमुख	जिसस, गाउँ/नगरपालिका, नेपाल प्रहरी, सप्रबल, नेपाली सेना	
पहिलो महिना	विपद् घटनाको, खोज तथा उद्धार प्रयासको विश्लेषण सहित जिविव्यसमा प्रतिवेदन पेश गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	”	
दोस्रो महिना	पहिलो महिनाकै कार्यहरुलाई निरन्तरता दिने	क्षेत्र प्रमुख	”	

३.२.८ निकायगत स्रोत साधनको आंकलनः

सि. नं.	कार्यालय/संघ/संस्थाको नाम	आपतकालीन अवस्थामा उपलब्ध हुने				जनशक्ति		कैफियत (उपलब्धता)
		सामाग्री/ राहत सामाग्रीको नाम	संख्या (परिमाण)	सामाग्री अवस्था	सामाग्री रहेका स्थान	संख्या	सम्पर्क विवरण (मो. र फो.)	
१	बर्द बहादुर गण, सिन्धुली	खोज तथा उद्धार सामाग्री र तालिम प्राप्त जनशक्ति	३ सेट	चालू	ठूलीटार सिन्धुली	३७ जना	०४७—६२००९१	जिल्लाभरि
२	जिल्ला प्रहरी कार्यालय, सिन्धुली	खोज तथा उद्धार सामाग्री र तालिम प्राप्त जनशक्ति	१ सेट	चालू	सिन्धुली	२५ जना	०४७—५२०१९९	जिल्लाभरि
३.	सशस्त्र प्रहरी बल आश्रित गुल्म, सिन्धुली	खोज तथा उद्धार सामाग्री र तालिम प्राप्त जनशक्ति	१ सेट	चालू	सिन्धुली	१५ जना	०४७—५२११११	जिल्लाभरि
४	मध्य क्षेत्र प्रहरी तालिम केन्द्र, दुधौली, सिन्धुली	खोज तथा उद्धार सामाग्री र तालिम प्राप्त जनशक्ति	१ सेट	चालू	दुधौली	१३	९८५४०४१७८९	जिल्लाभरि
५	वन तथा पर्यावरण सुरक्षा गण, चन्दनपुर, सिन्धुली	खोज तथा उद्धार सामाग्री र तालिम प्राप्त जनशक्ति	१ सेट	चालू	चन्दनपूर	१९	०४७—६९१८५७	जिल्लाभरि
६	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, सिन्धुली	उद्धार सामाग्री	१ सेट	चालू	सिन्धुली		०४७—५२०१२०	जिल्लाभरि
		एम्बुलेन्स	१८ वटा	चालू	जिल्लाभरि			जिल्लाभरि
		शववाहन	१ वटा	चालू	सिन्धुलीमाडी			जिल्लाभरि
		खोज तथा उद्धारसम्बन्धी तालिम प्राप्त जनशक्ति				११ जना		

नोटः खोज तथा उद्धार सामाग्रीहरुको विवरण अनुसूची ३ मा उल्लेख गरिएको छ ।

३.३ विषयगत क्षेत्रः आपतकालीन आवास तथा गैर खाद्य सामाग्री

नेतृत्व प्रदान गर्ने निकायः जिल्ला समन्वय समिति, सिन्धुली

३.३.१ क्षेत्रगत सदस्यहरूको सूचीः

क्र. सं	क्षेत्रगत साझेदारहरूको नाम	पद	टेलिफोन नम्बर	इमेल
१	जिल्ला समन्वय समिति, सिन्धुली	समन्वय अधिकारी	०४७–५२०१४९	sindhuliddc@gmail.com
२	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई, सिन्धुली	इकाइ प्रमुख	०४७–५२०१७५	deosindhuli047@gmail.com
३	शहरी विकास तथा भवन कार्यालय, सिन्धुली	डिभिजन प्रमुख	०४७–५२११३९	dudbcsindhuli@gmail.com
४	जिल्ला वन कार्यालय, सिन्धुली	प्रमुख	०४७–५२०१३५	
	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, सिन्धुली	सभापति	०४७–५२०१२०	nrcs.sindhuli68@gmail.com
५	उद्योग वाणिज्य संघ, सिन्धुली	अध्यक्ष	०४७–५२०६०९, ९८५४०४२६०९	sindhulicci@gmail.com
६	नेपाल निर्माण व्यवसायी संघ, सिन्धुली	अध्यक्ष	९८५११६४९१३	
७	ठूला उपकरण व्यवसायी संघ, सिन्धुली	अध्यक्ष	९८५४०४०३२०	
८	प्लान इन्टरनेशनल नेपाल, सिन्धुली	प्रमुख	०४७–५२१०९२	ram.shrestha@planinternational.org

३.३.२ विपद् पश्चातको सम्भावित परिदृष्यः

- सार्वजनिक पूर्वाधारको क्षति (सडक, पुल, विद्युत आपूर्ति, सञ्चार),
- आवासको अस्थायी क्षति तथा मुख्य रूपमा बालबालिका, महिला, वृद्धवृद्धा र फरक क्षमता भएकाहरूको विस्थापनसहित व्यक्तिगत सामानहरूको क्षति,
- मानवीय सहयोगका लागि लक्षित जनसंख्याको पहिचान गर्न कठिन,
- विद्यालयका कक्षा कोठा, पुलिस चौकी तथा स्वास्थ्य केन्द्रहरूजस्ता उपलब्ध सार्वजनिक संस्थाहरूमाथि दबाबको सिर्जना,
- सामुदायिक संस्थागत स्थानहरूमा अस्थायी आवासको उपयोग गर्दा सामुदायिक स्वास्थ्य सम्बन्धी व्यवहारमा देखिने चुनौतीहरू,
- तालिम प्राप्त जनशक्तिको उपलब्धतामा कठिनाइ ।

३.३.३ समष्टिगत उद्देश्यः

- **आवासः**

सुरक्षित तथा न्यूनतम मानवीयस्तरको बस्ने ठाउँको प्रासिका लागि भौतिक एवं प्राथमिक सामाजिक आवश्यकताहरूमा व्यक्ति तथा परिवारहरूको पहुँच सुनिश्चित गर्ने । (यथासम्भव यस प्रक्रियामा बढीभन्दा बढी आत्मनिर्भरता तथा आफैं व्यवस्थापन (Self-management) प्रकृया अपनाउन जोड दिइने छ ।)

- **शिविर समन्वय तथा शिविर व्यवस्थापन (CCCM)**

प्राकृतिक विपद्का कारणले घरवारविहीन बनेका परिवारका निमित्त स्थायी समाधानको खोजीका लागि प्रयत्न गर्नुका साथै विस्थापित व्यक्तिहरूलाई मानव अघिकारको उपभोग गर्न सक्षम पार्नका निमित्त जीवन स्तर उठाई शिविरहरूमा जीवन स्तरमा सुधार ल्याउने ।

३.३.४ विशिष्ट उद्देश्यः

- जलवायुका प्रतिकूल असरहरूबाट संरक्षण प्रदान गर्नका लागि मानिसहरूसँग छाना भएका पर्याप्त ठाउँ तयार गर्ने,
- जलवायुबाट संरक्षण प्रदान गर्नका लागि र तिनको मर्यादा, सुरक्षा तथा कल्याण सुनिश्चित गर्नका लागि प्रभावित व्यक्तिहरूसँग पर्याप्त कम्बल एवं लुगा व्यवस्था गर्ने,
- घरायसी भाँडाकुँडा तथा व्यक्तिगत स्वास्थ्यका लागि साबुन एवम् तिनको मर्यादा तथा कल्याणका लागि औजारहरूमा परिवारहरूको पहुँच पुऱ्याउने,
- महिला, बालबालिका तथा गर्भवती, सुत्केरी, दीर्घ रोगीको लागि सुरक्षित स्थानको व्यवस्था गर्ने ।

३.३.५ मानवीय सहयोग सम्बन्धी न्यूनतम मापदण्ड (स्फेयर परियोजना)

क्र.सं.	विवरण	मापदण्ड	कैफियत
१	आपतकालीन आवास	- औसतमा एक व्यक्तिका लागि ३.५—४.५ मिटरको छानो भएको क्षेत्र - औसतमा ५ सदस्यहरुको एक परिवारका लागि कम्तीमा पनि ४x५ मिटरको डोरीसहितको प्लाष्टिक सिट र सहायता सामाग्री	
२	कम्बल	परिवारको सबै सदस्यहरुलाई पुग्ने गरी	
३	लुगा कपडा	- दुई वर्षसम्मका केटाकेटीहरुका लागि कम्तीमा पनि एक पुरा सेट कपडा - महिला, तथा पुरुषहरुका लागि कम्तीमा पनि एक पूरा सेट कपडा	

गैर खाद्य सामाग्री

आशयः विपद्बाट प्रभावितहरुलाई उपलब्ध गराइने लुगाफाटा, कम्बल तथा ओछ्याउने सामाग्री जस्ता गैरखाद्य सामाग्रीहरु, विपद्को कारण प्रतिकूल भएको हावापानी तथा परिस्थितिबाट बच्नका लागि व्यक्तिगत मानवीय आवश्यकताहरु तथा स्वास्थ्य, गोपनीयता र सम्मान कायम गर्न सहयोग गर्दछ । परिवारहरुलाई व्यक्तिगत स्वास्थ्य सम्बन्धी आवश्यकताहरु पूरा गर्न र खान, न्यानो आराम दिन, आश्रय निर्माण तथा मर्मतसम्भार गर्न सघाउनका लागि आधारभूत गैरखाद्य सामाग्री तथा आपूर्तिहरु अत्यावश्यक हुने हुँदा यस सम्बन्धी सञ्चालनको क्षमतामा वृद्धि ल्याउने ।

जिम्मेबारीः विपद्बाट प्रभावितहरुलाई गैरखाद्य सामाग्रीहरु उपलब्ध गराउने कामको नेतृत्व नेपाल रेडक्रस सोसाइटीले गर्नेछ । यस कार्यको लागि एकल संस्थाको क्षमताले धान्न नसक्ने हुँदा सबै मानवीय नियोगहरुको सहयोग अनिवार्य हुन्छ । कुनै पनि विपद्को कारण १० भन्दा बढी परिवार एकैपटक प्रभावित भएको अवस्थामा गैरखाद्य सामाग्री सहयोगका लागि सक्रिय हुनेछ ।

न्युनतम मापदण्डः विपद् प्रभावितहरुलाई आफ्नो व्यक्तिगत सम्मान, सुरक्षा तथा भलाइ सुनिश्चित गर्नका लागि आवश्यक संस्कृति र हावापानी तथा मौसम सुहाउँदो उमेर र लिंग अनुसारको १ जोर लुगाफाटा तथा ओछ्याउने र घामपानीबाट बच्नका लागि प्रत्येक परिवारलाई त्रिपाल, सामान्य स्वास्थ्य कल्याण हुने कुरा सुनिश्चित गर्न हरेक विपद् प्रभावित क्षेत्रका परिवारलाई शुद्ध पिउने पानी संकलन गर्ने तथा खाना पकाउने भाँडाकुँडा उपलब्ध गराउनु पर्दछ ।

न्यूनतम कार्यहरुः

- जिल्लामा कम्तीमा ५० परिवारको लागि गैर खाद्य सामाग्रीको भण्डारण गरी राख्ने र कम्तीमा १०० परिवारको लागि पहुँच बनाउने,
- विपद् पीडितहरुलाई विपद्को स्तर कम भएको ७२ घण्टाभित्र गैर खाद्य सामाग्री आवश्यकता पहिचान गरी वितरण प्रकृया सुरु गर्ने,
- नव सुत्केरी तथा नवजात शिशुहरुको आवश्यकता पूरा गर्ने गरी बेग्लै २५ सेट बाल गैरखाद्य सामाग्रीहरुको व्यवस्था गर्ने,
- सहयोग उपलब्ध गराउँदा उनीहरुलाई जीवन निर्वाह गर्न, संस्कृतिलाई कायम राख्न, प्रतिकूल मौसम तथा हावापानीबाट बच्न, व्यक्तिगत स्वाभिमान तथा गोपनीयता बचाई राख्न महिला, बालबालिका, सुत्केरी र शिशुलाई उपयुक्त न्यूनतम आवश्यक सामाग्रीहरु विपद् प्रभावित क्षेत्रमा गई उपलब्ध गराउनु पर्ने ।

एक घर परिवार (६ जना) का लागि न्यूनतम गैर खाद्य सामाग्रीहरु

क्र.सं.	सामाग्रीको नाम	थान/मिटर	विवरण
१	कम्बल	२ थान	५० प्रतिशत उलन
२	त्रिपाल	१ थान	१२X१८ फिट/५ केजी
३	भाँडाकुडा	१ सेट	१. डेक्ची — १ वटा २. सानो डेक्ची — १ वटा ३. कराई — १ वटा ४. थाली — ३ वटा ५. कप — २ वटा ६. डाडु — १ वटा ७. पन्यू — १ वटा ८. गिलास — २ वटा
४	प्लाष्टिक बाल्टिन	१ थान	१५ लिटरको ढक्कनसहित
५	मग	१ थान	१ लिटरको
६	जिन कपडा	५ मिटर	
७	छिट कपडा	५ मिटर	
८	पपलिन कपडा	६ मिटर	
९	जनाना धोती	२ थान	
१०	मर्दाना धोती/लुंगी	१ थान	
११	कालो प्लाष्टिक	१ थान	१०X१२ फिट

३.३.६ पूर्वतयारी कार्ययोजनाः

क्र.सं.	पूर्वतयारी सम्बन्धी क्रियाकलाप	जिम्मेवारी	सहयोगी	समयावधि
१	क्षेत्रमा संलग्न सदस्य संस्थाहरूको विवरण अद्यावधिक गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	जिविव्यस	वैशाख महिना
२	पूर्वतयारी समन्वय बैठक आयोजना गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	जिविव्यस, क्षेत्रका सबै सदस्य	जेठको पहिलो साता
३	पूर्वतयारीका लागि कार्यदल गठन गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	जिविव्यस, रेडक्रस, गाउँ/नगरपालिका, अ/गैसस,	जेठको पहिलो साता
४	सम्भावित सहयोगी तह तथा संस्थाहरूको पहिचान गरी बाँच्नका लागि आवश्यक आधारभूत सामाग्रीहरुको उपलब्धता सूची तयार गर्ने	कार्यदल	क्षेत्रका सदस्य	जेठको पहिलो साता

५	अस्थायी बसोबासको लागि गाउँ/नगरपालिकाका सुरक्षित सार्वजनिक जग्गा तथा स्थानको पहिचान गरी उपयोग गर्ने सहमति लिने	कार्यदल	जिविव्यस, गाउँ/नगरपालिका, रेडक्रस	जेठको पहिलो साता
६	आवास तथा गैर खाद्य सामाग्रीको आपूर्तिको लागि बजार र बिक्रेताका वैकल्पिक सूची बनाउने, आवश्यकता अनुसार सम्झौता गर्ने	कार्यदल	जिविव्यस, गाउँ/नगरपालिकाका, रेडक्रस, अ/गैसस	जेठ मसान्तभित्र
७	संकटासन्न गाउँ/नगरपालिका र अन्य सुरक्षित गाउँ/नगरपालिकाकाका सुरक्षित स्थानमा सामुदायिक आश्रयस्थल बनाउने	कार्यदल	जिविव्यस, अ/गैसस, गाउँ/नगरपालिका	वैशाख महिना
८	विस्थापित परिवारको लागि आश्रयस्थल बनाउन आवश्यक पर्ने बाँस, डोरी र खाना बनाउने भाँडावर्तन, इन्धन आदि समयमै उपलब्ध हुने व्यवस्था मिलाउने	कार्यदल	जिविव्यस, गाउँ/नगरपालिका, रेडक्रस, अ/गैसस	जेठ दोस्रो साता
९	सामाग्री वितरणको लागि यातायात तथा अन्य व्यवस्था मिलाउने	कार्यदल	जिविव्यस, रेडक्रस, अ/गैसस	जोठ मसान्त
१०	शिविर व्यवस्थापन तथा समन्वय समितिको संरचना र जिम्मेवारीहरू निर्धारण तथा परिभाषित गर्ने ।	क्षेत्र प्रमुख तथा कार्यदल	क्षेत्रका सदस्य	जेठ मसान्त
११	आवास तथा गैर खाद्य सामाग्री वितरणको पूरा सूची राख्ने र नियमित रुपमा प्रतिवेदन तयार गरी जिविव्यस तथा अन्य सरोकारवालालाई उपलब्ध गराउने	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्रका अन्य सदस्य, कार्यदल	शिविर सञ्चालन भएमा नियमित

३.३.७ विपद् प्रतिकार्य कार्ययोजनाः

समय अबधि	क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	सहयोगी संस्था	अनुमानित लागत
पहिलो दिन	सूचना संकलन तथा परिस्थितिलाई अध्यावधिक गर्ने,	क्षेत्र प्रमुख	जिविव्यस, स्थाविव्यस	
	पहिचान गरिएका विद्यालय, सामुदायिक आवासहरुमा विस्थापितहरुलाई राख्ने		जिविव्यस, गाउँ/नगरपालिका, रेडक्रस, अ/गैसस	
	पहिचान गरिएका सुरक्षित तथा खुल्ला स्थानहरुमा आवश्यक संख्यामा अस्थायी शिविर निर्माण गर्ने			
	विस्थापित परिवारहरुलाई अस्थायी शिविरमा राख्ने			
	प्राप्त सूचनाका आधारमा स्रोतसाधनहरुको आंकलन र विवरण तयार गर्ने			
	आवश्यकता अनुसार थप सामाग्रीहरुको संकलनको वातावरण मिलाउने			
दोश्रो दिन	सूचना संकलन कार्य तथा बैठकलाई निरन्तरता दिने	क्षेत्र प्रमुख		

	राहत सामाग्रीको ढुवानी र प्राप्तिको कामलाई समन्वय गरी सहज बनाउने		जिविव्यस, गाउँ/नगरपालिका, रेडक्रस, अ/गैसस	
	राहत सामाग्रीहरु वितरण गर्ने			
	विस्थापित परिवारहरुको संख्या यकिन गरी थप अस्थायी शिविर निर्माण गर्ने			
	क्षेत्रगत समन्वय गरी विस्तृत सर्वेक्षणको पूर्वतयारी गर्ने,			
पहिलो हप्ता	आधिकारिक विषयगत क्षेत्रबाट आएको विस्तृत सर्भेक्षण प्रतिवेदन अध्ययन गरी अस्थायी शिविरहरुको आवश्यकता अनुसार थप व्यवस्थापन गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	जिविव्यस, गाउँ/नगरपालिका, रेडक्रस, अ/गैसस	
पहिलो महिना	विस्थापितहरुको सम्भावित विस्थापन अवधि विश्लेषण गर्ने र थप अस्थायी शिविरहरुको तयारी गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	जिविव्यस, गाउँ/नगरपालिका, रेडक्रस, अ/गैसस	
	विपद् घटना तथा पून:स्थापनाका प्रयासहरुको समग्र विश्लेषणसहित प्रतिवेदन तयार गर्ने ।			
दोश्रो महिना	नियमित अनुगमन गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	जिविव्यस, गाउँ/नगरपालिका, रेडक्रस, अ/गैसस	

३.३.८ निकायगत स्रोत साधनको आंकलनः

सि. नं.	कार्यालय/संघ संस्थाको नाम	आपतकालीन अबस्थामा उपलब्ध हुने						कैफियत (उपलब्धता)
		सामाग्री/ राहत सामाग्रीको नाम	संख्या (परिमाण)	सामाग्री चालु अवस्था	सामाग्री रहेका स्थान	जनशक्ति (संख्या)	सम्पर्क विवरण (मो. र फो.)	
१	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी सिन्धुली	गैरखाद्य	१०० परिवार	चालू	सिन्धुली	२० जना	०४७–५२०१२०	तुरुन्त (आवश्यकता अनुसार थप गर्न सकिने)

३.४ विषयगत क्षेत्रः कृषि तथा खाद्य

नेतृत्व गर्ने निकायः जिल्लामा नेतृत्व गर्ने निकाय नगरपालिका तथा गाउँपालिका अन्तर्गत रहने भएकोले सम्बन्धित नगरपालिका तथा गाउँपालिका नै यस क्षेत्रको नेतृत्व गर्ने निकाय हुनेछ ।

३.४.१ क्षेत्रगत सदस्यहरूको सूचीः

क.सं	साझेदारहरूको नाम	सम्पर्क ब्यक्ति	टेलिफोन नम्बर	इमेल ठेगाना
१	कृषि ज्ञान केन्द्र, सिन्धुली	प्रतिनिधि	०४७–५२०१६६	akcsindhuli@gmail.com
२	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र, सिन्धुली	प्रतिनिधि	०४७–५२०१८५	vhalsecsindhuli@gmail.com
३	कन्दमुल तरकारी विकास केन्द्र, सिन्धुली	प्रतिनिधि	०४७–५२०१२२	kandamulsindhuli@gmail.com
४	उद्योग वाणिज्य संघ, सिन्धुली	प्रतिनिधि	०४७–५२०२४९, ९८५४०४२६०९	sindhulicci@gmail.com
५	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, सिन्धुली	प्रतिनिधि	०४७–५२०१२०	nrcs.sindhuli68@gmail.com
६	प्लान इन्टरनेशनल नेपाल, सिन्धुली	प्रमुख	०४७–५२१०९२	ram.shrestha@planinternational.org
७	रिलिफ नेपाल, सिन्धुली	प्रतिनिधि	९८५११३४७३४, ०४७–५२०९१५	reliefns@gmail.com
८	सिड्स नेपाल, सिन्धुली	प्रतिनिधि	०४७–५२००३६	sidsnepal036@gmail.com
९	सामुदायिक विकास कार्यक्रम, सिन्धुली	प्रतिनिधि	९८४४२३२०७१	cdpsnepal@gmail.com
१०	हाम्रो प्रयास नेपाल, सिन्धुली	प्रतिनिधि	९८४१९४३२८४	hamroprayash.sindhuli@gmail.com

३.४.२ विपद् पश्चातको सम्भावित् परिदृष्यः

- प्रभावित परिवारहरुमा तत्काल आवश्यक नियमित खाना तथा पहुँचमा कमी,
- न्यून खानाका कारण विशेष गरी गर्भवती महिला, बृद्धबृद्धा र बालबालिकामा रोगको संक्रमण तथा संक्रमणको सम्भावनामा वृद्धि र शारीरिक कमजोरी हुने,
- बालबालिकाहरुको शारीरिक तथा मानसिक विकासमा गतिरोध,
- स्थानीय बजारमा उपलब्ध खाद्य सामाग्रीहरुको मूल्य वृद्धि,
- यातायातको अभावका कारण खाद्य सामाग्रीहरुको ओसार पसारमा कमी आउने,
- परिवारको सम्पत्ति क्षति, जीविकोपार्जन क्षति, बाली नोक्सान, पशुधन क्षतिको सामना गर्ने रणनीतिमा बाधाका कारणहरूले गर्दा मध्यम अवधिको तीव्र खाद्य असुरक्षा ।

३.४.३ समष्टिगत उद्देश्यः

विपद्बाट प्रभावित खाद्यान्न अभावमा परेका व्यक्तिहरुलाई जीवन जिउनका लागि समयमा नै खाद्यान्नको उपलब्धता तथा खाद्यान्नमा पहुँच सुनिश्चित गराएर संभावित रोगका संक्रमण र शारीरिक तथा मानसिक विकासको अवरोध कम गरी मानवीय जीवन र स्वाभिमानको रक्षा गर्दै जीवनको रक्षा गर्ने ।

३.४.४ विशिष्ट उद्देश्यः

- जीवन जीउनका निमित्त विपद्बाट प्रभावित घरपरिवारलाई प्रति व्यक्ति प्रति दिन आवश्यक न्यूनतम क्यालोरी शक्ति सहितको खाना प्रभावित समुदायको धर्म, संस्कृति र विशेष आवश्यकता/ परिस्थितिका आधारमा उपलब्ध गराउने ।

- जोखिममा परेका प्रभावित घरपरिवारको पहँच तथा उपलब्धतामा बृद्धि भई खाद्यान्नको अभावमा सिर्जना हुन सक्ने शारीरिक अस्वस्थताको जोखिम तथा संरक्षणका चुनौतिहरु कम गर्ने ।

३.४.५ मानवीय सहयोगको मापदण्डः

प्रभावित व्यक्तिहरूको पहुँच निम्न वस्तुमा हुनेछः—

(१) प्रति व्यक्ति प्रति दिन न्यूनतम २,१०० क्यालोरी प्राप्त हुने गरी सामान्य खाद्यान्नको राशन,
(२) प्रभावित मानिसहरूका लागि हाल विद्यमान तथा उपलब्ध भएका र पहुँचयोग्य खाद्य पदार्थमा परिपूरक (Complementary) को रूपमा एक अथवा दुई खाद्य पदार्थ पूरक रासनको रूपमा उपलब्ध गराउने र,
(३) निश्चित समूहका व्यक्तिहरूका (साना केटाकेटी, एच्आईभी भएका व्यक्ति, कुपोषित व्यक्तिहरू आदि) आवश्यकतालाई पूरा गर्नका लागि सामान्य रासनका अतिरिक्त परिपूरक रासनको व्यवस्था ।

- मापदण्ड बमोजिमको किट (Kit) ‘ सिफारिस
  चामल ‘ प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति ४०० ग्राम, दाल ‘ प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति ६० ग्राम
  वनस्पति तेल ‘ प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति २५ मि.लि., नुन ‘ प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति ७.५ ग्राम
- स्थानीय परिस्थितिबमोजिम खाद्यान्न वितरणको आकार निर्धारित गरिनुपर्दछ तर पनि शुरुमा घरायसी स्तरमा गरिने वितरण र अन्तिम लेखाजोखाबाट प्राप्त तथ्याङ्कको आधारमा व्यक्तिका आधारमा वितरण गरिनुपर्दछ ।

३.४.६ पूर्वतयारी कार्ययोजनाः

कृषि तथा खाद्य क्षेत्रले आपतकालीन मानवीय सहयोग उपलब्ध गराउने कार्यका लागि निम्न अनुसारको पूर्वतयारी गर्नुपर्दछ।

क्र. सं.	पूर्वतयारी क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवारी	सहयोगी तह	समयावधि
१	व्यवस्थापन तथा समन्वय सम्बन्धी बैठकको आयोजना गर्ने र गत वर्षको कार्ययोजनाको पुनरावलोकन गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्रका सदस्य	जेठ पहिलो साता भित्र
२	खाद्यान्न वितरण कार्यदल गठन गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्रका सदस्य	”
३	तयारी खाद्यान्नको भण्डारण तथा आपतकालीन आपूर्तिको व्यवस्था मिलाउने - २५,००० का लागि १० दिनसम्म आवश्यक पर्ने खाद्यन्न - च्युराः भुजा १,७५,००० केजी - विस्कुट १०० ग्रामको दरलेः २५,००० केजी - नुन १०,००० केजी - प्याज जम्मा १०,००० केजी	क्षेत्र प्रमुख	जिविव्यस, गाउँ/नगरपालिका, रेडक्रस, अ/गैसस	
४	तयारी खाद्यान्नको बजार उपलब्धता पहिचान गर्ने र उत्पादक, डिलर, बिक्रेताको सम्पर्क ठेगाना, मौज्दात विवरण संकलन गर्ने	क्षेत्र प्रमुख वा तोकिएको सदस्य	जिविव्यस, गाउँ/नगरपालिका, रेडक्रस, अ/गैसस	
५	खाद्यान्नको गुणस्तर नियन्त्रण तथा सुनिश्चितताको लागि गुणस्तर तथा नापतौल विभागसँग समन्वय गरी परीक्षण गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	गुणस्तर नियन्त्रण कार्यालय	

६	स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रसँग समन्वय गरी ६ महिनादेखि ५ वर्ष मुनिका बालबालिका, जेष्ठ नागरिक, गर्भवती तथा सुत्केरी महिलालाई पोषणयुक्त खाद्यान्नको आवश्यक परिणाम मौज्दात राख्ने	क्षेत्र प्रमुख	जिविव्यस, स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्र, अ/गैसस	
७	खाद्यान्न कार्यक्रममा जनचेतना अभिवृद्धिका लागि प्रचारमूलक तथा ज्ञानबर्द्धक सामाग्रीको बन्दोवस्त गर्ने	क्षेत्र प्रमुख वा तोकिएको सदस्य	जिसस, गाउँ/नगरपालिका, रेडक्रस, अ/गैसस	
८	तयारी खाद्यान्नका सहयोगी संस्थाहरू उद्योग वाणिज्य संघलगायत अन्य सम्बद्ध तहहरूसँग समन्वय गर्ने	क्षेत्र प्रमुख		असार मसान्त सम्म
९	प्रतिवेदन तयारीका लागि सदस्य तोक्ने	क्षेत्र प्रमुख	तोकिएको व्यक्ति	

३.४.७ विपद् प्रतिकार्य कार्ययोजनाः

समय अवधि	क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	सहयोगी संस्था	अनुमानित लागत
पहिलो दिन	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति बैठकमा सहभागी भई सूचना संकलन गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्रका सदस्य	
	आवश्यक खाद्य सामाग्री, स्रोत तथा साधनको आंकलन र विवरण तयार गर्ने			
	तत्काल सम्बोधन गर्न सक्ने नसक्ने यकिन गर्ने			
	विपद्बाट प्रभावित घरधुरी जिल्लाको स्रोत तथा सामाग्री क्षमता भन्दा बढी भएमा केन्द्रीय तहमा समन्वय गरी तत्काल सहयोगका लागि वातावरण मिलाउने			
	सेवा केन्द्रका कर्मचारीहरुलाई घटनाको विवरण सम्प्रेषण गरी स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिसँग समन्वय संयन्त्रको स्थापना गर्ने			
दोस्रो दिन	विषयगत अगुवा संस्था तथा सहयोगी संस्थाहरुको बैठक आवश्यकता अनुरुप निरन्तर बस्ने	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्रका सदस्य	
	राहत सामाग्रीको ढुवानी र प्राप्तिको कामलाई सहज बनाउने र समन्वय गर्ने		गाउँ/नगरपालिका, रेडक्रस, अ/गैसस	
	तयारी खानेकुरा प्रभावित क्षेत्रमा वितरण (चिउरा, चाउचाउ, चिनी, बिस्कुट, आदि) गर्ने		गाउँ/नगरपालिका, रेडक्रस, अ/गैसस	
	खाद्यवस्तुहरुको न्यूनतम आवश्यकता अनुसार वितरण गर्ने		गाउँ/नगरपालिका, रेडक्रस, अ/गैसस	

पहिलो हप्ता	सर्भेक्षण, समन्वय, सूचना तथा पूर्वचेतावनी विषयगत क्षेत्रबाट आएको विस्तृत सर्वेक्षण प्रतिवेदन अनुसार प्रभावित शिविर सञ्चालन भएका स्थानहरुबाट राहत सामाग्री वितरण	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्रका सदस्य, गाउँ/नगरपालिका, रेडक्रस, अ/गैसस	
पहिलो महिना	खाद्य सामाग्री वितरण सर्वेक्षण, समन्वय, सूचना तथा पूर्वचेतावनी, विषयगत क्षेत्रसँग समन्वय गरी स्पेयर मापदण्ड अनुसार तत्कालीन पून:स्थापनाको लागि आवश्यक अध्ययन, लेखाजोखा तथा विश्लेषण गरी बसोबास र जीविकोपार्जनजस्ता प्रमुख क्षेत्रको विकासका कार्यलाई अघि बढाउने वातावरण तयार गर्ने,	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्रका सदस्य, गाउँ/नगरपालिका, रेडक्रस, अ/गैसस	
	अनुगमन समितिले भइरहेको तथा भइसकेका कार्यको अनुगमन गर्ने,		जिविव्यस, क्षेत्रका सदस्य	
	विपद् घटना तथा पून:स्थापनाका प्रयासहरुको समग्र विश्लेषणसहित प्रतिवेदन तयार गर्ने,		क्षेत्रका सदस्य	
दोस्रो महिना	आवश्यकता अनुरुप जीविकोपार्जनका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने (कृषि र पशुपालन)	क्षेत्र प्रमुख	गाउँ/नगरपालिका, रेडक्रस, अ/गैसस	

३.४.८ निकायगत स्रोत साधनको आंकलनः

सि.नं.	कार्यालय/संघसंस्थाको नाम	आपतकालीन अवस्थामा उपलब्ध हुने				मानव संशाधन		कैफियत (उपलब्धता)
		सामाग्री/राहत सामाग्रीको नाम	संख्या (परिमाण)	अवस्था	सामाग्री रहेका स्थान	संख्या	सम्पर्क विवरण (मो. र फो.)	
१	कृषि ज्ञान केन्द्र, सिन्धुली	विउ तथा विरुवा सहयोग	आवश्यकता अनुसार	चालू	सिन्धुली		०४७—५२०१६६, ५२०१४२	जिल्लाभरि
		औजार तथा उपकरण सहयोग	”		सिन्धुली			जिल्लाभरि
२	भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र, सिन्धुली	पशुपन्छीलाई उपचारका लागि औषधि	”		सिन्धुली		९८४६४७७६५५	जिल्लाभरि
३	सिड्स नेपाल, सिन्धुली	खाद्य र गैर खाद्य सामाग्री सहयोग	”		सिन्धुली	आवश्यकता नुसार	०४७—५२००३६	सिड्स नेपालको कार्यक्षेत्र तथा आवश्यकता अनुसार
४	रिलिफ नेपाल, सिन्धुली	खाद्य र गैर खाद्य सामाग्री सहयोग	”		सिन्धुली	५ जना	९८५११३४७३४	रिलिफ नेपालको कार्यक्षेत्र तथा आवश्यकता अनुसार
५	सा.वि.का., सिन्धुली	खाद्य र गैर खाद्य सामाग्री सहयोग	”		सिन्धुली	१०—१५ जना	९८४४०८२४६८	सा.वि.का सिन्धुली कार्यक्षेत्र तथा आवश्यकता अनुसार

३.५ विषयगत क्षेत्रः खानेपानी तथा सरसफाइ

नेतृत्व गर्ने निकायः जिल्लामा नेतृत्व गर्ने निकाय नगरपालिका तथा गाउँपालिका अन्तर्गत रहने भएकोले सम्बन्धित नगरपालिका तथा गाउँपालिका नै यस क्षेत्रको नेतृत्व गर्ने निकाय हुनेछ ।

३.५.१ क्षेत्रगत सदस्यहरूको सूचीः

सि.नं.	क्षेत्रगत सदस्यको नाम	पद	सम्पर्क	इमेल ठेगाना
१.	जिल्ला समन्वय समिति, सिन्धुली	समन्वय अधिकारी	९८५४०८७२२२	sindhuliddc@gmail.com
२.	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ, सिन्धुली	इकाइ प्रमुख	०४७—५२०१७५	deosindhuli047@gmail.com
३.	स्वास्थ्य कार्यालय, सिन्धुली	जनस्वास्थ्य प्रमुख	०४७—५२०१४५	dhosindhuli@gmail.com
४.	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, सिन्धुली	सभापति	०४७—५२०२२६	nrcs.sindhuli68@gmail.com
५.	प्लान इन्टरनेशनल नेपाल, सिन्धुली	वास संयोजक	९८०१२३११००	
६.	सिड्स नेपाल, सिन्धुली	अध्यक्ष	९८४४०४१२०६	sidsnepal036@gmail.com
७.	सा.वि.का., सिन्धुली	अध्यक्ष	९८४४०८२४६८	cdpsnepal@gmail.com
८.	ग्रामिण महिला चेतना केन्द्र, सिन्धुली	अध्यक्ष	९७४१०६८७२०	vwcc51@gmail.com
९.	नेपाल स्वास्थ्यको लागि पानी (नेवा)	सामाजिक विकास अधिकृत	९८५११३०५८५	cwro@newah.org.np
१०.	रिलिफ नेपाल, सिन्धुली	अध्यक्ष	९८५११३४७३४	reliefns@gmail.com
११.	सहकार्य नेपाल, सिन्धुली	अध्यक्ष	९८५४०४११६३	sahakarya2061@gmail.com
१२.	हाम्रो प्रयास नेपाल, सिन्धुली	अध्यक्ष	९८५४०४११६४	hamroprayash.sindhuli@gmail.com
१३.	खानेपानी उपभोक्ता महासंघ, सिन्धुली	अध्यक्ष	९८४४०९२००५	
१४.	शिद्धेश्वर खानेपानी उपभोक्ता संस्था, सिन्धुली	अध्यक्ष	९८४४०८६३२६, ०४७–५२०५७२	

३.५.२ विपद् पश्चातको सम्भावित परिदृष्यः

- खानेपानीका संरचनाहरु (इन्टेक, ट्याङ्की, पाइपलाइन) तथा शौचालयहरु क्षतिग्रस्त भएको हुनेछ ।
- खानेपानीका मुहानहरु प्रदुषित भएको हुनेछ ।
- शुद्ध खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छताको कमीका कारण रोगको प्रकोप फैलिई विपद्को जोखिम बढेको हुनेछ ।

३.५.३ समष्टिगत उद्देश्यः

प्रकोपबाट प्रभावित घर परिवारहरुलाई सुरक्षित खानेपानी तथा सरसफाईका सुविधाहरु उपलब्ध गराई पानी र सरसफाइजन्य रोगहरु फैलन नदिई तिनको रोकथाम गर्ने ।

३.५.४ विशिष्ट उद्देश्य

- विस्थापित समुदायका लागि, खास गरी शिविरमा बस्ने मानिसहरूका लागि सुरक्षित खानेपानी, स्वास्थ्य शिक्षा तथा अस्थायी रूपमा सरसफाइ एवं नुहाउने सुविधाहरूमा पहुँच उपलब्ध छ भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने ।
- विस्थापित मानिसहरूलाई आधारभूत स्वास्थ्य सम्बन्धी सामाग्री उपलब्ध गराइएको छ र खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वास्थ्यसँग सम्बन्धित व्यावहारिक प्रचलनहरूका बारेमा उचित रूपमा जानकारी उपलब्ध गराइएको छ भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने ।

- सम्पूर्ण उपकरण तथा सुविधा उपलब्ध गराइएका छन् र विस्थापित मानिसहरू बस्ने शिविरहरूमा सुग्घर—सफा (Cleanliness) कायम गर्न तिनको सशक्तीकरण गरिएको छ भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने ।

३.५.५ मानवीय सहयोगको न्यूनतम मापदण्ड (स्फेयर परियोजना)

सुरक्षित पानी

- पिउने पानी २.५–३ लिटर प्रतिव्यक्ति प्रतिदिन, आधारभूत स्वच्छताका लागि २–६ लिटर प्रतिव्यक्ति प्रति दिन, आधारभुत खाना तयार गर्नका लागि ३–६ लिटर प्रतिव्यक्ति प्रतिदिन गरी जम्मा ७.५ देखि १५ लिटर प्रतिव्यक्ति प्रतिदिन,
- पानी संकलन गर्न जाने स्थान ५०० मिटर भन्दा टाढा हुन नहुने र पानी ल्याउन ३० मिनेटभन्दा बढी समय नलाग्ने, सार्वजनिक धारामा प्रतिधारा ७.५ लिटर प्रतिमिनेट प्रति २५० जनाको लागि पानी उपलब्ध गराउने,
- शिविरमा बस्ने विस्थापित मानिसहरू तथा घर तथा व्यक्तिगत सम्पत्ति नष्ट भएका व्यक्तिहरूका लागि पानी सङ्कलन तथा भण्डारण गर्नका लागि १० देखि २० लिटरसम्मको २ वटा बाल्टीन र पानी शुद्ध गर्नका लागि ३० दिनसम्म खानेपानी शुद्ध गर्ने ट्याब्लेट (Tablets) अथवा वाटर गार्ड (Waterguard) उपलब्ध गराउने ।

चर्पी

- अधिकतम २० जनाका लागि १ पारिवारिक शौचालय हुनुपर्दछ,
- यी पूर्वाधार तयार गर्दा खानेपानीका श्रोतहरु प्रदुषित नहुने गरी गर्नुपर्ने र महिला, बालबालिका तथा फरक क्षमता भएकाहरुलाई सहज हुने गरी गरिनु पर्नेछ ।

नुहाउने स्थान

- विपद् आइलागेको पहिलो ३ दिन ४० महिलाका लागि १ स्नान गृह तयार गर्ने, त्यसपछि २० जनाको लागि १ स्नान गृह तयार गर्ने ।

हाइजिन किट

- १ सेट प्रति परिवार
- प्रत्येक चर्पीमा साबुन, हार्पिक, ब्रस, फिनेल, वाल्टिन र मग राख्ने।
- प्रतिव्यक्ति प्रतिमहिना २५० ग्राम नुहाउने र २०० ग्राम कपडा धुने साबुन उपलव्ध गराउने ।
- ठोस फोहोर व्यवस्थापनको लागि प्रति १० घरको लागि १०० लिटर क्षमताको १ कन्टेनर १०० मिटर ।

३.५.६ पूर्वतयारी कार्ययोजनाः

क्र.सं.	क्रियाकलाप	जिम्मेवारी	सहयोगी	समय
१	खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता क्षेत्रमा काम गर्ने निकाय तथा संस्थाको पहिचान गरी सदस्य तह वा संस्था र तिनका प्रतिनिधिको पूनरावलोकन गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	गाउँ/नगरपालिका, स्वास्थ्य क्षेत्र,	जेठको दोस्रो हप्ता
२	समुदाय स्थानान्तरण भएको वा शिविरमा तथा प्रभावित गाउँ/नगरपालिकामा स्वास्थ्य प्रबर्द्धनसँग सम्बन्धित संरचना निर्माण र खानेपानी सरसफाइको अवस्था अध्ययन गर्ने	क्षेत्र प्रमुख वा तोकिएको सदस्य	गाउँ/नगरपालिका, स्वास्थ्य क्षेत्र, अ/गैसस	आवश्यकतानुसार
३	विभिन्न संस्थाहरूसँग भएको सरसफाइ सामाग्रीहरूको मौज्दात विवरण संकलन गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	गाउँ/नगरपालिका, स्वास्थ्य क्षेत्र, अ/गैसस	जेठ मसान्तसम्म

४	मिराको तालिममा सहभागी हुन सदस्य तोक्ने	क्षेत्र प्रमुख		जिविव्यसले तोकेअनुसार
५	पानी शुद्धिकरण र हाइजनि किट, साबुन पानीले हात धुने सम्वन्धी सरसफाइ अभियान । घरदैलो कार्यक्रम महिला स्वास्थ्य कार्यकर्ता परिचालन	क्षेत्र प्रमुख वा तोकिएको सदस्य	गाउँ/नगरपालिका, स्वास्थ्य क्षेत्र, अ/गैसस	जेठ मसान्तभित्र
६	क्षेत्रगत पुनरावलोकन बैठक आयोजना गरी सरसफाइ सम्बन्धी अनुशिक्षण सञ्चालन गर्ने	क्षेत्र प्रमुख वा तोकिएको सदस्य	गाउँ/नगरपालिका, अ/गैसस	जेठ मसान्त
७	जनचेतना अभिवृद्धिका लागि विभिन्न सङ्घ संस्थासँग भएका सूचना तथा संचारका सामानहरू संकलन, पुनरावलोकन र परिमार्जन गरी प्रकाशन गरी वितरण गर्ने र मौज्दात राख्ने	क्षेत्र प्रमुख वा तोकिएको सदस्य	गाउँ/नगरपालिका, अ/गैसस	रेडियोबाट जेठ २० गतेदेखि भदौसम्म
८	खानेपानी तथा सरसफाइ संरचनाहरूको (चर्पी, स्नान घर आदि) र तालिमका नमूनाहरू स्तरीकरण गरी लागत निकाल्ने र क्षेत्रको बैठकबाट अनुमोदन गराई प्राविधिकहरूलाई अभिमुखीकरण गर्ने ।	क्षेत्र प्रमुख र क्षेत्रका सदस्य ,	गाउँ/नगरपालिका, स्वास्थ्य क्षेत्र, अ/गैसस	जेठ मसान्त
९	खानेपानी, सरससफाइ तथा स्वच्छता प्रबर्द्धन सम्बन्धी तालिम प्राप्त व्यक्तिको सूची तयार गर्ने	क्षेत्र प्रमुख र सदस्य	गाउँ/नगरपालिका,	जेठ मसान्त
१०	आपतकालीन स्वास्थ्य प्रबर्द्धन सम्बन्धी स्वास्थ्य क्षेत्रमा कार्यरत स्वास्थ्यकर्मीलाई तालिम दिने	क्षेत्र प्रमुख र सदस्य	गाउँ/नगरपालिका, अ/गैसस	चैत मसान्तभित्र
११	सार्वजनिक स्थलहरुमा हात धुनका लागि Foot operated धारा भएको खानेपानी स्टेशनहरु निमार्ण गर्ने	क्षेत्र प्रमुख र सदस्य	गाउँ/नगरपालिका, अ/गैसस	बैसाख मसान्तभित्र

३.५.७ विपद् प्रतिकार्य कार्ययोजनाः

समय अवधि	क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	सहयोगी संस्था	अनुमानित लागत
पहिलो दिन	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठकमा सहभागी हुने	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्रका सदस्य	
	सूचनाहरु संकलन र विश्लेषण गर्ने	"	"	
	क्षेत्रगत समूहको वैठक	"	"	
दोस्रो दिन	प्राप्त सूचना विश्लेषण ।	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्रका सदस्य	
	उपलब्ध श्रोतको आधारमा प्रथम चरणको प्रतिकार्यको थालनी	"	गाउँ/नगरपालिका, रेडक्रस, अ/गैसस	
	स्थानीय श्रोतको परिचालन गरी शुद्ध खानेपानीको वितरण	"	"	
	पानी शुद्धिकरण गर्ने औषधीहरु वितरण	"	"	
	शुद्ध खानेपानीको वितरण	"	"	
	हाइजिन किट बक्स उपलव्ध गराउने	"	"	
	अस्थायी चर्पीहरुको निर्माण तथा पानी प्रयोग गर्ने भाँडाहरु वितरण	"	"	

पहिलो हप्ता	वास्तविक क्षतिको आधारमा खानेपानी व्यवस्थापनको योजना तयार पार्ने	क्षेत्र प्रमुख	गाउँ/नगरपालिका, रेडक्रस, अ/गैसस	
	पानी शुद्धिकरण गर्ने थप सामाग्री वितरण	"	"	
	वैकल्पिक श्रोतबाट खानेपानीको व्यवस्था	"	"	स्थलगत अध्ययन अनुसार
	साधारण मर्मत गर्न सकिने खा.पा. श्रोतहरुको मर्मत तथा पून सञ्चालन गर्ने	"	"	स्थलगत अध्ययन अनुसार
	क्षतिको वास्तविक तथ्यांक संकलन तथा विश्लेषण	"	"	
	अस्थायी शौचालयको विस्तार	"	"	
	बाल्टिन, साबुन, जग आदि सामाग्रीहरुको व्यवस्थापन र वितरण	"	"	
	स्वास्थ्य सम्बन्धी जानकार व्यक्तिबाट परामर्श दिने	"	"	
	ठोस र तरल फोहोरमैला व्यवस्थापन गर्ने	"	"	
पहिलो महिना	अनुगमन टोली गठन तथा परिचालन	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्रका सदस्य	रु.२ लाख
	स्वास्थ्य तथा सरसफाई प्रर्वद्धनका लागि स्थानीय स्वयम्सेवक र महिला स्वास्थ्य स्वयम्सेवकहरुलाई अभिमुखीकरण	"	गाउँ/नगरपालिका, रेडक्रस, अ/गैसस	
	स्वाथ्य शिक्षा सम्बन्धी जनचेतनामूलक कार्यहरु	"	"	
दोस्रो महिना	अन्य क्षेत्रसँग समन्वय गरी ध्ब्क्ज् का पूर्वाधारहरुको पुनर्निमाण गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	गाउँ/नगरपालिका, रेडक्रस, अ/गैसस	स्थलगत अध्ययन अनुसार

३.५.८ निकायगत स्रोतको आंकलनः

सि.नं.	कार्यालय/संघ/संस्थाको नाम	आपतकालीन अबस्थामा उपलब्ध हुने				मानव संशाधन		कैफियत (उपलब्धता)
		सामाग्रीको र राहत सामाग्रीको नाम	संख्या (परिमाण)	सामाग्री चालु अवस्था	सामाग्री रहेका स्थान	संख्या	सम्पर्क विवरण (मो. र फो.)	
१	स्वास्थ्य कार्यालय, सिन्धुली							
२	नेपाल स्वास्थ्यको लागि पानी (नेवा)	HDPE पाइप	३१०० मिटर	चालु	सिन्धुली	४ जना	०५६ ५२४०९३, ९८५५०५०९५४,	उपलब्ध हुने
		पियुस	४०० थान					
३	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, सिन्धुली	खानेपानी टयांकी ५ हजार लि.को	४ वटा	चालू	सिन्धुली	१० जना	०४७–५२०१२०	
		हाइजिन किट	२० सेट					
		शौचालय सरसफाइ सामाग्री	३० सेट					
४	प्लान इन्टरनेशनल नेपाल/रिलिफ नेपाल, सिन्धुली	पाइप फिटिङ	१ लाख		सिन्धुली	५ जना	९८५११३४७३४	कार्य क्षेत्रभित्र
		पोली टयांकी ५०० लि	१० वटा					
		ब्लिचिङ पाउडर	१०० केजी					
		पानी शुद्धिकरण सामाग्री	५० थान					
		आपतकालीन शौचालय	५० थान					
		शौचालय सरसफाइ सामाग्री	५० थान					
		IEC सामाग्री	१०० थान					
		हाइजिन किट	५० वटा					
५	जिल्ला समन्वय समिति, सिन्धुली	पानी टयांकी	१० वटा					आवश्यकता अनुसार
		आपतकालीन शौचालय	५० वटा					
६	सिद्धेश्वर खानेपानी उ. समति, सिन्धुली	खानेपानी तथा फिटिङ सामाग्रीहरु	आवश्यकतानुसार	चालु	सिन्धुली	८ जना	०४७–५२०५७२	
७	सहकार्य नेपाल, सिन्धुली	टयांकी ५०० लि	१० वटा	चालु	सिन्धुली	५ जना	९८५४०४११६३	आवश्यकता अनुसार
		आपतकालीन शौलाय	५० वटा					
		वास किट	५०० वटा					

३.६ विषयगत क्षेत्रः स्वास्थ्य तथा पोषण

नेतृत्व गर्ने निकायः जिल्लामा नेतृत्व गर्ने निकाय नगरपालिका तथा गाउँपालिका अन्तर्गत रहने भएकोले सम्बन्धित नगरपालिका तथा गाउँपालिका नै यस क्षेत्रको नेतृत्व गर्ने निकाय हुनेछ ।

३.६.१ क्षेत्रगत सदस्यहरूको सूचीः

क.सं	क्षेत्रगत सदस्यहरूको नाम	सम्पर्क व्यक्ति	टेलिफोन नम्बर	इमेल
१	कमलामाई नगरपालिका, सिन्धुली	प्रमुख	०४७–५२०२४५, ९८५४०४१०२९	info@kamalamaimun.gov.np
२	स्वास्थ्य कार्यालय, सिन्धुली	प्रमुख	०४७–५२०१८८	dhosindhuli@gmail.com
३	जिल्ला अस्पताल, सिन्धुली	प्रमुख	०४७–५२०१४५	shsindhuli132@gmail.com
४	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, सिन्धुली	सभापति	०४७–५२०१२०	nrcs.sindhuli68@gmail.com
५	प्लान इन्टरनेशनल नेपाल, सिन्धुली	एरिया मेनेजर	०४७–५२१०९२	ram.shrestha@planinternational.org
६	सहकार्य नेपाल, सिन्धुली	अध्यक्ष	९८५४०४११६३	sahakarya2061@gmail.com
७	रिलिफ नेपाल, सिन्धुली	अध्यक्ष	९८५११३४७३४	reliefns@gmail.com
८	सिड्स नेपाल, सिन्धुली	अध्यक्ष	०४७–५२००३६	sidsnepal036@gmail.com
९	सामुदायिक विकास कार्यक्रम, सिन्धुली	अध्यक्ष	०४७–५२०९९५	cdpsnepal@gmail.com
१०	ग्रामिण महिला चेतना केन्द्र, सिन्धुली	अध्यक्ष	०४७–५२०४६२	vwcc51@gmail.com
११	मानव तथा राष्ट्रिय विकास समाज (ह्याण्डस्) नेपाल, सिन्धुली	अध्यक्ष	०४७–५२०९६७	dudhaulihands@gmail.com
१२	सामुहिक सरोकार समाज, सिन्धुली	अध्यक्ष	९८५४०४१४८५	ccsindhuli@gmail.com
१३	सिद्धेश्वर खानेपानी संस्था, सिन्धुली	अध्यक्ष	०४७–५२०५७२	

३.६.२ विपद् पश्चातको सम्भावित परिदृष्यः

- व्यक्तिको मृत्यु हुने,
- घाइते हुनु चोटपटक लाग्ने,
- भौतिक संरचनाहरु भत्किएर च्यापिने वा पुरिने,
- सडक अबरुद्ध भई आकस्मिक स्वास्थ्य सेवाको अभाव,
- स्वास्थ्य संस्थामा उपलब्ध सेवाको अपर्याप्तता,
- खानेकुराको अभाव तथा असुरक्षा,
- सुत्केरी, बालबालिका तथा बृद्धबृद्धाका स्वास्थ्यमा असर,
- झाडापखाला, हैजा तथा महामारीको खतरा ।

३.६.३ समष्टिगत उद्देश्यः

विपद्पछिको अवस्थामा आकस्मिक उद्धारपश्चात् विभिन्न महामारी रोगको प्रकोप हुनसक्ने जोखिमलाई न्यूनिकरण गरी बालबालिकाको नियमित खोप सेवालाई निरन्तरता दिने, कुपोषण हुनबाट बचाउन पोषणको प्रबर्द्धन गर्ने तथा आकस्मिक

पोषण कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने, गर्भवती, प्रसुति तथा सुत्केरी सम्बन्धी सेवाको सुनिश्चितता गर्ने एवम् अन्य स्वास्थ्य सेवालाई नियमित सञ्चालन गर्ने ।

३.६.४ विशिष्ट उद्देश्यः

स्वास्थ्य

- झाडापखाला, हैजा, औलो तथा अन्य पानीजन्य एवं कीटजन्य रोगहरूको पर्याप्त रोकथाम तथा उपचार क्षमता सुनिश्चित गर्ने,
- अरू प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (Initial Rapid Assessment) सँग एकीकृत गरी स्वास्थ्य तथा पोषण (अवस्था तथा सेवाहरू) को द्रुत सर्वेक्षण क्षमतालाई सुदृढ पार्ने,
- रोग फैलन गएका खण्डमा सहयोग तथा लेखाजोखाका लागि क्षमता अभिवृद्धि गर्ने,
- आधारभूत स्वास्थ्य सेवाहरूमा निरन्तर पहुँच सुनिश्चित गर्न र स्वास्थ्य शिविरको सञ्चालन गर्ने र अर्को निकायमा पठाउने संयन्त्र (Referral Mechanism) को विकास गर्ने,
- पर्याप्त आपतकालीन आपूर्ति र मानव स्रोतलगायतका विषयमा शीघ्र क्षमता अभिवृद्धिका लागि सहयोग गर्ने
- आपतकालीन अवस्थामा आधारभूत स्वास्थ्य सेवाको सहज वितरण गर्ने तथा आकस्मिक यातायात सेवा सूचारु गर्ने।

पोषण

- विस्थापित मानिसहरूका लागि पूरक खाना खुवाउने कार्यक्रम (Supplementary Feeding Programme -SFP) मा पहुँचको माध्यमबाट गर्भवती तथा दूध खुवाउने महिला एवं पाँच वर्षमुनिका केटाकेटीहरूमा गम्भीर कुपोषणको वृद्धिलाई रोकथाम गर्न स्वास्थ्य कार्यालयलाई सहयोग गर्ने,
- गम्भीर कुपोषण (Severe Acute Malnutrition -SAM) को उपचार तथा सेवामा निरन्तर पहुँच सुनिश्चित गर्न स्वास्थ्य कार्यालयलाई सहयोग गर्ने,
- निरन्तर स्तनपान सुनिश्चित गर्न र अवाञ्छित स्तनपानका विकल्पहरूको वितरणमा रोक लगाउन स्वास्थ्य कार्यालयलाई मद्दत गर्ने,
- भिटामिन ए को वितरण/जुका मार्ने औषधि तथा प्रभावित बालबालिकाहरूका लागि खोप सम्बन्धी गतिविधिहरू सुनिश्चित गर्नका निमित्त स्वास्थ्य कार्यालयलाई सहयोग गर्ने ।

३.६.५ मानवीय सहयोग सम्बन्धी न्यूनतम मापदण्डः

- प्रारम्भिक लेखाजोखा सञ्चालन गरिएकै समयमा स्वास्थ्य सम्बन्धी निगरानी (Health surveillance) शुरु हुन्छ।
- समुदायको तहमा रोग तथा चोटपटकको उपचार विद्यमान प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्रको प्रणालीको माध्यमबाट, स्वास्थ्य संस्थाहरूमा केही उपचार एवं थोरै संख्यामा गम्भीर बिरामीहरूलाई सिफारिश गरी अन्य केन्द्रहरू (Referral Centres) मा पठाई आपतकालीन स्वास्थ्य सेवा कार्यक्रमको कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- सिफारिस गरी पठाइने अन्य केन्द्रहरू (Referral Centres) मा पुग्नका निमित्त बिरामीहरूका लागि उपयुक्त यातायातको प्रबन्ध गरिनेछ ।

३.६.६ पूर्वतयारी कार्ययोजनाः

क्र.स.	पूर्वतयारी सम्बन्धी क्रियाकलाप	जिम्मेवारी	सहयोगी	समयावधि
१	क्षेत्रको बैठक आयोजना गरी सदस्यबीच कार्यविभाजन गर्ने र आपतकालीन स्वास्थ्य कार्यदल गठन गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	जिविव्यस, गाउँ/नगरपालिका, रेडक्रस, स्वास्थ्य स्वयंसेवक	वैशाख

२	बहुक्षेत्र प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (मिरा–MIRA) को लागि क्षेत्रको सदस्य तोक्ने	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्रको बैठक	वैशाख
३	जिल्लाका सरकारी, सामुदायिक तथा निजी स्वास्थ्य सेवा प्रदायक र उनीहरूसँग भएको स्रोतको सूची तयार गर्ने	कार्यदल	क्षेत्रका सदस्य, अ/गैसस,	वैशाख महिना
४	जिल्लास्थित सरोकारवाला वा सहयोगी तह वा संस्थाको सूची र सहयोगको खाका तयार गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	जिविव्यस, रेडक्रस, अ/गैसस	जेठ पहिलो साता
५	आपतकालीन अवस्थामा आवश्यक पर्ने औषधि (ORS, IV fludrs, metronidazole, ciprofloxacin) लगायत अनुसुचीमा उल्लेखित औषधीहरू ७ दिनको लागि पुग्ने गरी भण्डारण गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	जिविव्यस, गाउँ/नगरपालिका, रेडक्रस, अ/गैसस,	जेठ
६	आपतकालीन अवस्थाको लागि संकटासन्न गाउँ/नगरपालिकाको हरेक वडाहरुमा प्राथमिक उपचार बाकस (First Aid Kit) व्यवस्था गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	जिविव्यस, गाउँ/नगरपालिका, रेडक्रस, अ/गैसस,	जेठ
७	हरेक संकटासन्न गाउँ/नगरपालिकामा पोषण सम्बन्धी अनुशिक्षण तालिम उपलब्ध गराउने	कार्यदल	जिविव्यस, रेडक्रस, अ/गैसस	वैशाख
८	बच्चालाई दूध खुवाउने आमा, सुत्केरी र गर्भवती महिला, कुपोषित बालबालिका र जेष्ठनागरिकको लागि एक महिनालाई पुग्ने पोषणयुक्त खाना भण्डारण गर्ने	कार्यदल	जिविव्यस, रेडक्रस, अ/गैसस	जेठ
९	आवश्यक सबै सामान खरिद गरेर वा माथिल्लो तहबाट निकासा लिएर भण्डारणको लागि बन्दोबस्ती क्षेत्रलाई आग्रह गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	जिविव्यस, गाउँ/नगरपालिका, रेडक्रस, अ/गैसस,	जेठ
१०	स्वास्थ्य शिविर सञ्चालनका लागि स्वास्थ्यकर्मीको सूची तयार गर्ने	कार्यदल	जिविव्यस, रेडक्रस, अ/गैसस,	वैशाख
११	करिब ३,००० थान झुलको बन्दोवस्त गर्ने	कार्यदल	जिविव्यस, रेडक्रस, अ/गैसस	जेठ दोस्रो साता
१२	जनचेतना अभिवृद्धिका लागि सूचना प्रचारप्रसार गर्ने र पाठ्यसामाग्री तयार गरी स्वयम्सेवक परिचालन गर्ने	कार्यदल	जिविव्यस, रेडक्रस, अ/गैसस,	
१३	एम्बुलेन्सको सहज परिचालनको बन्दोवस्त मिलाउने जिल्लाभित्र रहेका एम्बुलेन्सहरूको सम्पर्क नम्बरसहित सुची तयार पार्ने	कार्यदल	गाउँ/नगरपालिका, रेडक्रस, अ/गैसस तथा अन्य सेवा प्रदायक संस्थाहरू	जेठको दोस्रो
१४	अनुगमन र प्रतिवेदनको लागि सदस्य तोक्ने	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्रका सदस्य	जेठ मसान्त
१५	Contact Tracing को संयन्त्र तयार गर्ने र अध्यावधिक गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्रका सदस्य	जेठ मसान्त
१६	आपतकालीन अवस्थामा औषधी तथा उपकरणहरु खरिद गर्न स्थानीय तहसँग समन्वय गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्रका सदस्य	असार मसान्त
१७	प्रत्येक गाउँपालिका/नगरपालिकामा कम्तीमा ५० बेड भएको क्वारेन्टिन तथा १० बेड भएको आइसोलेसन तयार गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्रका सदस्य तथा स्थानीय तह	जेठ मसान्त

१८	कोभिड १९ को रोकथाम सम्बन्धी सन्देशहरु स्थानीय एफएम रेडियोबाट प्रसारण गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	स्थानीय तह, अ/गैसस	निरन्तर
१९	सार्वजनिक स्थलहरुमा साबुनपानीले हात धुने प्रबन्ध मिलाउने	क्षेत्र प्रमुख	स्थानीय तह, अ/गैसस	निरन्तर
२०	गुणस्तरीय मास्क, सेनिटाइजर, पञ्जा लगायत व्यक्तिगत सुरक्षाका सामाग्रीहरुको व्यवस्था गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	स्थानीय तह, अ/गैसस	निरन्तर

३.६.७ विपद् प्रतिकार्य कार्ययोजनाः

समय अवधि	क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	सहयोगी संस्था	अनुमानित लागत
पहिलो दिन	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठकमा सहभागी भई सूचना आदान प्रदान गर्ने, विपद् सम्पर्क व्यक्तिहरुले सर्वेक्षण, समन्वय, सूचना तथा पूर्वचेतावनी विषयगत क्षेत्रसँग निरन्तर सूचना र निर्देशनका लागि समन्वयमा रही रहने र प्रगति विवरणको जानकारी गराउने ।	क्षेत्र प्रमुख	गाउँ/नगरपालिका, स्वास्थ्य संस्था, रेडक्रस तथा संघसंस्थाहरु	
	विषयगत अगुवा संस्था तथा सहयोगी संस्थाहरुको बैठक गरी प्रकोपको जानकारी संकलनको लागि community Rapid Response Team (CRRT) को बैठक संचालन र आवश्यक श्रोत सहित परिचालन गर्ने	"	Epidemiology and Disease Control division (EDCD)	
	जानकारीको सङ्कलन तथा परिस्थितिलाई अद्यावधिक गर्नका लागि मुख्य प्रकोपको जानकारी प्राप्त भएपछि Rapid Response Team (RRT) को बैठक गर्ने	"	RRT सदस्य	
	विषयगत अगुवा संस्था तथा सहयोगी संस्थाहरुको बैठक गरी प्रकोपको जानकारी संकलनको लागि CRRT लाई निर्देशन दिने	"	EDCD	
	प्रकोपको रोकथाम, नियन्त्रणका लागि स्वास्थ्य तथा पोषण विषयगत क्षेत्रको बैठक गर्ने	"	क्षेत्र सदस्य	
	जिल्लाको विपद् प्रभावित क्षेत्रमा CRRT/RRT को परिचालन गर्ने	"	गाउँ/नगरपालिका, EDCD	
	घाइतेहरुको आपतकालिन व्यवस्थापन	"	गाउँ/नगरपालिका, स्वास्थ्य संस्था, रेडक्रस	
	संचार माध्यम वाट सूचना सन्देश प्रशारण गर्ने	"	गाउँ/नगरपालिका र संचार गृह	
	प्रेषण गर्नुपर्ने Case हरुको लागि एम्बुलेन्स तथा अन्य यातायात साधनको व्यवस्था गर्ने	"	गाउँ/नगरपालिका, स्वास्थ्य संस्था, रेडक्रस र यातायात कम्पनीहरु	
	गर्भवती, सुत्केरी र वालवालिकाको लागि पोषणयुक्त खानाको व्यवस्था गर्न खाद्य र संरक्षण क्षेत्र लगायत अन्य गैसससँग समन्वय गरी उपलब्ध गराउने	"	जिसस, गाउँ/नगरपालिका, स्वास्थ्य संस्था, रेडक्रस र अ/गैसस	

दोस्रो दिन	प्रकोप प्रभावित क्षेत्रमा शीघ्र स्वास्थ्य सर्वेक्षण गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्र सदस्य, गाउँ/नगरपालिका, रेडक्रस र अ/गैसस	
	सम्बन्धित क्षेत्रमा स्वास्थ्य कार्यकर्ता खटाई स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराउने		जिसस, गाउँ/नगरपालिका, स्वास्थ्य संस्था, रेडक्रस र अ/गैसस	
	स्वास्थ्य कार्यकर्ताको टोलीलाई आवश्यक औषधीहरु आपूर्ति गर्ने			
	Contact Tracing को लागि समूह परिचालन गरी अति आवश्यकीय सूचनाहरु संकलन गर्ने			
	सुरक्षा निकायसँग समन्वय गरी प्रभावित परिवारलाई सुरक्षा दिने			
पहिलो हप्ता	अन्य विषयगत क्षेत्रसँग मिली बहुक्षेत्रीय प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (MIRA) संचालन गर्ने,	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्र सदस्य	
	द्रुत लेखाजोखाको सूचनालाई विश्लेषण गर्न्ने	"	क्षेत्र सदस्य	
	प्रतिवेदन तयार गर्ने तथा वितरण गर्ने	"	क्षेत्र सदस्य	
	अनुगमनबाट प्राप्त नतिजालाई जिल्ला दैवी प्रकोप उद्धार समिति र अन्य क्षेत्रका सदस्यलाई जानकारी गराउने र आवश्यक परेमा तत्काल कार्य योजना बनाई कार्य गर्ने	"	गाउँ/नगरपालिका, स्वास्थ्य संस्था, रेडक्रस र अ/गैसस	
	नगरपालीका र गा.वि.स स्तरमा मृतक शरिरको पहिचान गरी सम्बन्धित आफन्त मिलि शवको अन्त्येष्टी	"	क्षेत्र सदस्य, गाउँ/नगरपालिका	
	प्रभावित क्षेत्रमा गर्भवती/प्रसुती सेवा संचालन गर्ने (Minimum Issential Service Package)	"	"	
	प्रभावित परिवारलाई आधारभूत स्वास्थ्य सेवाको प्रवन्ध गर्ने	"	"	
पहिलो महिना	प्रभावित क्षेत्रमा अति जोखिमपूर्ण समूहको पहिचान गर्ने र पहिचान गरिएका अति जोखिम पूर्ण समूहलाई बिशेष निगरानी तथा स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराउने ।	क्षेत्र प्रमुख	गाउँ/नगरपालिका, स्वास्थ्य संस्था, रेडक्रस र अ/गैसस	
	परिवार नियोजन, यौनरोग तथा एच.आई.भि.एड्स का वारेमा जनचेतना कार्यक्रम संचालन तथा अस्थायी साधन वितरण ।	"	"	
	खोप (Immunization) सेवा कार्यक्रम संचालन गर्ने	"	"	
दोस्रो महिना	कुपोषणमा परेका वालवालिकाहरुको पहिचान	क्षेत्र प्रमुख	गाउँ/नगरपालिका, स्वास्थ्य संस्था, रेडक्रस र अ/गैसस	
	प्रभावित क्षेत्रमा स्वास्थ्य शिक्षा कार्यक्रमहरु संचालन गरी चेतना अभिवृद्धि गर्ने	"	"	
	संरक्षण क्षेत्रसँग समन्वय गरी मनोसामाजिक परामर्श सेवा उपलब्ध गराउने,	"	"	

	प्रभावित क्षेत्रका अस्थायी स्वास्थ्य शिविरमा शुद्ध खानेपानी, शौचालय, सरसफाईको व्यवस्थापन गर्न खानेपानी तथा सरसफाई क्षेत्रसँग समन्वय गरी उपलब्ध गराउने	"	"	
	नियमित अनुगमन गर्ने	"	"	

३.६.८ निकायगत स्रोतको आंकलनः

सि. नं.	कार्यालय/संघ/संस्थाको नाम	आपतकालीन अवस्थामा उपलब्ध हुने				मानव संशाधन		कैफियत (उपलब्धता)
		सामाग्रीको र राहत सामाग्रीको नाम	संख्या (परिमाण)	सामाग्रको अवस्था	सामाग्री रहेको स्थान	संख्या	सम्पर्क विवरण (मो. र फो.)	
१	स्वास्थ्य कार्यालय, सिन्धुली							
२	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, सिन्धुली	स्ट्रेचर तथा एम्बुलेन्स सेवा	आवश्यक तानुसार	चालू	सिन्धुली	३० जना	०४७–५२०१२०	जिल्लाभरि
३	रिलिफ नेपाल, सिन्धुली	सेवा सञ्चालनका लागि अत्यावश्यक सामाग्री	आवश्यकताअनुसार	माग बमोजिम	सिन्धुली	१२ जना	९८५११३४७३४	जिल्लाभरि
४	सहकार्य नेपाल, सिन्धुली	सेवा सञ्चालनका लागि अत्यावश्यक सामाग्री	आवश्यकताअनुसार	माग बमोजिम	सिन्धुली	७ जना	९८५४०४११६३	जिल्लाभरि
५	सामुहिक सरोकार समाज, सिन्धुली	हाइजिन किट सहयोग	१००	चालू	सिन्धुली	३	९८५४०४१४८५	कार्यक्षेत्रभित्र

३.७ विषयगत क्षेत्रः शिक्षा

नेतृत्व गर्ने निकायः जिल्लामा नेतृत्व गर्ने निकाय नगरपालिका तथा गाउँपालिकाअन्तर्गत रहने भएकोले सम्बन्धित नगरपालिका तथा गाउँपालिका नै यस क्षेत्रको नेतृत्व गर्ने निकाय हुनेछ ।

३.७.१ क्षेत्रगत सदस्यहरूको सूचीः

सि.नं.	क्षेत्रगत सदस्यहरुको नाम	पद	टेलिफोन नम्बर	इमेल
१	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ, सिन्धुली	इकाइ प्रमुख	०४७–५२०१७५, ०४७–५२०५७५	deosindhuli047@gmail.com
२	प्लान इन्टरनेशनल नेपाल, सिन्धुली	एरिया मेनेजर	०४७–५२१०९२	ram.shrestha@planinternational.org
३	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, सिन्धुली	सभापति	०४७–५२०१२०	nrcs.sindhuli68@gmail.com
४	सिड्स नेपाल, सिन्धुली	अध्यक्ष	०४७–५२००३६	sidsnepal036@gmail.com
५	सहकार्य नेपाल, सिन्धुली	अध्यक्ष	०४७–५२०८६३	sahakarya2061@gmail.com
६	सामुहिक सरोकार समाज, सिन्धुली	अध्यक्ष	९८५४०४१४८५	ccsindhuli@gmail.com
७	रिलिफ नेपाल, सिन्धुली	अध्यक्ष	०४७–५२०९१५	reliefns@gmail.com
८	मानव तथा राष्ट्रिय विकास समाज (HANDS) नेपाल, सिन्धुली	अध्यक्ष	०४७–५२०९६७	dudhaulihands@gmail.com

३.७.२ विपद् पश्चातको सम्भावित परिदृष्यः

- शिक्षक विद्यार्थीहरु हताहत तथा जनको क्षति,
- विद्यालयमा रहेका शैक्षिक सामाग्री नष्ट हुन सक्ने,
- विद्यालय भवन अस्थायी बास स्थानका रुपमा प्रयोग हुने,
- विद्यालय भवन कटान/डुबानमा पर्न सक्ने,
- अस्थायी शिविरहरुमा बालबालिकाहरु मानसिक, शारीरिक रुपले प्रताडित हुन सक्ने,
- विद्यार्थीको घर कटान/डुबानमा पर्दा पाठ्यपुस्तक तथा अन्य शैक्षिक सामाग्री नष्ट हुन सक्ने,
- बाढी पश्चात् झाडापखालाजस्ता महामारी हुनसक्ने ।

३.७.३ समष्टिगत उद्देश्यः

विपद् प्रभावित बालबालिकाहरु र आश्रय दिएर बसेका समुदायको बालबालिकाहरुको शिक्षा प्राप्त गरी सुरक्षित भविष्य निर्माण गर्ने अधिकार अस्थायी वा स्थायी आवास स्थलहरुमा अल्पकालीन वा दीर्घकालीन रुपमा अथवा औपचारिक वा अनौपचारिक रुपमा कक्षा संचालन गरी शिक्षा सेवालाई निरन्तरता दिने ।

३.७.४ विशिष्ट उद्देश्यः

- विपद्बाट हुने क्षति न्यूनिकरण गर्न अल्पीकरण तथा पूर्वतयारीमा ध्यान दिने,
- विपद् आउनसक्ने सम्भावित स्थानको पहिचान तथा सुरक्षित स्थानको पहिचान गरी क्षति न्यूनिकरण गर्न सहयोग गर्ने,
- विपद्लाई अल्पिकरण गर्न विभिन्न तरिका अपनाउन सहयोग गर्ने,

- विपद् पश्चात तत्काल तथ्यांङ्क संकलन गरी शिक्षा व्यवस्थापनमा सहयोग गर्ने,
- विपद्का क्रममा सुरक्षित भएर बस्न सिकाउने,
- विपद्मा सहयोग गर्ने समूह पहिचान गर्ने,
- विपद् पश्चातको शिक्षा व्यवस्थापनमा सबै सरोकारवालाको क्षमता संकलन गरी समयमै सबै सहयोगी संस्थाहरुको सहयोग एकद्वार प्रणालीमार्फत अगाडि वढाउने,
- विपद् व्यवस्थापनको क्षेत्रमा आवश्यक सवै क्रियाकलाप नियमानुसार गर्न र समग्र शिक्षा समूहको समन्वयात्मक व्यवस्थापन गर्ने ।

३.७.५ पूर्वतयारी कार्ययोजनाः

क्र. सं.	पूर्वतयारी सम्बन्धी क्रियाकलाप	जिम्मेवारी	सहयोगी	समयावधि
१	शिक्षा क्षेत्रको बैठक गरी विभिन्न क्षेत्रको विश्लेषण गरी आपतकालीन शैक्षिक कार्यदल गठन गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्रका सदस्य	शैक्षिक सत्रको शुरुमा
२	जोखिमपूर्ण क्षेत्रका विद्यालय तथा विद्यार्थी र शिक्षकको तथ्याङ्क संकलन र विश्लेषण गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	गाउँ/नगरपालिका, शिविसइ, क्षेत्रका सदस्य	जेठ मसान्त
३	मिरा (MIRA) अभिमुखिकरण कार्यमा सहभागी हुने	क्षेत्र प्रमुख	जिविव्यस, क्षेत्रका सदस्य	जिविव्यसले आह्वान गरेपछि
४	सुरक्षित स्थानको लागि	क्षेत्र प्रमुख र सदस्य	जिविव्यस, गाउँ/नगरपालिका, शिविसइ, अ/गैसस, आवास तथा गैरखाद्य क्षेत्र	आवश्यकता अनुसार
	त्रिपालको व्यवस्थापन (२०० थान १२×१८)			
	चकटी २००० थान वा म्याट्रेक्स र कार्पेटको व्यवस्था गर्ने			
	शैक्षिक सामाग्री वितरण (३ देखि ५ वर्ष उमेर समूहका लागि)			
	गतवर्ष तालिम दिएका स.का./ सुपरभाइजरहरूको तथ्याङ्क संकलन गरी परिचालन गर्ने			
५	सिकाई केन्द्र (Learning Center) का लागि निम्न सामाग्रीको बन्दोबस्त गर्ने	शैक्षिक कार्यदल	गाउँ/नगरपालिका, शिविसइ, शिक्षक महासंघ, अ/गैसस, शिक्षा विभाग	जेठभित्र
	त्रिपाल २०० थान			
	शिक्षकको रोष्टर तयार गर्ने			
	विद्यालय किट १०० थान			
	विद्यार्थी कीट २००० थान (पोशाक र स्टेशनरी)			
	पाठ्य पुस्तक १ देखि ५ कक्षा			
६	कक्षा ६ देखि १० सम्मको लागि पाठ्यपुस्तक तथा विद्यार्थी किट (१००० थान)	क्षेत्र प्रमुख	गाउँ/नगरपालिका, शिविसइ, अ/गैसस	
७	अनौपचारिक शिक्षा (८ देखि १४ वर्ष उमेर समूहका विद्यालय नगएका वालवालिकाहरूका	क्षेत्र प्रमुख	गाउँ/नगरपालिका, शिविसइ, अ/गैसस	आवश्यकता अनुसार

	लागि) १५ वटा कक्षा सञ्चालनको लागि तयारी गर्ने			
८	अनुगमनको लागि अनुगमन कार्यदल निर्माण गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्र सदस्य तथा गाउँ/नगरपालिका, शिविसइ	आवश्यकता अनुसार
९	विपद् प्रभावित विद्यालयहरूलाई विद्यालय किटको (School kit) व्यवस्थापन गर्ने (५० थान)	क्षेत्र प्रमुख	जिविव्यस, गाउँ/नगरपालिका, शिविसइ, अ/गैसस	आवश्यकता अनुसार
१०	जोखिममा परेका विद्यालयहरूलाई जोखिम अल्पिकरण (Mitigation) कार्यक्रम सञ्चालन गर्न अनुरोध गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	जिविव्यस, गाउँ/नगरपालिका, शिविसइ, क्षेत्रका सदस्य	अनुगमनको रिपोर्ट प्राप्त भएपछि
११	विद्यालयका विद्यार्थी, शिक्षक, विद्यालय व्यवस्थापन समिति, शिक्षक अभिभावक संघ, तथा विद्यालय विपद् व्यवस्थापन समितिलाई विपद्सम्बन्धी प्रशिक्षण दिने	क्षेत्र प्रमुख	गाउँ/नगरपालिका, शिविसइ, अ/गैसस	नियमित कार्यक्रम अन्तर्गत राख्ने

३.७.६ विपद् प्रतिकार्य कार्ययोजनाः

समय अवधि	क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	सहयोगी संस्था	अनुमानित लागत
पहिलो दिन	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक मा सहभागि भई जानकारी लिने दिने	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्रगत सदस्य	
	क्षेत्र बैठक र सम्पर्क व्यक्तिहरुलाई सुचना संकलनका लागि निर्देशन दिने	"	क्षेत्रगत सदस्य	
	शिक्षक, बिद्यार्थी र कर्मचारी, भौतिक अवस्थाहरुको यथार्थ जानकारी/सूचना समयमै जिल्ला शिक्षा कार्यालयमा उपलब्ध गराउने	"	क्षेत्रगत सदस्य	
	घाइते भएका विद्यार्थीहरु र शिक्षकहरु (विद्यालय समयमा विपद् भएको अवस्थामा) सम्बन्धमा तत्काल घटनास्थलमै प्राथमिक उपचारको व्यवस्था मिलाउने र सिकिस्त घाइतेलाई अस्पताल पठाउने	क्षेत्र प्रमुख	गाउँ/नगरपालिका, शिविसइ, विद्यालय, जुरेस, शिअसं	
दोस्रो दिन	स्रोत साधनको आंकलन गर्ने (आवश्यकता, लेखाजोखा र खाडल पहिचान गर्ने) बिषयगत क्षेत्रले घटनाको वस्तुगत विवरण तयार पार्ने	क्षेत्र प्रमुख वा तोकिएको सदस्य	क्षेत्रगत सदस्य	
पहिलो हप्ता	MIRA तथ्यांक विश्लेषण र सम्वन्धित निकायहरुलाई जानकारी गराई सम्भावित श्रोत (सहयोग) आंकलन गर्ने	"	गाउँ/नगरपालिका, शिविसइ, शिक्षक महासंघ, अ/गैसस	
	विस्तृत शिक्षा सर्भेक्षण र प्रतिवेदन तयारी गर्ने	"	"	
	बिद्यालय सुचारु गर्नका लागि तत्कालका लागि आवश्यक पर्ने सामाग्रीहरु उपलब्ध गराउने	"	गाउँ/नगरपालिका, शिविसइ, शिक्षक	

			महासंघ, अ/गैसस, शिक्षा विभाग	
पहिलो महिना	प्राप्त तथ्यांक प्रतिवेदनबाट औल्याएका समस्याहरुको आधारमा सहयोग प्रदान गर्ने जस्तैः मनोविमर्श सहयोग, School Kit Box तथा Temporary Learning Center (TLC) निर्माण	क्षेत्र प्रमुख	गाउँ/नगरपालिका, शिविसइ, शिक्षक महासंघ, अ/गैसस,	रु. ६४ लाख
	आपतकालीन आवास तथा गैरखाद्य क्षेत्रसँग समन्वय गरी अस्थायी पठनपाठन ECED, Basic Education, Adult Education, Adolescent Education) का लागि सुरक्षित स्थान निर्धारण गर्ने	"	"	
	विद्यालय पूनः संचालन गर्ने र सबै विद्यार्थीलाई विद्यालयमा पुनः ल्याउने वातावरण तयार गरी उनीहरूको दैनिक जीवनलाई सामान्य बनाउन सहयोग गर्ने	"	"	
दोस्रो महिना	पहिलाको जस्तै नियमित अवस्थामा आउनका लागि नियमित रुपमा प्रतिकार्यका कार्यहरु तथा अवस्था विश्लेषण गरी थप कार्यहरु सञ्चालन गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	गाउँ/नगरपालिका, शिविसइ, शिक्षक महासंघ, अ/गैसस,	
	शिक्षा क्षेत्रमा कार्यरत संघ संस्था र कार्यालयहरुले भईरहेका कार्यहरुको अनुगमन गर्ने	"	"	
	विपद् जोखिम न्यूनिकरणको कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न आर्थिक स्रोत व्यवस्थापन गर्ने एकद्वार संयन्त्रको कार्यान्वयन गर्ने	"	"	

३.८ विषयगत क्षेत्रः संरक्षण

नेतृत्व गर्ने निकायः जिल्ला प्रशासन कार्यालय, सिन्धुली

३.८.१ क्षेत्रगत सदस्यहरूको सूचीः

सि. नं.	साझेदार संस्थाको नाम	सम्पर्क व्यक्ति	पद	सम्पर्क नम्बर	इमेल
१.	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, सिन्धुली	ऋद्धी प्रकाश सिटौला	सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी	९८४१३७३३७७	sitaulars@gmail.com
२.	जिल्ला प्रहरी कार्यालय, महिला, बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिक सेवा केन्द्र, सिन्धुली	निरु दुलाल	प्रहरी निरीक्षक, सेवा केन्द्र प्रमुख	०४७–५२०१९९	dposindhuli@gmail.com
३.	संयुक्त राष्ट्रसंघीय जनसंख्या कोष (UNFPA)	सञ्जय शर्मा प्रेम खड्का	कार्यक्रम विज्ञ GBV Expert	९८०१२४७८५६ ९८०२०४१४००	sasharma@unfpa.org pkhadka@unfpa.org
४	प्लान इन्टरनेशलन नेपाल, सिन्धुली	कमला लामा	कार्यक्रम संयोजक	९८०१२४१०५४	Kamala.lama@plan-international.org
५	वर्ल्डभिजन इन्टरनेशनल, नेपाल	अन्जु भटराई	संरक्षण संयोजक	९८४५३२७९८२	anju_bhattarai@wvi.org
६	रिलिफ नेपाल, सिन्धुली	दुर्गाराज पौडेल लोकहरि आचार्य	अध्यक्ष बाल संरक्षण फोकल पर्सन	९८५११३४७३४ ९८५१२३८५३१	reliefns@gmail.com lhsindhuli@gmail.com
७	महिला पूनःस्थापना केन्द्र (ओरेक)	सपना थापा	जिल्ला संयोजक	९८४७८२११९२	sapana@worecnepal.org
९	जनजाती समाज विकास कार्यक्रम (JSDP), सिन्धुली	सुष्पा भुजेल	उपाध्यक्ष	९८५४०४२०४२ ०४७–५२१२९३	jsdpsindhuli@gmail.com
१०.	सामूहिक सरोकर समाज (CCS), सिन्धुली	नबराज पहाडी	अध्यक्ष	९८५४०४१४८५	ccsinhuli@gmail.com
११.	सिन्धुली एकिकृत विकास सेवा (सिड्स नेपाल), सिन्धुली	दीपक कुमार घिमीरे गोपाल कुमार पौडेल	अध्यक्ष कोषाध्यक्ष	९८५४०४१२०६ ९८४१६७६५००	sidsnepal@yahoo.com
१२.	सामुदायिक विकास कार्यक्रम (CDPs), सिन्धुली	रामधन माझी	अध्यक्ष	९८४४०८२४६८	Ramadhan.majhi@gmail.com
१३.	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, सिन्धुली	अशोक श्रेष्ठ	सभापति	०४७–५२०१२० ९८४४०४०२१४	nrcs.sindhuli68@gmail.com
१४.	मानव विकास तथा वातावरण संरक्षण केन्द्र (हुडेक), सिन्धुली	कृष्णहरि घिमिरे	अध्यक्ष	९८५४०४१००८	khgsindhuli@gmail.com
१५.	जिल्ला कानूनी सहायता समिति, सिन्धुली	प्रविण हायू	अधिवक्ता	९८४४१९७९९९	
१६.	सामुदायिक सेवा केन्द्र, सिन्धुली	रामबहादुर हायू	अध्यक्ष	९८४४१३९५५५	

३.८.२ विपद् पश्चातको सम्भावित परिदृष्यः

- प्रभावितहरुमा पारिवारिक बिछोड तथा बालबालिकाहरुमा अभिभावक विहीनता,
- मानसिक तनाव, मनोवैज्ञानिक असर,

- बालअधिकार तथा श्रम शोषणको अवस्थामा वृद्धि,
- शारीरिक तथा लैंगिक हिंसामा वृद्धि,
- मानव वेचविखन तथा ओसारपसारको जोखिममा वृद्धि,
- घाइते, गर्भवती तथा सुत्केरी महिला, बालबालिका, अपांङ्गता भएका व्यक्ति, दीर्घ रोगीहरु तथा ज्येष्ठ नागरिकहरुको अवस्था झन् जटिल हुने,
- विद्यालय बन्द, शैक्षिक अवसरहरुमा अवरोध,
- बालबालिका तथा महिलाहरुको बढ्दो अनुचित प्रयोग, श्रम तथा यौन शोषण,
- सामना गर्ने संयन्त्रमा अवरोध,
- भेदभाव तथा लान्छानाको अवस्थामा वृद्धि,
- शान्ति सुरक्षाको अभाव तथा असुरक्षित वातावरण,
- सुरक्षित सुत्केरी हुने तथा स्वास्थ्य उपचार गर्ने ठाउँको अभाव,
- किशोरी तथा महिलाको प्रजनन् स्वास्थ्यमा नकारात्मक असर,
- मानवीय सहयोगमा पहुँच नहुनु अथवा पहुँच अपर्याप्त हुनु ।

३.८.३ समष्टिगत उद्देश्यः

संरक्षणको जोखिममा रहेका समूहहरुले आपतकालिन परिस्थितिको कारणबाट उत्पन्न हिंसा, शोषण, दुव्र्यवहार तथा लान्छनाबाट संरक्षण प्राप्त गर्ने ।

३.८.४ विशिष्ट उद्देश्यः

नेपालका प्राकृतिक विपद् तथा अन्य आपतकालिन परिस्थितिहरुमा उपलब्ध गराइने सहयोग कार्यक्रमहरुमा जोखिममा रहेका समूहहरुका लागि मानव अधिकार सम्बन्धी कानुन, अन्तर्राष्ट्रिय मानवीय कानुन तथा राष्ट्रिय कानुनले प्रत्याभुत गरेका (Guaranteed) मौलिक अधिकारहरुको संरक्षण गर्दछन् भन्ने कुरा सुनिश्चित हुने,

जोखिममा रहेका समूहहरुको संरक्षण सुनिश्चित गरी आपतकालिन सहयोगको न्यायोचित वितरण प्रणाली स्थापित गर्ने,

आपतकालिन परिस्थतिबाट उत्पन्न हिंसा, शोषण, दुव्र्यवहार तथा लान्छनाका जोखिमहरुलाई सम्बोधन गरी विपद्बाट प्रभावित व्यक्तिहरुको संरक्षण गर्ने र त्यस्ता दुव्र्यवहारबाट प्रभावित व्यक्तिहरुका लागि सेवा तथा संरक्षण प्रदान गर्ने,

बालमैत्री, किशोरकिशोरीमैत्री, महिलामैत्री, अपाङ्गतामैत्री तथा ज्येष्ठ नागरिकलगायत अन्य संरक्षण आवश्यक व्यक्तिहरुलाई सुरक्षित आवास, सुरक्षित सुत्केरी गृह तथा मनोसामाजिक परामर्श सम्बन्धी सहयोग पु¥याउने,

विछोड भएका बालबालिका तथा किशोरकिशोरीहरुको पहिचान, दर्ता तथा स्वास्थ्य सम्बन्धी जाँचका बारेमा सहयोग र त्यस्तो सहयोगपछि उपयुक्त सेवा तथा संरक्षणका सुविधासहित परिवारको खोजी तथा पूनर्मिलन गर्ने कार्य सुनिश्चित गर्ने,

यौन दुव्र्यवहार तथा हिंसा विरुद्धका घट्नाको अनुगमन, प्रतिवेदन तथा पैरवी गर्ने प्रणालीको स्थापना गरि बालबालिका तथा महिलाहरुको यौन दुर्व्यवहार तथा शोषणको रोकथाम गर्ने ।

३.८.५ मानवीय सहयोगको न्यूनतम मापदण्डः

- प्रभावित जनसमुदायको अधिकारको उल्लङ्घन, दुव्र्यवहार तथा शोषण अथवा भेदभावको अनुगमन गर्ने र प्रतिवेदन पेश गर्ने संयन्त्रको स्थापना गर्ने र स्थापित संयन्त्रलाई प्रयोगमा ल्याउने,
- बिभिन्न समुदायका सदस्यहरुबाट, विशेषतः अति गरीब तथा पछाडि पारिएका समूहले मानवीय सहयोग तथा आधारभूूत सेवा सुविधामा समान पहँुच र सहयोग पाए नपाएको अनुगमन गर्ने,
- साझेदारहरूबीच अभिलेख राख्ने तथा दर्ता गर्ने प्रणालीमा एकरूपता सुनिश्चित गर्ने,

- बालमैत्री तथा महिलामैत्री स्थलको स्थापना गर्ने,
- शिक्षा, स्वास्थ्य तथा संरक्षण सम्बन्धी सहयोग कार्यक्रममा मनोसामाजिक सहयोगलाई एकिकरण गर्ने,
- संरक्षण गर्ने व्यक्तिहरूबाट बालबालिकाहरू बिछोडिने कार्यको रोकथाममा सहयोग गर्ने,
- विछोडिएका तथा परिवार साथ नभएका बालबालिकाहरू, खास गरी पाँच वर्षभन्दा कम उमेरका बालबालिका तथा किशोरीहरूको पहिचान, दर्ता तथा स्वास्थ्य जाँचको सहजीकरण गर्ने र खोजी तथा पुनर्मिलनमा संलग्न साझेदारहरूलाई सहयोग उपलब्ध गराउने,
- परिवारबाट बिछडिएका तथा साथ नभएका बालबालिका, महिला, किशोरकिशोरी र अन्य जोखिममा परेका समूह जस्तैः परिवार नभएका, बृद्ध, अपांगता भएका तथा दीर्घ रोगबाट पीडित समूहका मानिसहरुलाई हेरचाह तथा संरक्षण प्रदान गर्ने,
- मानवीय सहयोग तथा स्थायी समाधानका बारेमा आन्तरिक रूपमा विस्थापित व्यक्तिहरूलाई नियमित रूपमा सूचनाको प्रवाह भइरहेको छ भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने,
- फिर्ता हुने कार्यक्रम तथा स्थायी समाधानको तर्जुमा गर्ने कार्यमा आन्तरिक रूपमा विस्थापित व्यक्तिहरूलाई संलग्न बनाउन प्रयास गर्ने ।
- लैङ्गिक हिंसामा परेका महिला, बालबालिका तथा लैङ्गिक अल्पसंख्यकहरुलाई सेवा, सुरक्षा, संरक्षण प्रदान गरी सम्बन्धित सेवा केन्द्रसम्म पुरयाउने निकायको क्षमता अभिबृद्धि गरी परिचालन गर्ने ।

३.८.६ पूर्वतयारी कार्ययोजनाः

क्र.सं.	पूर्वतयारी क्रियाकलाप	जिम्मेवारी	सहयोगी	समय
१	समन्वय बैठक गरी सदस्यहरूको विवरण अध्यावधिक गर्ने	क्षेत्रगत प्रमुख	रिलिफ नेपाल, SIDS	वैशाख मसान्त
२	सामुदायिक मनोसामाजिक कार्यकर्ता, मनोविमर्शकर्ता, सामुदायिक महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरुको रेकर्ड तथा सूचना अध्यावधिक गर्ने	क्षेत्रगत प्रमुख	सिन्धुली अस्पताल, OCMC, UNFPA & CMC-Nepal	वैशाख मसान्त
३	बालअधिकार संरक्षण सम्बन्धमा सरोकारवालाहरू (राजनीतिक दलका प्रतिनिधिहरू, प्रहरी, सेना लगायत) लाई तालिम	क्षेत्रगत प्रमुख तथा तोकिएको सदस्य	रिलिफ नेपाल र साझेदार संस्थाहरु	आवश्यकताअनुसार
४	GBVMIS अध्यावधिक गर्ने	क्षेत्रगत प्रमुख	UNFPA	जेष्ठ पहिलो हप्ता
५	लेखाजोखा गर्ने जिम्मेवारी बाँडफाँड र संरक्षण सम्वन्धी आधाररेखा तयार गर्ने	क्षेत्रगत प्रमुख	सबै साझेदार निकायहरु	जेष्ठ पहिलो हप्ता
६	गर्भवती तथा सुत्केरी आमाको लागि सुरक्षित स्थानको व्यवस्थापन गर्नका लागि स्वास्थ्य क्षेत्रसँग समन्वय	क्षेत्रगत प्रमुख	स्थानीय तह, स्वास्थ्य कार्यालय, विभिन्न साझेदार निकायहरु	नियमित
७	प्रभावितका लागि सुरक्षित खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छताको रेखदेख, मनोसामाजिक सेवाको लागि कार्यदल गठन	क्षेत्रगत प्रमुख	स्थानीय तह, रिलिफ नेपाल र सामूहिक सरोकार समाज र रेष्टलेस डेभ्लपमेन्ट नेपाल, विभिन्न साझेदार निकायहरु	आषाढ पहिलो हप्ता

८	सञ्चालित कार्यक्रममा बाल संरक्षणको विषय समावेश गर्न समन्वय गर्ने	क्षेत्रगत प्रमुख तथा तोकिएको सदस्य	स्थानीय तह, रिलिफ नेपाल, CDPS, SIDS Nepal	आषाढ पहिलो हप्ता
९	विभिन्न सूचना सामाग्रीहरु प्रकाशन/ अध्यावधिक गरी परिमार्जन गर्ने	क्षेत्रगत प्रमुख तथा तोकिएको सदस्य	साविका/विभिन्न साझेदार निकायहरु	बैषाखभित्र
१०	सरोकारवाला एवं सुरक्षाकर्मीहरू करिब १५० जनालाई आचारसंहितासहित संरक्षण सम्बन्धी अभिमुखीकरण गर्ने	क्षेत्रगत प्रमुख तथा तोकिएको सदस्य	सामूहिक सरोकार समाज सिन्धुली/रेष्टलेस डेभ्लपमेन्ट नेपाल	आषाढ मसान्त
११	अनुगमन मूल्याङ्कन समिति गठन गरी अनुगमन विधिको विकास गर्ने	क्षेत्रगत प्रमुख तथा तोकिएको सदस्य	विभिन्न साझेदार निकायहरु	आषाढ पहिलो हप्ता
१२	सिफारिस संयन्त्र स्थापनामा समन्वयः पुनःस्थापना केन्द्र, कानूनी उपचार सेवा, स्वास्थ्य उपचार सेवाबारे पूर्वतयारी गर्ने	क्षेत्रगत प्रमुख तथा तोकिएको सदस्य	OCMC, कानूनी सहायता समिति, UNFPA	निरन्तर
१३	ज्येष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएका तथा जोखिममा पर्नसक्ने समूहलाई सचेतना अभिवृद्धि गर्ने	क्षेत्रगत प्रमुख तथा तोकिएको सदस्य	ज्येष्ठ नागरिक, अपाङ्गता कल्याण सघं, सवै सरोकार वालाहरु	आ.अ
१४	लैङ्गिक हिंसामा परेका महिला तथा बालबालिकाहरुलाई सेवा प्रदान गर्न सुरक्षित आवास गृह र OCMC को व्यवस्थापन गर्ने	क्षेत्रगत प्रमुख तथा तोकिएको सदस्य	अस्पताल, स्थानीय तह, UNFPA, CMC-Nepal	निरन्तर
१५	विपद्को अवस्थामा बालबालिकाको मनोवल उच्च राख्न गरिने गतिविधिको अभ्यास	क्षेत्रगत प्रमुख तथा तोकिएको सदस्य	रिलिफ नेपाल	निरन्तर
१६	बाल संरक्षण प्रणालीको नक्सांकन	क्षेत्रगत प्रमुख तथा तोकिएको सदस्य	साविका/वर्ल्डभिजन	निरन्तर

३.८.७ विपद् प्रतिकार्य कार्ययोजना

समय अवधि	क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	सहयोगी संस्था	अनुमानित लागत
पहिलो दिन	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठकमा सहभागी भई जानकारी लिने दिने	क्षेत्रगत प्रमुख	क्षेत्रगत सदस्य	
	सम्पर्क व्यक्तिहरुलाई सुचना संकलनका लागि निर्देशन दिने	क्षेत्रगत प्रमुख	क्षेत्रगत सदस्य	
	बन्दोबस्ती व्यवस्थापन गर्ने	क्षेत्रगत प्रमुख	क्षेत्रगत सदस्य	
दोस्रो दिन	अन्य विषयगत क्षेत्रहरुसँग समन्वय गरी बहुक्षेत्रीय लेखाजोखा संचालन गर्ने	क्षेत्रगत प्रमुख	क्षेत्रगत सदस्य तथा साझेदार निकायहरु	
	संरक्षणको लेखाजोखा	क्षेत्रगत प्रमुख	क्षेत्रगत सदस्य तथा साझेदार निकायहरु	

पहिलो हप्ता	मिरा, MISP, GBVMIS बाट प्राप्त जानकारीको विश्लेषण गरी प्रारम्भिक मानवीय सहयोगको योजनासहित अवस्थाको प्रतिवेदन तयार पार्ने	क्षेत्रगत प्रमुख र अनुगमन तथा मुल्यङ्कन समिति	जिविव्यसले तोकेका सदस्यहरु/ अन्य क्षेत्रगत समितिका सदस्यहरु	
	तत्काल उपलब्ध गराइएका मानवीय सेवाहरुमा महिला बालबालिका, गर्भवती तथा सुत्केरी महिला, किशोरकिशोरी, अपांगता भएका व्यक्तिहरु, वृद्धवृद्धाहरुको पहुँच भए नभएको सुनिश्चित गर्ने	क्षेत्रगत सदस्यहरु	साझेदार निकायहरु	
	मानवीय सहयोगको आवश्यक्ता देखिएका प्रभावित समुदायमा सेवा उपलब्धताको लागि पैरवी गर्ने	क्षेत्रगत प्रमुख	क्षेत्रगत सदस्य/साझेदार निकायहरु	
	स्रोतहरुको परिचालन गर्नका लागि क्षेत्रगत आकस्मिक योजनाको समक्षा गर्ने	क्षेत्रगत प्रमुख	रेडक्रस /साझेदार निकायहरु	
	संरक्षणका विभिन्न क्रियाकलापका लागि विभिन्न निकायहरुबाट प्राप्त सहयोगका लागि गरिएका प्रतिवद्धताको कार्यान्वयन गर्न समन्वय गर्ने गराउने	क्षेत्रगत प्रमुख	रेडक्रस /क्षेत्रगत सदस्य	
	मानवीय सहयोगको प्रर्याप्तताको समिक्षा, अनुगमन र सुधारका लागि पृष्ठपोषण उपलब्ध गराउने	क्षेत्रगत प्रमुख र अनुगमन तथा मुल्यङ्कन समिति	क्षेत्रगत सदस्य/साझेदार निकायहरु	
पहिलो महिना	जोखिममा रहेका समूहहरुलाई पहिलो १५ दिन भित्र तत्कालीन मानवीय सहयोग उपलब्ध गराउने	क्षेत्रगत प्रमुख	क्षेत्रगत सदस्यहरु/ रेडक्रस/ साझेदार निकायहरु	
	सुत्केरी र ६ महिना सम्मका बच्चाका आमाहरुका लागि आवश्यक सामाग्रीहरु वितरण गर्ने	क्षेत्रगत प्रमुख वा तोकिएको सदस्य	स्थानिय तह र साझेदार निकायहरु	
	परिवारबाट विछोडिएका बालबालिकाहरुको खोजी तथा बाल पुनःस्थापना र पुनःएकिकरणको व्यवस्था मिलाउने	क्षेत्रगत प्रमुख वा तोकिएको सदस्य	Plan International/ WVINepal/रिलिफ नेपाल	
	लैंगिंकतामा आधारित हिंसामा परेका महिला तथा बालबालिकाहरुलाई आवश्यक सेवा तथा सहयोगको व्यवस्था मिलाउने	क्षेत्रगत प्रमुख वा तोकिएको सदस्य	UNFPA, OCMC, सुरक्षित आवास, साझेदार निकायहरु	
	पीडित महिला तथा बालबालिकाहरुलाई सुरक्षित आवास एवं मनोसामाजिक परामर्श उपलब्ध गराउने	क्षेत्रगत प्रमुख वा तोकिएको सदस्य	UNFPA, OCMC र रेडक्रस	
	संरक्षणको आवश्यकता भएका वृद्धवृद्धा, अपांगता भएका व्यक्तिहरुलाई पूनःस्थापना गृहमा राख्ने व्यवस्था मिलाउने			
	OCMC र सुरक्षित आवासः लैङ्गिक हिंसाका घटनाको व्यवस्थापन, मनोपरामर्श, स्वास्थ्य तथा कानुनी सेवासम्म पहुँच बढाउने र आवश्यकता अनुसार सुरक्षित आवासको थप व्यवस्था गर्ने	क्षेत्रगत प्रमुख वा तोकिएको सदस्य	UNFPA, सिन्धुली अस्पताल, OCMC, सुरक्षित आवास	
	सामुदायिक मनोसामाजिक कार्यकर्ता र महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका परिचालन गरी समुदायस्तरमा लैङ्गिक तथा घरेलु हिंसाको रोकथाम, निगरानी, आधारभूत	क्षेत्रगत प्रमुख वा तोकिएको सदस्य	स्थानीय तह, UNFPA, CMC-Nepal, साझेदार निकायहरु	

	मनोपरामर्श र हिंसा प्रभावितलाई सेवा केन्द्रसम्म प्रेषण गर्ने			
दोस्रो महिना	संरक्षण क्षेत्रगत सदस्यसँग समीक्षात्मक बैठक गर्ने,	क्षेत्रगत प्रमुख	सबै क्षेत्रगत सदस्यहरु	
	जिल्ला स्तरिय संरक्षण विषयगत क्षेत्र समन्वय समितिसँग बैठक गर्ने,	क्षेत्रगत प्रमुख	रिलिफ नेपाल, अन्य साझेदार निकायहरु	
	सूचक निर्धारण गरी तथ्यमा आधारित प्रभावकारी अनुगमन गर्ने,	क्षेत्रगत प्रमुख वा तोकिएको सदस्य	अनुगमा तथा मुल्यङ्गन समिति	
	अन्य क्षेत्रहरुसँग समन्वय गरी विस्तृत लेखाजोखा तथा समीक्षा गर्ने,	क्षेत्र प्रमुख	विभिन्न क्षेत्रगत सदस्यर साझेदार निकायहरु	
	विस्तृत लेखाजोखाबाट प्राप्त तथ्यांकको विश्लेषण र प्रतिवेदन तयारी,	तोकिएको सदस्य	विभिन्न क्षेत्रगत सदस्यर साझेदार निकायहरु	
	पुनस्थापनाका लागि जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिलाई सिफारिस गर्ने ।	क्षेत्र प्रमुख	विभिन्न क्षेत्रगत सदस्यर साझेदार निकायहरु	
	OCMC व्यवस्थापन समन्वय समितिसँग बैठक गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	सिन्धुली अस्पताल, UNFPA	
	लैङ्गिक हिंसा जिल्ला सल्लाहकार समितिसँग बैठक गर्ने	जि.स.स.	UNFPA/साझेदार निकायहरु	

३.८.८ निकायगत स्रोत साधनको आंकलनः

सि. नं.	कार्यालय/संघ/संस्था को नाम	आपतकालीन अवस्थामा उपलब्ध हुने				जनशक्ति व्यवस्थापन		कैफियत (उपलब्धता)
		सामग्री/सेवा/ राहत सामग्रीको नाम	संख्या (परिमाण)	सामाग्रीको अवस्था	सामाग्री/सेवा रहेका स्थान	संख्या	सम्पर्क विवरण (मो. र फो.)	
१.	UNFPA	मनोसामाजिक परामर्श सेवा	आवश्यकता अनुसार		सिन्धुलीमाडी	४ जना	०४७–५२१३४४, ९८४०७१०८३७	जिल्लाभरि वा कार्यक्षेत्रभित्र
		लैङ्गिक हिंसाको घटना व्यवस्थापन, सुरक्षित आवास सेवा	"					सुनकोशी, दुधौली, कमलामाई
		सामुदायिक मनोसामाजिक कार्यकर्ता परिचालन	"			३१	अनुसुचिमा संलग्न	"
		Dignity & Kishori Kit	२००		काठमाडौं		९८०२०४१४००	जिल्लाभरि
२.	रिलिफ नेपाल, सिन्धुली	जोखिमपुर्ण अवस्थाका बालबालिकाको उद्दार, राहत र पूनःस्थापना गर्न र घटना व्यवस्थापनमार्फत पहिचान भएको समस्या समाधान सहयोग कोष	कुल रकम १ लाखवाट आवश्यकता अनुसार	चालू	बालबालिका मुस्कान कोष रिलिफ नेपाल सिन्धुली		९८५११३४७३४, ९८५१२३८५३१, ९८५४०४१४४२	जिल्लाभरि
		बालबालिकाले घरमै वसी अध्ययन गर्न सक्ने बैकल्पिक पाठ्यक्रम सम्बन्धमा अभिभावक र बालबालिकालाई बालमैत्री शिक्षण परामर्श सेवा	आवश्यकता अनुसार		रिलिफ नेपाल		९८५११३४७३४,	आवश्यकता अनुसार जिल्लाभरि
		बैकल्पिक शिक्षा (दुरी कायम गरी) सञ्चालनका लागि दक्ष शिक्षक	१० वटा समुदाय		रिलिफ नेपाल र हुडेक सिन्धुली			दुधौली नपा १, २, ३ र कमलामाई नपा १३ र १४
		पीडित बालबालिकाको संरक्षणको लागि प्राविधिक सहयोग			रिलिफ नेपाल सिन्धुली	५ जना	९८५११३४७३४,	जिल्लाभरि
३.	ओरेक, सिन्धुली	मनोसामाजिक विमर्शकर्ता				३	९८४७८७६२२८, ९८४११६१०१३, ९८४२०४८१७५	जिल्लाभरि

४.	जनजाति समाज विकास कार्यक्रम (JSDP), सिन्धुली	मनोसामाजिक विमर्शकर्ता				३२	०४७–५२१२९३ ९८५४०४२०४२	कार्यक्षेत्रभित्र
५.	सामूहिक सरोकार समाज, सिन्धुली	मनोसामाजिक विमर्शकर्ता	आवश्यकता अनुसार			५	९८५४०४१४८५	कार्यक्षेत्रभित्र
		बालमैत्री कक्षा सञ्चालन सहयोग				३	९८५४०४१४८५	कार्यक्षेत्रभित्र
६.	SIDS/Nepal, Sindhuli	सवारी साधन	१	चालू	सिन्धुली		९८४१६७६५५०	जिल्लाभरि
		मनोसामाजिक विमर्शकर्ता				१५		"
		विपद् सम्बन्धी सुचनाहरु	१५००	चालू				"
७.	कानूनी सहायता समिति, सिन्धुली	कानूनी सहयोग	आवश्यकता अनुसार		सिन्धुली	३	९८४४१९७९९९	जिल्लाभरि
८.	वर्ल्डभिजन इन्टरनेशनल नेपाल/सामुदायिक विकास कार्यक्रम, सिन्धुली	आपतकालीन बालहित कोष			स्थानीय तह		९८४४०८२४६८	कार्यक्षेत्रभित्र
		बालसरक्षणका लागि घटना ब्वयस्थापन सेवा	आवश्यकता अनुसार		"	१६ जना	९८४४०८२४६८	"
		रुपान्तरण साथी शिक्षक			"	३६ जना		"
		बालमैत्री स्थान तथा कक्ष निर्माण निर्माणका लागि आवश्यक सामाग्री सहयोग	स्थानीय तह ६ लाख बरावरको सामाग्री	चालू	"			"

३.९ विषयगत क्षेत्रः पूनःनिर्माण

क्षेत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायः जिल्ला समन्वय समिति, सिन्धुली

३.९.१ विषयगत क्षेत्रको सदस्यहरुको विवरणः

क्र. सं.	क्षेत्रगत साझेदारहरुको नाम	सम्पर्क व्यक्ति	सम्पर्क नम्बर	ईमेल
१	जिल्ला समन्वय समिति, सिन्धली	समन्वय अधिकारी	०४७–५२०१४९	sindhuliddc@gmail.com
२	शहरी विकास तथा भवन कार्यालय, सिन्धली	डिभिजन प्रमुख	०४७–५२११३९	dudbcsindhuli@gmail.com
३	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ, सिन्धली	इकाइ प्रमुख	०४७–५२०१७५	deosindhuli047@gmail.com
४	जिल्ला वन कार्यालय, सिन्धली	जिल्ला वन अधिकृत	०४७–५२०१३५	
५	स्वास्थ्य कार्यालय, सिन्धुली	प्रमुख	०४७–५२०१४५	dhosindhuli@gmai.com
६	मालपोत कार्यालय, सिन्धुली	कार्यालय प्रमुख	०४७–५२०१२५	
७	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, सिन्धुली	सभापति	०४७–५२०१२० ९८४४०४०२१४	nrcs.sindhuli68@gmail.com
८	राष्ट्रिय बाणिज्य बैंक, सिन्धुली	शाखा प्रवन्धक	०४७ –५२०१५५	sindhuli@rbb.com.np

३.९.२ विपद् पश्चातको सम्भावित परिदृष्यः

- ३०० (सबै पूर्वाधारहरु सानो ठूलो क्षति)
- ३४,००० घरधुरी प्रभावित,

३.९.३ समष्टिगत उद्देश्यः

क्षतिग्रस्त संरचना तथा सेवाहरु मर्मतसम्भार तथा पूननिर्माण गरी प्रभावित परिवारको दैनिकी पूर्ववत् अवस्थामा लैजाने तथा पूनःस्थापित संरचना तथा सेवाहरुको क्षमतामा वृद्धि गर्ने ।

३.९.४ विषयगत उद्देश्य

- क्षतिग्रस्त भौतिक पूर्वाधारका संरचनाहरु मर्मत संभार गर्ने,
- अवरुद्ध सेवा तत्कालका लागि बहाल गर्ने,
- पूनःस्थापना तथा पूनर्निर्माणका क्रियाकलाप सम्पादन गर्न पहु'च सुधार गर्ने,
- प्रभावित समुदाय तथा व्यक्तिहरुको दीर्घकालीन पुनःस्थापना गर्ने ।

३.९.५ न्यूनतम मापदण्ड

पूनःनिर्माणको मापदण्ड सरकारले बेला बेलामा तोकेबमोजिम हुनेछ ।

३.९.६ पूर्वतयारी कार्ययोजनाः

क्र.सं.	पूर्वतयारी क्रियाकलाप	जिम्मेवारी	सहयोगी	समय
१	समन्वय बैठक गरी सदस्यहरूको विवरण अध्यावधिक गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	जिविव्यस, क्षेत्रका सदस्य	बैसाख मसान्तभित्र
२	क्षेत्रगत योजना निर्माण तथा अध्यावधिक गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्रका सदस्य,	जेठ १५ सम्म

३	विद्यमान भौतिक संरचनाहरुको अवस्था विश्लेषण	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्रका सदस्य,	बैसाख मसान्त
४	भवन निर्माण सम्बन्धी २०० जनालाई मिस्त्री तालिम	क्षेत्र प्रमुख	जिविव्यस, दातृ तह, अ/गैसस	बैसाख मसान्त
५	भवन आचारसंहिता सम्बन्धी स्थानीय तहका पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरुलाई तालिम	क्षेत्र प्रमुख र सदस्य	जिविव्यस, दातृ तह, अ/गैसस	बैसाख मसान्त

३.९.७ विपद् प्रतिकार्य योजनाः

समय अवधि	क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	सहयोगी संस्था	अनुमानित लागत
पहिलो दिन	आवश्यक सुचना संकलन गर्ने तथा सम्पर्क व्यक्तिहरुलाई सूचना संकलनका लागि निर्देशन दिने	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्र सदस्य	
	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति बैठकमा सहभागी भई आवश्यक सूचनाहरुको आदान प्रदान	"	क्षेत्र सदस्य	
	अति आवश्यक सेवा प्रदायक निकाय र संरचनाको न्यूनतम पुनस्थापना गर्ने	"	क्षेत्र सदस्य, सेवा प्रदायक संस्था	
	भिड व्यवस्थापन गरी स्थान खाली गर्ने प्रभावितहरुलाई नजिकको क्याम्पहरुमा पठाउने	"	नेपाल प्रहरी, सप्रब, नेपाल सेना	
दोस्रो दिन	प्राविधिक टोलीलाई स्थलगत अध्ययनका लागि अभिमुखिकरण तथा प्रभावित स्थानमा परिचालन ।	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्र सदस्य	
	स्रोत साधनको आंकलन गर्ने (आवश्यकता, लेखाजोखा र खाडल पहिचान गर्ने) र समन्वय, स्रोत पहिचान र पुनः निर्माणको कार्ययोजना वनाउने	"	क्षेत्र सदस्य	
	सहज पहुँचका लागि अस्थायी रुपमा पुल, सडक तथा गोरेटो वाटो निर्माण गर्ने	"	जिविव्यस, जिसस, ठूला उपकरण समिति, स्थानीय निकाय	
	अस्पताल, स्वास्थ्य केन्द्र, आन्तरिक रुपमा विस्थापितको शिविर, विद्यालयजस्ता आधारभूत क्षेत्रमा विद्युतीय सेवा उपलब्ध गराउने	"	क्षेत्र सदस्य, सम्बन्धित क्षेत्र, सेवा प्रदायक संस्था	
पहिलो हप्ता	विस्तृत सर्वेक्षण पश्चात प्रभावितहरुको तथ्याङ्क विश्लेषण गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्र सदस्य, तोकिएको व्यक्ति	
	बिषयगत बैठक र घटनाको विवरण संकलन गर्ने कार्य निरन्तर गर्ने (कार्य क्षेत्र पहिचान गरी कार्य गर्ने)	"	क्षेत्र सदस्य, रेडक्रस, अ/गैसस	
	मौजुदा अवस्थामा अस्पताल, विद्यालय, स्वास्थ्यसेवा प्रदायकका साथै सडक, पुल र अन्य संरचनाको क्षतिको लेखाजोखा प्रारम्भ गर्ने । कटान, डुवान र पटानको विस्तृत सर्वेक्षण गर्ने,	"	जिविव्यस, अन्य क्षेत्र समूह, रेडक्रस, अ/गैसस	
	आवासको लागी सामुदायिक वनहरुबाट सहुलियत वा निशुल्क काठहरु उपलब्ध गराउने	"	जिविव्यस,जिबका, गाउँ/नगरपालिका, सावउस,	
	सार्वजनिक सेवाहरु सुचारु गर्ने	"	सेवा प्रदायक संस्थाहरु	

पहिलो महिना	अस्थायी शिविरको स्थापना गर्ने र विस्थापितलाई व्यवस्थित बनाउन सुरक्षित र खुला ठाउँमा लैजाने प्रबन्ध मिलाउने	क्षेत्र प्रमुख	जिविव्यस, जिसस, गाउँ/नगरपालिका, रेडक्रस, अ/गैसस	
	क्षति भएका पूर्वाधारहरुको विस्तृत विवरण तयार गर्ने	"	"	
	पूर्वाधारहरु पुनः निर्माण गर्न आवश्यक विस्तृत प्राविधिक इष्टिमेट गर्ने र सम्वन्धित कार्यालयमा प्रतिवेदन पठाउने	"	"	
दोस्रो महिना	उपलव्ध वजेटको आधारमा पूर्वाधारहरु निर्माण प्रक्रियालाई प्रारम्भ गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	जिविव्यस, जिसस, गाउँ/नगरपालिका, रेडक्रस, अ/गैसस	
	बिपद पश्चात भत्किएका अस्पताल, विद्यालयहरू लगायतका अन्य संरचनाहरु मापदण्डअनुसार दक्ष प्राविधिकको निरीक्षणमा निर्माण गर्ने ।	"	"	

अनुसूचीहरु

अनुसूचीः १ गाउँपालिका तथा नगरपालिकाको संकटाभिमुखता विश्लेषण

गापा/नपाको नाम	क्षति **Damage**			**Hazard**			जोखिम **Risk**		
	अति धेरै क्षति	धेरै क्षति	मध्यम क्षति	अति धेरै **Hazard**	धेरै **Hazard**	न्यून **Hazard**	अति धेरै जोखिम	धेरै जोखिम	न्यून जोखिम
कमलामाई नपा	☠				☹		☠		
दुधौली नपा	☠					☺		☹	
तीनपाटन गापा	☠			☠			☠		
फिक्कल गापा	☠					☺		☹	
गोलन्जोर गापा	☠			☠			☠		
सुनकोशी गापा	☠				☹		☠		
घ्याङ्लेक गापा	☠				☹			☹	
मरिण गापा	☠				☹		☠		
हरिहरपुरगढी गापा	☠				☹		☠		

(साविकमा रहेको गाविस एवम् नपाको क्षति तथा जोखिम नक्सांकनलाई compiled गरिएको)

अनुसूचीः २ प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा फाराम

नेपाल सरकार
गृह मन्त्रालय

प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा फाराम **(Initial Rapid Assessment, IRA)**

१. घटनास्थलको जानकारी

प्रदेशको नामः	जिल्लाको नामः	गाउँ/नगरपालिकाको नामः
वडा नम्बरः	सूचना संकलन मिति (गते/महिना/साल) :	

२. घटनास्थलको वस्तुस्थिति

विपद्को प्रकार	घटना घटेको मिति	घटना घटेको समय

मृतक	बेपत्ता	घाइते	विस्थापित (अनुमानित घरधुरी संख्या) :	प्रभावित (अनुमानित घरधुरी संख्या) :
महिला संख्याः	महिला संख्याः	महिला संख्याः		
पुरुष संख्याः	पुरुष संख्याः	पुरुष संख्याः		
वालवालिका संख्याः	वालवालिका संख्याः	वालवालिका संख्याः		
अन्य संख्याः	अन्य संख्याः	अन्य संख्याः		
जम्माः	जम्माः	जम्माः		

विस्थापितहरु हाल बसिरहेको ठाँउ/संरचना	☐ विद्यालयः संख्या .... ☐ सार्वजनिक भवन संख्या .... ☐ सडक छेउ संख्या .... ☐ वन क्षेत्रः संख्या .... ☐ अन्य (उल्लेख गर्ने) संख्या ....

अहिले प्रभावित स्थानसम्म आवत–जावतको अवस्था	☐ ठिक छ ☐ कठिन छ ☐ वन्द छ	सवारीसाधन/यातायात सेवा	☐ अवरुद्ध भएको ☐ अवरुद्ध नभएको

संचारको अवस्था	☐ अवरुद्ध भएको	☐ अवरुद्ध नभएको
विधुत	☐ अवरुद्ध भएको	☐ अवरुद्ध नभएको
संचित खाद्य सामग्री	☐ क्षति भएको	☐ क्षति नभएको
स्वास्थ्य सेवा	☐ सञ्चालनमा भएको (संख्या......)	☐ सञ्चालनमा नभएको (संख्या......)

		तत्काल उपचारका लागि स्थानान्तरण गर्नुपर्ने भएमा, संख्याः .....
संचालननमा भएमा स्वास्थ्य सेवामा अत्यावश्यक प्राथमिक उपचारको लागि आवश्यक औषधी	☐ उपलव्ध छ	☐ उपलव्ध छैन
बिद्यालय	☐ सञ्चालनमा भएको (संख्या......)	☐ सञ्चालनमा नभएको (संख्या......) प्रभावित विद्यार्थीहरुको संख्याः .....
खानेपानीको आपूर्ति	☐ सुचारु (अवरुद्ध नभएको) (संख्याः . ...)	☐ अवरुद्ध भएको (संख्याः ...) प्रभावित धरधुरी संख्याः ...

भौतिक संरचना

निजी घर	☐ पूर्ण क्षति (संख्या ....) ☐ आशिंक क्षति (संख्या ....)
सरकारी कार्यालय /भवन	☐ पूर्ण क्षति (संख्या ....) ☐ आशिंक क्षति (संख्या ....)
कृषि बालीको क्षति	☐ क्षति (अनुमानित क्षेत्रफल .... (विघा । रोपनी)

पशु क्षति	☐ (अनुमानित संख्या...........)
अन्य क्षति	☐ पूर्ण क्षति (संख्या ....) ☐ आशिंक क्षति (संख्या ....)

फोहोर मैला व्यवस्थापनको अवस्था कस्तो छ ?	☐ सामान्य छ ☐ महामारीको संभावना छ
शौचालयको व्यवस्था छ ?	☐ सामान्य ☐ थप व्यवस्था गर्नुपर्छ (घरधुरी संख्या ......)

विशेष आवश्यकता **(Special Requirement)** भएका प्रभावितहरुको अनुमानित संख्या		
गभर्वती तथा सुत्केरी महिलाहरुको लागि आवश्यक सामग्रीहरु (डिगनिटी) किट	☐ आवश्यक भएको आवश्यक भए अनुमानित संख्या.............	☐ आवश्यक नभएको
५ वर्षसम्मका बालबालिकाको लागि आवश्यक पौष्टिक आहारा तथा सामाग्रीहरु	☐ आवश्यक भएको आवश्यक भए अनुमानित संख्या............	☐ आवश्यक नभएको
५ वर्षभन्दा माथिका बालबालिकाको लागि आवश्यक सामग्रीहरु — जस्तै शैक्षिक तथा बालमैत्री स्थल (Child frindly space)	☐ आवश्यक भएको आवश्यक भए अनुमानित संख्या............	☐ आवश्यक नभएको
ज्येष्ठ नागरिकहरुका लागि आवश्यक सहयोग	☐ आवश्यक भएको आवश्यक भए अनुमानित संख्या............	☐ आवश्यक नभएको
अपांगता भएकाहरुका लागि आवश्यक सहयोग	☐ आवश्यक भएको आवश्यक भए अनुमानित संख्या...........	☐ आवश्यक नभएको
असहाय/विरामीको संख्या		
मौसमको वर्तमान अवस्था कस्तो छ ?	☐ सामान्य	☐ प्रतिकुल

३. हालसम्म भएको राहत वितरणको अवस्था

राहत वितरण गर्ने तह/संघ—संस्था/निकायको नामः	

राहत वितरण गरिएका सामग्रीहरुको नाम र परिमाण (पाल, त्रिपाल, चामल, कपडा, भाडाकुडा आदि)	
नगद/राहत वितरण गर्ने तह/संघ—संस्था/निकायको नामः	
राहत (नगद/राहत सामग्री) पाउने परिवार संख्याः	
राहत (नगद/राहत सामग्री) नपाएका प्रभावित परिवार संख्याः	

४. तत्काल गर्नुपर्ने

स्थानान्तरण गर्न	☐ आवश्यक पर्ने संख्या .... ☐ आवश्यक नपर्ने	
आवश्यक पर्ने खाद्यान्न तथा गैर खाद्यान्न सामाग्री	☐ टेन्ट संख्या...... ☐ त्रिपाल संख्या..... ☐ म्याट्रिक्स संख्या........ ☐ कम्वल संख्या...... ☐ कपडा संख्या......... ☐ भाडाकुँडा संख्या...... ☐ तयारी खाना (दालमोठ, चिउरा, भुजा, चाउचाउ, विस्कुट कतिजना)	☐ खाद्यान्न (दाल, चामल, नून, तेल) परिमाण..............कति जना ☐ पिउने पानी............ ☐ अन्य.............
प्रभावित क्षेत्रमा कुनै अवाञ्छित गतिविधि (लैङ्गिक हिंसा, यौन हिंसा, चोरी, लुटपाट)		☐ भएको ☐ नभएको ☐ भए प्रभावित व्यक्तिको अनुमानित संख्या
राहतका लागि नगद सहयोग गर्न सकिने अवस्था छ छैन		☐ छ ☐ छैन

५. घटनाको सूचना संकलन कार्यमा खटिएकाको विवरण

क्र.सं.	नाम, थरः	पद /संस्थाः	सम्पर्क नम्बरः	टोलि नेताको नामः	सूचना संकलन गरेको समयावधि (मिति र समय)	हस्ताक्षर
१.						
२.						
३.						

६. फारम भर्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरु

१ एउटा घटना/वडाको लागि एउटा लेखाजोखा फारमको प्रयोग गरिने छ ।

२ विपद् भएको २४ घण्टा भित्र गाउँ तथा नगरपालिका, नेपाल प्रहरी तथा स्थानीय रेडक्रसका प्रतिनिधि रहेको (लेखाजोखा) टोलीले फारम भर्नुपर्ने छ ।

३ टोलीले प्रभावित क्षेत्रको अवलोकन गरी सकेसम्म प्राथमिक सूचना संकलन गर्नुपर्ने छ । द्वितिय सूचनाका लागि घटनाका जानकारसँग अन्तरवार्ता लिइ सूचना संकलन गर्नुपर्ने छ ।

४ प्राप्त सूचनामा द्विविधा भएमा टोलीले छलफल गरी अवस्थाका आधारमा अनुमानित विवरण फारममा भर्नुपर्ने छ ।

५ माथि उल्लिखित विकल्प बाहेक अन्य कुरा भर्नुपर्ने भए टोलीले भर्न सक्ने छ ।

अनुसूचीः ३ आपतकालीन अवस्थामा परिचालनका लागि आवश्यक सामाग्रीहरु

जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति सिन्धुलीको बैठकको निर्णय अनुसार सिन्धुली जिल्लामा विपद्बाट हुने क्षति न्यूनिकरण गर्ने अभिप्रायले सिन्धुली जिल्लामा प्लान इन्टरनेशनल नेपाल, जिल्ला विकास समिति सिन्धुली र कमलामाई नगरपालिका सिन्धुलीको सहयोगमा निम्न निकायहरुमा रहने गरी निम्न स्थानहरुमा आकस्मिक विपद् उद्धार सामाग्रीहरु व्यवस्थापन गरिएको छ ।

<u>सामाग्रीहरु रहेको स्थान:</u>

१) मरिण गाउँपालिका	इलाका प्रहरी चौकी, छाप
२) गोलन्जोर गाउँपालिका	प्रहरी चौकी, खुर्कोट
३) तीनपाटन गाउँपालिका	प्रहरी चौकी, लाम्पानटार
४) दुधौली नगरपालिका	इलाका प्रहरी चौकी, डकाहा
५) दुधौली नगरपालिका	अस्थायी प्रहरी चौकी, हर्षाही
६) घ्याङ्लेक गाउँपालिका	प्रहरी चौकी, बस्तीपुर
७) सुनकोशी गाउँपालिका	प्रहरी चौकी दुम्जा, नेपालथोक
८) तीनपाटन गाउँपालिका	इलाका प्रहरी चौकी, बेलघारी
९) कमलामाई नगरपालिका	जिल्ला प्रहरी कार्यालय, सिन्धुली
१०) कमलामाई नगरपालिका	बर्द बहादुर गण, ठूलीटार

उक्त स्थानहरुमा उपलव्ध गराइएको सामाग्रीहरुको विवरणः

सामाग्रीको नाम	संख्या	सामाग्रीको नाम	संख्या
१. बन्चरो	२ (दुई) थान	२. गल	२ (दुई) थान
३. हम्मर	२ (दुई) थान	४. पिक	३ (तीन) थान
५. सावेल	५ (पाँच) थान	६. आरा	१ (एक) थान (ठूलो)
७. जरकिन	२ (दुई) थान	८. इमरजेन्सी लाईट	२ (दुई) थान
९. प्लाष्टिक ट्याङ्की	१ (एक) थान ५०० लि.	१०. रवर ट्युव	२ (दुई) थान
११. हाते आरा	२ (एक) थान	१२. बाल्टीन	२ (दुई) थान
१३) स्ट्रेचर	१ (एक) थान	१४) लाईभ ज्याकेट	५ (पाँच) थान
१५) क्याराविन	२ (दुई) थान	१६) हेल्मेट	५ (पाँच) थान
१७) रेस्क्यू न्यापरीङ्ग रोप	१०० (एकसय मि.)	१८) First Aid Kit Box	१ (एक)सेट
१९) टिनको बाकस	१ (एक) थान (सामाग्रीहरु राख्नका लागि)		

(माथी उल्लेखित सामाग्रीहरु १० स्थानको लागि पूरा सेट उपलव्ध गराइएको छ ।)

- **नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, सिन्धुलीमा रहेका खोज तथा उद्धारका सामाग्रीहरुको विवरणः**

क्र.सं.	सामानको विवरण	परिमाण	क्र.सं.	सामानको विवरण	परिमाण
१	हाते माइक	२	२	बन्चरो	२
३	गल	२	४	हम्मर	२
५	पिक	२	६	सावेल	२
७	आरा	२	८	जर्किन	१०
९	टर्च लाइट	२	१०	प्लाष्टिक ट्यांकी	१
११	रबर ट्युब	१	१२	हाते आरा	२
१३	बाल्टिन	१०	१४	स्ट्रेचर	१०

१५	लाइफ ज्याकेट	५	१६	हेल्मेट	१०
१७	प्राथमिक उपचार बाकस	२	१८	एम्बुलेन्स	१८
१९	शववाहन	१	२०	शव व्यवस्थापन झोला	२०

- **जिल्ला प्रहरी कार्यालय, सिन्धुलीमा रहेका खोज तथा उद्धार सामाग्रीहरुको विवरणः**

क्र.सं.	सामानको विवरण	परिमाण	क्र.सं.	सामानको विवरण	परिमाण
१	पिक	२२	२	गल	२
३	सावेल	६	४	बन्चरो	५
५	स्टेचर	१६	६	रेस्क्यू न्यापिङ रोप	५०० मि
७	लाइफ ज्याकेट	२९	८	बाल्टिन	२५
९	ट्युव	५			

- **बर्दबहादुर गण, ठूलीटार व्यारेकमा रहेका खोज तथा उद्धार सामाग्रीहरुको विवरणः**

क्र.सं.	सामानको विवरण	परिमाण	क्र.सं.	सामानको विवरण	परिमाण
१	बन्चरो	३	२	क्याराबिना	३५
३	प्लाष्टिक हेल्मेट	२३	४	रेस्क्यू रोप	१३० मि
५	प्राथमिक उपचार बाकस	३	६	फायर एक्स्टिङगुइसर	२५
७	फायर ग्लोब्स	४ जोर	८	थ्रो ब्याग	३
९	माक्स	८	१०	फायर सुट	१ सेट
११	ट्राफिक कोन	६	१२	कौसन टेप	२
१३	सर्च लाइट	१	१४	प्लाष्टिक ट्युब	२
१५	फायर रिटर्डेन्ट कभरअल	४	१६	पुल्ली ११ एमएम घिर्नी	१
१७	डबल पुल्ली घिर्नी	१	१८	सेफ्टी बेल्ट	४
१९	इयर प्लग	७	२०	साइरन	१
२१	फायर ब्लाङ्केट	१	२२	सावेल	१५
२३	पिक	४	२४	लाइफ ज्याकेट	२२
२५	रबर ट्युब	३	२६	हेड लाइट	३
२७	स्ट्रेचर	२	२८	रबर बुट	३ जोर
२९	छालाको पन्जा	६ जोर	३०	टर्च लाइट	४
३१	कम्पास सिठ्ठी	६	३२	नाइलन रोप	१०
३३	गल	२	३४	आरा	१
३५	जर्किन	२	३६	हाते आरा	६
३७	बाल्टिन	२	३८	ह्याम्मर	३
३९	सेफ्टी बेल्ट	२	४०	क्याराबिना हुक	१०
४१	प्रौसिक रोप	१	४२	हार्नेस	४
४३	न्यापलिङ रोप	२	४४	पर्सनल रोप	१७
४५	Hand concrete cutting Machine	१	४६	Drill Machine	१

- **सशस्त्र प्रहरी बल आश्रित गुल्म, सिन्धुलीमा रहेका खोज तथा उद्धार सामाग्रीहरुको विवरणः**

क्र.सं.	सामानको विवरण	परिमाण	क्र.सं.	सामानको विवरण	परिमाण
१	पिक	१	२	गल	१
३	सावेल	३	४	फोरुवा	१
५	स्टेचर	१	६	रेस्क्यू ऱ्यापिङ रोप	२ रोल
७	लाइफ ज्याकेट	१०	८	हेल्मेट	६
९	प्राथमिक उपचार बाकस	२			

- नेपाली सेना, ९ नम्बर बाहिनी, बुद्धनगरमा रात्रीको समयमा पनि सेवा दिन सक्ने गरी हेलिप्याडको निर्माण गरी सञ्चालनमा ल्याइएको छ ।

अनुसूचीः ४ महत्वपूर्ण टेलिफोन नम्बरहरु

क.सं.	निकाय	सम्पर्क नम्बर	क्षेत्र
१	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, सिन्धुली	०४७—५२०१३३	सुरक्षा
२	कमलामाई नगरपालिका, सिन्धुली	१०१ ०४७—५२०२४५	दमकल, राहत
३	दुधौली नगरपालिका, सिन्धुली	०४७—४१२०५१ ९८४४०४८५०१	राहत
४	फिक्कल गाउँपालिका, सिन्धुली	९८४४३९६६५५	राहत
५	तिनपाटन गाउँपालिका, सिन्धुली	९८५४०४२२२५	राहत
६	गोलन्जोर गाउँपालिका, सिन्धुली	९८५४०४१७७५	राहत
७	सुनकोशी गाउँपालिका, सिन्धुली	९८५४०४२००७	राहत
८	घ्याङलेक गाउँपालिका, सिन्धुली	९७४४०३५६९९	राहत
९	मरिण गाउँपालिका, सिन्धुली	९८५४०४२२००	राहत
१०	हरिहरपुरगढी गाउँपालिका, सिन्धुली	९८५४०४१८८१	राहत
११	जिल्ला प्रहरी कार्यालय, सिन्धुली	१०० ०४७—५२०१९९	सुरक्षा, खोज तथा उद्धार
१२	सिन्धुली अस्पताल, सिन्धुली	०४७—५२०१४५	स्वास्थ्य उपचार/एम्बुलेन्स
१३	आपतकालीन कार्य संचालन केन्द्र, सिन्धुली	०४७—५२१३०९	सूचना
१४	नेपाल विद्युत प्राधिकरण, सिन्धुली	०४७—५२०१५०, ०४७—५२०५५०	विद्युत
१५	द्रुत प्रतिकार्य समूह (RRT) , सिन्धुली	०४७—५२०१८८	प्रतिकार्य
१६	नेपाल टेलिकम, सिन्धुली	०४७—५२०१११ ०४७—५२०२२२	संचार
१७	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, सिन्धुली	११३० ०४७—५२०१२०	प्राथमिक उपचार, राहत तथा एम्बुलेन्स
१८	रक्तसञ्चार केन्द्र, नेरेसो सिन्धुली	९८४४४०३६७५ ०४७—५२०२२६	आकस्मिक रक्त सञ्चार सेवा

अनुसूचीः ५ सिन्धुली जिल्लामा रहेको एम्बुलेन्स तथा शववाहन सेवा विवरण

क्र. सं.	गापा/नपाको नाम	संस्थाको नाम	सम्पर्क नम्बर (सवारीचालक)	गाडी नं.	कम्पनी	संख्या	कैफियत
१	कमलामाई नपा	सिन्धुली जिल्ला अस्पताल	०४७–५२०१४५	ज १ झ ३७९, बा २ झ १७४४	टाटा	२	सिन्धुली
२		नेरेसो सिन्धुली जिल्ला शाखा	९८६९८८८७२०	ज १ च ६९४	टाटा	१	सिन्धुली
३		नेरेसो डाडीगुराँसे उपशाखा	९८४४५९५१२०	ज १ च १६२५	टाटा सुमो	१	डाढी
४		नेरेसो रानीचुरी उपशाखा	९८१५८२१६१६	बा २१ च ७५२२	टाटा सुमो	१	जरायोटार
५		नेरेसो माढीबजार उपशाखा	९८६९१६८३३५	बा २१ च ७५२३	टाटा सुमो	१	सिन्धुली
६		नेरेसो करकरे उपशाखा	९८४०७०४६८९	बा २१ च ७५२३	टाटा सुमो	१	करकरे
७		जनहित समाज, भीमान	९८४४२००१२०	ज १ च ६९२	टाटा सुमो	१	भीमान
८		भीमान पोलिक्लिनिक	९८४४४२९७४०	ज १ च १११३	टाटा सुमो	१	भीमान
९		काजीमान स्मृति प्रतिष्ठान	९८१२०७६१६९	ज १ च १६२२	टाटा सुमो	१	सिन्धुली
१०		तिलकुमारी स्मृति प्रतिष्ठान	९८१२१५४६२७	बा १९ च १८१५	टाटा सुमो	१	सिन्धुली
११		तिर्थमाया स्मृति प्रतिष्ठान	९८२५८११४०३	बा २१ च २८१५	महिन्द्रा	१	सिन्धुली
१२	दुधौली नपा	प्रा स्वा के, सिर्थौली	९८४०७३२६४३	बा २ झ ४३६०	महिन्द्रा	१	सिर्थौली
१३		नेरेसो दुधौली उपशाखा	९८०७७४५५८	ज १ च १७४४	टाटा सुमो	१	दुधौली
१४		नेरेसो टाँडी उपशाखा	९८१४८३७३१८	ज १ च १७४३	टाटा सुमो	१	टाँडी
१५		नेरेसो हत्पते उपशाखा	९८६०९८४१२२	बा २१ च ७५२१	टाटा सुमो	१	हत्पते
१६		अरुणठाकुर स्वास्थ्य चौकी	९८२३८७१६५८	बा २ झ ४३६१	महिन्द्रा	१	अरुणठाकुर
१७		नेपाल आमा मेमोरियल पोलिक्लिनिक, डकाहा	९८४४०५२९९५	बा २१ च २१०४	टाटा सुमो	१	डकाहा
१८		सिन्धु सामुदायिक संस्था	९८२५८७९०६१	प्र३–२३–०१च४७१५	महिन्द्रा	१	लदाभीर
१९	तीनपाटन गापा	नेरेसो लाम्पनटार उपशाखा	९८१२०५४२२६	बा १९ च ८९५७	टाटा सुमो	१	लाम्पनटार
२०		प्रा स्वा के, बेलघारी	९८६४२०८६८५	बा २ झ ३९७१	टाटा सुमो	१	बेलघारी
२१	फिक्कल गापा	पोखरी स्वास्थ्य चौकी	९८४४१९७१९४	बा २ च ३८५५	टाटा सुमो	१	खाङ्साङ्
२२	गोलन्जोर गापा	गोलन्जोर गाँउपालिका	९८४४१४१७१८	ज १ झ ४१८	टाटा सुमो	१	ग्वालटार
२३		सुनकोशी सामुदायिक अस्पताल	९८६४१९५२८२	ज १ च १७०५	टाटा सुमो	१	खुर्कोट
२४		शुभजीवन हस्पिटल प्रालि	९८६१३७४४८५	बा ६ च ४१२	टाटा सुमो	१	खुर्कोट
२५	सुनकोशी गापा	नेरेसो सुनकोशी उपशाखा	९८६४०२९१६४	बा ६ च ३४४४	टाटा सुमो	१	झा. रातमाटा
२६		नेरेसो पु. झा. उपशाखा	९८४४५६१०४४	ज १ च १४३९	टाटा सुमो	१	रामटार
२७		नेरेसो कु. दुम्जा उपशाखा	९८१७८७८७५९	ज १ च १७६६	टाटा सुमो	१	दुम्जा
२८		नेरेसो सित्तलपाटी उपशाखा	९८४१०५९६६४	ज १ च १७६४	टाटा सुमो	१	खाल्डे
२९		नेरेसो मझुवा उपशाखा	९८६२५५७०६३	बा २१ च १८३०	टाटा सुमो	१	मझुवा
३०		आत्मीय अस्पताल, खाल्डे	९८४३००६४४६	बा २१ च ८०१२	टाटा सुमो	१	खाल्डे
३१	घ्याङ्लेक गापा	नेरेसो तामाजोर उपशाखा	९८६४१४२६६१	बा २० च ६५९३	टाटा सुमो	१	हायूटार

३२	मरिण गापा	प्रा स्वा के कपिलाकोट	९८१७८०६७२८	बा २ झ ४०२५	टाटा सुमो	१	कपिलाकोट
३३		नेरेसो कल्पवृक्ष उपशाखा	९८०३६८९३४५	बा १९ च ८४३०	टाटा सुमो	१	मथौली
३४		नेरेसो महादेवस्थान उपशाखा	९८१७८४३१२८	बा २२ च २२२९	टाटा सुमो	१	जयमंगल
३५		महादेवस्थान स्वास्थ्य चौकी	९८१५८८१६८३	बा १ झ ८३२४	महिन्द्रा	१	बडीमुहान
३६	हरिहरपुरगढी गापा	पिपलमाडी स्वास्थ्य चौकी	९८४३१०५६७६	नम्बर नहालेको	महिन्द्रा	१	पिपलमाढी
३७		नेरेसो महेन्द्रझ्याडी उपशाखा	९८६३३७००३९	बा १४ च १२३७	टाटा	१	झ्याडी
३८		क्यानेश्वर स्वास्थ्य चौकी	९८६४१९६३३६	ज १ झ ४०८	टाटा सुमो	१	क्यानेश्वर

- **जिल्लामा रहेको शववहान सेवा विवरणः**

क्र. सं.	गापा/नपाको नाम	संस्थाको नाम	सम्पर्क नम्बर	गाडी नं.	कम्पनी	संख्या	कैफियत
३१	कमलामाई नपा	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, सिन्धुली जिल्ला शाखा	०४७–५२०१२०	ज १ च १७६५	टाटा	१	सिन्धुली

अनुसूचीः ६ स्थानीय तहअन्तर्गतका पदाधिकारी तथा प्रमुख प्रशासकिय अधिकृतको सम्पर्क विवरण

- **जिल्ला समन्वय समितिका पदाधिकारीहरुको विवरण**

क्र.सं.	पद	नाम थर	सम्पर्क नम्बर	इमेल
१	प्रमुख	श्री शंकरराज बर्मा तिवारी	९८५४०४१६२२ ९८०७८४३७६८	
२	उप प्रमुख	श्री सम्झना अधिकारी	९८०५९३६४३३ ९८४४८९७६१	
३	सदस्य	श्री चित्रबहादुर बुढाथोकी	९८०८८३९८७३ ९८४९४४७४७२	
४	"	श्री ऐमान बम्जन	९८१९८४८५१३	
५	"	श्री गंगाकुमारी कार्की	९८४४०४२६६४	
६	"	श्री बिन्दा परियार	९८०४७२५४५३	
७	"	श्री तेजबहादुर सुनुवार	९८४४२१७३७४	
८	"	श्री भगवती कुमारी पुलामी	९८०७६८५९५४	
९	"	श्री अमृत वाइबा	९६१५३४२२३५	

- **नगरपालिका/गाउँपालिका कार्यपालिकाको विवरण**

क्र.सं.	स्थानीय तहको नाम	पद	नाम थर	सम्पर्क नम्बर	इमेल
१	कमलामाई नगरपालिका	नगर प्रमुख	श्री खड्गबहादुर खत्री	९८५४०४१०२९ ९८५४०४२५९६	
		उप–प्रमुख	श्री मञ्जु देवकोटा	९८५४०४२५१२	
		वडा अध्यक्ष १	श्री महेशराज खतिवडा	९८१९८७४५१४	
		वडा अध्यक्ष २	श्री नवराज थिङ	९८१५८५८५९८	
		वडा अध्यक्ष ३	श्री खड्गप्रसाद चौलागाई	९८४४२५२२९१	
		वडा अध्यक्ष ४	श्री महेन्द्र प्रसाद ढकाल	९८४४०४५३३३	
		वडा अध्यक्ष ५	श्री पूर्णबहादुर खड्का	९८४१७३९२५१	
		वडा अध्यक्ष ६	श्री उज्ज्वलकुमार थापा	९८५१२२१११५	
		वडा अध्यक्ष ७	श्री कर्णबहादुर घिसिङ	९८४४२५३६८१	
		वडा अध्यक्ष ८	श्री टिकाबहादुर मुक्तान	९८४४०५२९६७ ९८४४२५३५४८	
		वडा अध्यक्ष ९	श्री देवराज पौडेल	९८४४१७४९६१	
		वडा अध्यक्ष १०	श्री रामहरी ढुंगेल	९८४४१२७२१७	
		वडा अध्यक्ष ११	श्री रामबहादुर थिङ	९८१७६०४७०३	
		वडा अध्यक्ष १२	श्री ललितबहादुर आले	९८१९८७९६२४	
		वडा अध्यक्ष १३	श्री किरण माझी	९८००८४८९६७	
		वडा अध्यक्ष १४	श्री जितलाल अधिकारी	९८१९६५९१३२	
		सदस्य	श्री सुनिता सार्की	९८४४१४३१९३	
		"	श्री झ्याउला अधिकारी दनुवार	९८१५८९१९१६	
		"	श्री केशर बहादुर दमाई	९८४४०८५४२५	

		″	श्री नरेश विश्वकर्मा	९८१७६५१९१०	
		″	श्री कान्ता ढकाल	९८०७८२४७३८	
		″	श्री पदम कुमारी बस्नेत	९८०१६३२१८३	
		″	श्री रुद्रकुमारी कार्की	९८१४७२९३५०	
		″	श्री शिवकुमाारी रायमाझी	९८४४०४२५२६	
२	दुधौली नगरपालिका	नगर प्रमुख	श्री घनश्याम राउत	९८५४०४१८५१	
		उप–प्रमुख	श्री बालकुमारी अधिकारी	९८५४०४१८५२	
		वडा अध्यक्ष १	श्री गोविन्द पहाडी	९८५४०४२००१	
		वडा अध्यक्ष २	श्री रितेश राउत	९८५४०४२००२	
		वडा अध्यक्ष ३	श्री साने धामी	९८५४०४२००३	
		वडा अध्यक्ष ४	श्री दुर्गा राउत	९८५४०४२००४	
		वडा अध्यक्ष ५	श्री चन्द्रकिशोर थारु	९८५४०४२००५	
		वडा अध्यक्ष ६	श्री लाल बहादुर घिसिङ	९८५४०४२००६	
		वडा अध्यक्ष ७	श्री कुमार बस्नेत	९८५४०४२०१७	
		वडा अध्यक्ष ८	श्री मोहनचन्द्र दाहाल	९८५४०४२००८	
		वडा अध्यक्ष ९	श्री रामकुमार अधिकारी	९८५४०४२००९	
		वडा अध्यक्ष १०	श्री दुर्गा बहादुर देवकोटा	९८५४०४२०१०	
		वडा अध्यक्ष ११	श्री कुमार लामा	९८५४०४२०११	
		वडा अध्यक्ष १२	श्री बागसिं पाखिन	९८५४०४२०१२	
		वडा अध्यक्ष १३	श्री मिलन सुनुवार	९८५४०४२०१३	
		वडा अध्यक्ष १४	श्री लिला बहादुर थापा	९८५४०४२०१४	
		सदस्य	श्री भीम बहादुर कामी	९८०७६१९९३७	
		″	श्री डिल्लीबहादुर भुजेल	९८०१६१७४०७	
		″	श्री होमकुमारी ठकुरी	९८०५९९१५२८	
		″	श्री फूलमाया विश्वकर्मा	९८२४७३१६५०	
		″	श्री गंगा अधिकारी	९८१२११०१६३	
		″	श्री गुमासरी राइनी	९८६२६२५०४९	
		″	श्री कमला वि.क.	९८१६२३२८५९	
३	फिक्कल गाउँपालिका	अध्यक्ष	श्री धनबहादुर कार्की	९८१९६५३७५०	
		उपाध्यक्ष	श्री पार्वती सुनुवार	९८००८१५८४८	
		वडा अध्यक्ष १	श्री चेतबहादुर विश्वकर्मा	९८०३७११३३२	
		वडा अध्यक्ष २	श्री शंकरबहादुर भण्डारी	९८४४२५३४२२	
		वडा अध्यक्ष ३	श्री टेकबहादुर रजनमगर	९७४१०४७१६९	
		वडा अध्यक्ष ४	श्री गोपालबहादुर मगर	९८२४८३४१६६	
		वडा अध्यक्ष ५	श्री राजु बराल	९८२३१७९६५१	
		वडा अध्यक्ष ६	श्री खड्गबहादुर नेपाली	९८१४७८०७५०	
		सदस्य	श्री चेत बहादुर विश्वकर्मा	९८०४८१०४२८	
		″	श्री खड्ग बहादुर सुनुवार	९७४१०६८७२०	
		″	श्री फडिन्द्र कुमारी पौडेल	९८१००२०८८७	
		″	श्री टंकमाया बुढाक्षेत्री	९८१७७२२४१६	

		″	श्री विष्णु कुमारी बराल घिमिरे	९८१७३५०८२४	
		″	श्री पूर्णमाया थापामगर	९६१४९१९९५६	
४	तीनपाटन गाउँपालिका	अध्यक्ष	श्री कर्णबहादुर थापा	९८५४०४२२२५	
		उपाध्यक्ष	श्री पदममाया तामाङ	९८५४०४२२२१	
		वडा अध्यक्ष १	श्री गोविन्द राउत	९८५४०४२२३१	
		वडा अध्यक्ष २	श्री हेमबहादुर श्रेष्ठ	९८५४०४२२३२	
		वडा अध्यक्ष ३	श्री लालबहादुर स्यांतान	९८५४०४२२३३	
		वडा अध्यक्ष ४	श्री खड्गबहादुर भुजेल	९८५४०४२२३४	
		वडा अध्यक्ष ५	श्री दिनेशकुमार रमौली	९८५४०४२२३५	
		वडा अध्यक्ष ६	श्री बिरबहादुर पुलामी	९८५४२०००७६	
		वडा अध्यक्ष ७	श्री कमलबहादुर खपांगी	९८५४२०००७७	
		वडा अध्यक्ष ८	श्री रेखराज अधिकारी	९८५४२०००७८	
		वडा अध्यक्ष ९	श्री शेरबहादुर लायो	९८५४२०००७९	
		वडा अध्यक्ष १०	श्री पुण्यहरी भुजेल	९८५४०४२२३०	
		वडा अध्यक्ष ११	श्री हितलाल श्रेष्ठ	९८५४०४२२३६	
		सदस्य	श्री टेकबहादुर परियार	९७५४२०००८०	
		″	श्री जगदीश्वर तोलाङ्गे	९८५४०४२२३८	
		″	श्री गीतामाया थापामगर	९८५४०४२२३७	
		″	श्री भगवतीकुमारी श्रेष्ठ	९७५४२२०२८१	
		″	श्री दूधकुमारी ठकुरी	९८५४०४२२३९	
		″	श्री देवमाया श्रेष्ठ	९७५४०००००८२	
५	गोलन्जोर गाउँपालिका	अध्यक्ष	श्री पुष्पबहादुर कार्की	९८५४०४२६१८ ९८५४०४१७७५	
		उपाध्यक्ष	श्री गंगादेवी श्रेष्ठ	९८५४०४२६१९ ९८४१९३४३०२	
		वडा अध्यक्ष १	श्री मिनबहादुर सुनुवार	९८६४०१७७१३	
		वडा अध्यक्ष २	श्री दौलत कार्की	९८६०४४६०८५	
		वडा अध्यक्ष ३	श्री पुष्करराज बराल	९८४४०४५१६४	
		वडा अध्यक्ष ४	श्री बेग बहादुर गौदासे मगर	९८४४०८१८१७	
		वडा अध्यक्ष ५	श्री बुद्धिबहादुर पाल्पाली	९८५१०९४९२९	
		वडा अध्यक्ष ६	श्री पुरुषोत्तम श्रेष्ठ	९८४४०८१३८७	
		वडा अध्यक्ष ७	श्री रोमबहादुर देवकोटा	९८४४१९८२०३	
		सदस्य	श्री रणबहादुर सार्की	९८६५१९८७९४	
		″	श्री भक्तबहादुर भुजेल	९८४४१९७७२१	
		″	श्री इन्द्रकुमारी हायु राई	९८४४००८४०६	
		″	श्री जमुना कोइराला	९८२४८१३०७०	
			श्री कुमारी माया थापामगर	९८४४२१२८१४	
		″	श्री सावित्रा तामाङ	९८४४२५२८२५	
६	सुनकोशी गाउँपालिका	अध्यक्ष	श्री दिपा बोहोरा (दाहाल)	९८४४०८२०१४	
		उपाध्यक्ष	श्री दिर्वुसिं मोक्तान	९८४१२३०६६०	

		वडा अध्यक्ष १	श्री विमलमान मुक्तान	९८१९६२०७००	
		वडा अध्यक्ष २	श्री भोज कुमार सिजाली	९८४१३८८३७८	
		वडा अध्यक्ष ३	श्री रामचन्द्र आचार्य	९८६४०२९४४०	
		वडा अध्यक्ष ४	श्री शंकर बहादुर जर्गा	९८००८७१२२७०	
		वडा अध्यक्ष ५	श्री कृष्णराज दाहाल	९७४४०४९८८८	
		वडा अध्यक्ष ६	श्री लक्ष्मी प्रसाद तिमल्सिना	९८४४२०६०५४	
		वडा अध्यक्ष ७	श्री लाल बहादुर गोले	९८४४१७७६१८	
		सदस्य	श्री सम्बरबहादुर माझी	९८४४२२८८५५	
		"	श्री सन्तोष विश्वकर्मा	९८१८४१४०४८	
		"	श्री सम्झना कोइराला	९८१९६७५४००	
		"	श्री महिमा भुजेल	९८०८१२५७७३	
		"	श्री कृष्णमाया न्यौपाने		
		"	श्री अस्मिता राई		
७	घ्याङलेक गाउँपालिका	अध्यक्ष	श्री जगतबहादुर भोलन	९७४४०३५६९९	
		उपाध्यक्ष	श्री दुर्गादिवी सुनुवार	९८४०५८३८६५ ९६१४९७०४६५	
		वडा अध्यक्ष १	श्री रामकाजी वाइवा	९८५४०४१९०१	
		वडा अध्यक्ष २	श्री एकबहादुर खड्का	९८६२३६७५८३	
		वडा अध्यक्ष ३	श्री कृष्ण बहादुर थिङ	९६१११६४६०२	
		वडा अध्यक्ष ४	श्री चक्र बहादुर पाखिन	९६१४७०२२६८	
		वडा अध्यक्ष ५	श्री विष्णुकुमार कर्माचार्य	९६१४७०३४०१	
		सदस्य	श्री गंगामाया वि.क.	९६१६६९७८५१	
		"	श्री हिमाली माया वि.क.	९८६२०१७९८०	
		"	श्री जेसुन्दरी माया वाइबा	९८६४०४५११९	
		"	श्री सुनमाया थिङ	९६११११४३१२	
		"	श्री यमकुमारी दमाई	९८६७९७५६५१	
		"	श्री जानुका थापामगर	९६१४८७४६५४	
८	मरिण गाउँपालिका	अध्यक्ष	श्री पानीराज बम्जन	९८०२९८७०५३	
		उपाध्यक्ष	श्री संगीता माझी	९८०९६७७७८९	
		वडा अध्यक्ष १	श्री हिराबहादुर गुर्मछान	९८१७८०५४५३	
		वडा अध्यक्ष २	श्री चन्द्रनाथ गौतम	९८१८५७१३८२	
		वडा अध्यक्ष ३	श्री बिमर्श मुक्तान	९८१४८६७३३३	
		वडा अध्यक्ष ४	श्री धनबहादुर स्याङतान	९८१७६९९१३५	
		वडा अध्यक्ष ५	श्री प्रचारसिं बम्जन	९८१५८८०७८२	
		वडा अध्यक्ष ६	श्री कुर्साङ लामा	९८०९६८६३३९	
		सदस्य	श्री हस्तबहादुर बराइली	९८६४०५४९२६	
		"	श्री बुद्धिमान माझी		
		"	श्री पन्चमाया थिङ	९८१४८९०३९२	
		"	श्री इसारा ठाडामगर	९६१४७०४२८०	

		"	श्री दिपा माझी	९८१५८६६०९०	
		"	श्री सिता बराईली	९८१७८९४०६६	
९	हरिहरपुरगढी गाउँपालिका	अध्यक्ष	श्री कार्साङ लामा	९८५४०४१८८१	
		उपाध्यक्ष	श्री अनिता माझी	९८५४०४२९०४	
		वडा अध्यक्ष १	श्री कार्साङ घलान	९८४५४७५२७२	
		वडा अध्यक्ष २	श्री चन्द्रबहादुर राई	९८४४०१९६७१	
		वडा अध्यक्ष ३	श्री पदमबहादुर स्याङ्तान	९८४९५०१३५१	
		वडा अध्यक्ष ४	श्री कमलकुमार राई	९८१४८८६६६६	
		वडा अध्यक्ष ५	श्री झलककुमार माझी	९८६०१९२४८७	
		वडा अध्यक्ष ६	श्री आइतसिं मुक्तान	९८४४१६५१४२	
		वडा अध्यक्ष ७	श्री बालकृष्ण नेपाल	९८५४०४१०३५	
		वडा अध्यक्ष ८	श्री सार्कीमान बम्जन	९८६४११८७२८	
		सदस्य	श्री सन्तली राई	९८४०२४५१५५	
		"	श्री चिनीमाया मोक्तान	९८६४१३१०६६	
		"	श्री संगीता माझी	९८४५१६५५८७	
		"	श्री गिन्द्रबहादुर गदाइली वि.क.	९८६०३८३७४१	
		"	श्री विष्णुमाया घिमिरे कामी		
		"	श्री सोममाया थिङ		

- **गाउँपालिका/नगरपालिका अन्तर्गतका प्रमुख प्रशासकिय अधिकृतहरुको सम्पर्क विवरणः**

क्र.सं.	गापा/नपाको नाम	प्रमुख प्रशासकिय अधिकृतको नाम	सम्पर्क विवरण
१	कमलामाई नगरपालिका	श्री पुरुषोत्तम सुवेदी	९८५४०५०१११
२	दुधौली नगरपालिका	श्री विष्णुप्रसाद कोइराला	९८५१११८३०५
३	फिक्कल गाउँपालिका	श्री टंकनाथ घिमिरे	९८४९७५५७००
४	तीनपाटन गाउँपालिका	श्री विष्णु प्रसाद सुबेदी	९८५४०४२२२०
५	गोलन्जोर गाउँपालिका	श्री अर्जुन दर्जी	९८५४०४२६२०
६	सुनकोशी गाउँपालिका	श्री विकास सुन्दास	९८५१२९२६५५
७	घ्याङ्लेक गाउँपालिका	श्री रामकुमार कार्की	९८५४०४१८९२
८	मरिण गाउँपालिका	श्री विनोद पोखरेल	९८५४०४४१३०
९	हरिहरपुरगढी गाउँपालिका	श्री देबेन्द्र सापकोटा	९८५४०४२८८१

अनुसूचीः ७ शैक्षिक संस्थाहरु सम्बन्धी विवरण

यस जिल्लामा १५ वटा क्याम्पस, ११३ वटा माध्यमिक विद्यालयहरु, ४६४ वटा आधारभूत विद्यालयहरु गरी ५९२ वटा शैक्षिक संस्थाहरु रहेका छन् । विद्यालयमा बालबालिका हुने भएकाले जोखिमको हिसावले अति संकटासन्न क्षेत्रभित्र पर्दछ भने विपद् पश्चात् विस्थापित परिवारहरुका लागि आपतकालीन आवासको रुपमा पनि विद्यालयलाई प्रयोग गर्न सकिन्छ ।

सि.नं.	क्षेत्र	स्वास्थ्य संस्था	संख्या	कक्षाकोठा संख्या	कैफियत
१	कमलामाई नगरपालिका	क्याम्पस	५		
		माध्यमिक विद्यायल	२९		
		आधारभूत विद्यालय	७८		
२	दुधौली नगरपालिका	क्याम्पस	३		
		माध्यमिक विद्यायल	२०		
		आधारभूत विद्यालय	६३		
३	फिक्कल गाउँपालिका	क्याम्पस	०		
		माध्यमिक विद्यायल	१२		
		आधारभूत विद्यालय	४१		
४	तीनपाटन गाउँपालिका	क्याम्पस	३		
		माध्यमिक विद्यायल	१५		
		आधारभूत विद्यालय	७०		
५	गोलन्जोर गाउँपालिका	क्याम्पस	१		
		माध्यमिक विद्यायल	९		
		आधारभूत विद्यालय	५३		
६	सुनकोशी गाउँपालिका	क्याम्पस	२		
		माध्यमिक विद्यायल	८		
		आधारभूत विद्यालय	४३		
७	घ्याङलेक गाउँपालिका	क्याम्पस	०		
		माध्यमिक विद्यायल	५		
		आधारभूत विद्यालय	२७		
८	मरिण गाउँपालिका	क्याम्पस	१		
		माध्यमिक विद्यायल	८		
		आधारभूत विद्यालय	४१		
९	हरिहरपुरगढी गाउँपालिका	क्याम्पस	०		
		माध्यमिक विद्यायल	७		
		आधारभूत विद्यालय	४८		

(उल्लेखित शैक्षिक संस्थाहरुमा उच्च मावि र मावि लाई माध्यमिक विद्यालय तथा निमावि र प्राविलाई आधारभूत विद्यालयमा समावेश गरिएको छ ।)

स्रोतः सिन्धुलीका स्थानीय तह वस्तुगत विवरण, २०७४

अनुसूचीः ८ स्वास्थ्य संस्थाहरुको विवरण

यस जिल्लामा सिन्धुली अस्पताल १ वटा, प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र ४ वटा, स्वास्थ्य चौकी ५१ वटा, शहरी स्वास्थ्य क्लिनिक १२ वटा र सामुदायिक स्वास्थ्य इकाइ २० वटा रहेका छन् । त्यसैगरी १० वटा निजी अस्पतालहरुमार्फत पनि स्वास्थ्य सेवा वितरण भइरहेको छ ।

सि.नं.	क्षेत्र	स्वास्थ्य संस्था	संख्या	कैफियत
१	कमलामाई नगरपालिका	जिल्ला अस्पताल	१	सिन्धुलीमाढी
		प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र	०	
		स्वास्थ्य चौकी	७	वडा कार्यालय आसपास
		शहरी स्वास्थ्य क्लिनिक	६	
		निजी अस्पताल/पोलिक्लिनिक	२	धुराबजार र भीमान
२	दुधौली नगरपालिका	प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र	१	सिर्थौली
		स्वास्थ्य चौकी	९	वडा कार्यालय आसपास
		सहरी स्वास्थ्य क्लिनिक	६	
		निजी अस्पताल/पोलिक्लिनिक	२	दुधौली र डकाहा
३	फिक्कल गाउँपालिका	प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र	०	
		स्वास्थ्य चौकी	६	वडा कार्यालय आसपास
		सामुदायिक स्वास्थ्य इकाइ	५	
		निजी अस्पताल/पोलिक्लिनिक	०	
४	तीनपाटन गाउँपालिका	प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र	२	बेलघारी र लाम्पनटार
		स्वास्थ्य चौकी	६	वडा कार्यालय आसपास
		सामुदायिक स्वास्थ्य इकाइ	३	
		निजी अस्पताल/पोलिक्लिनिक	१	
५	गोलन्जोर गाउँपालिका	प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र	०	
		स्वास्थ्य चौकी	७	वडा कार्यालय आसपास
		सामुदायिक स्वास्थ्य इकाइ	३	
		निजी अस्पताल/पोलिक्लिनिक	३	खुर्कोट
६	सुनकोशी गाउँपालिका	प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र	०	
		स्वास्थ्य चौकी	५	वडा कार्यालय आसपास
		सामुदायिक स्वास्थ्य इकाइ	२	
		निजी अस्पताल/पोलिक्लिनिक	२	सित्तलपाटी र झागाझोली रातमाटा
७	घ्याङलेक गाउँपालिका	प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र	०	
		स्वास्थ्य चौकी	५	वडा कार्यालय आसपास
		सामुदायिक स्वास्थ्य इकाइ	१	बस्तीपुर
		निजी अस्पताल/पोलिक्लिनिक	०	
८	मरिण गाउँपालिका	प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र	१	कपिलाकोट
		स्वास्थ्य चौकी	२	वडा कार्यालय आसपास
		सामुदायिक स्वास्थ्य इकाइ	५	
		निजी अस्पताल/पोलिक्लिनिक	०	
९		प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र	०	

	हरिहरपुरगढी गाउँपालिका	स्वास्थ्य चौकी	४	वडा कार्यालय आसपास
		सामुदायिक स्वास्थ्य इकाइ	२	
		निजी अस्पताल/पोलिक्लिनिक	०	

स्रोतः स्वास्थ्य कार्यालय, सिन्धुली, २०७६

- **गाउँपालिका/नगरपालिका अन्तर्गतका स्वास्थ्य शाखा संयोजक तथा उपसंयोजकहरुको सम्पर्क विवरणः**

क्र.सं.	गापा/नपाको नाम	पद	स्वास्थ्य प्रमुखको नाम	सम्पर्क विवरण
१	कमलामाई नगरपालिका	स्वास्थ्य संयोजक	श्री सुरेश पासवान	९८४४०२९८४१
		स्वास्थ्य सह–संयोजक	श्री केम बहादुर थापा	९८४४०४२९१७
२	दुधौली नगरपालिका	स्वास्थ्य संयोजक	श्री जगदिश मण्डल	९८६१४०६०४१
		स्वास्थ्य सह–संयोजक	श्री मन्जु न्यौपाने	९८०४८६८२२६
३	फिक्कल गाउँपालिका	स्वास्थ्य संयोजक	श्री हरेन्द्र भूमिहार	९८१७६४९३२०
४	तीनपाटन गाउँपालिका	स्वास्थ्य संयोजक	श्री रामवेचन साह	९८१४८८८१९७
		स्वास्थ्य सह–संयोजक	श्री बिन्दु थापा मगर	९८६४०१७११०
५	गोलन्जोर गाउँपालिका	स्वास्थ्य संयोजक	श्री विरेन्द्र साह	९८४४०९८३७१
६	सुनकोशी गाउँपालिका	स्वास्थ्य संयोजक	श्री ओमप्रकाश झा	९८४४०९६१३६
		स्वास्थ्य सह–संयोजक	श्री माधव प्रधान	९८४९३४५६४६
७	घ्याङ्लेक गाउँपालिका	स्वास्थ्य संयोजक	श्री महेन्द्र यादव	९८४८६४६८१९
८	मरिण गाउँपालिका	स्वास्थ्य संयोजक	श्री मधु लाखे	९८००८९२५४०
९	हरिहरपुरगढी गाउँपालिका	स्वास्थ्य संयोजक	श्री राजेश्वर साह	९८४४४०५१८६

अनुसूचीः ९ जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति सिन्धुलीका सदस्यहरुका नामवली

पद	सदस्यको नामथर	पद	कार्यालय/निकाय/संस्था	सम्पर्क नम्वर
अध्यक्ष	श्री योगेन्द्र प्रसाद पाण्डे	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, सिन्धुली	०४७-५२०१३३, ९८५४०६७७७७
सदस्य	श्री शंकरराज वर्मा तिवारी	प्रमुख	जिल्ला समन्वय समिति, सिन्धुली	०४७-५२०१४४, ९८५४०४१६२२
"	श्री खड्ग बहादुर खत्री	प्रमुख	कमलामाई नगरपालिका, सिन्धुली	०४७-५२०२४५, ९८५४०४१०२९
"	श्री घनश्याम राउत	प्रमुख	दुधौली नगरपालिका, सिन्धुली	०४७-४१२०५१, ९८५४०४१८५१
"	श्री राजन दाहाल	अध्यक्ष	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी, सिन्धुली	९८५४०४१२०२
"	श्री उज्ज्वल बराल	सभापति	नेपाली कांग्रेस, सिन्धुली	९८४१३१५०००
"	श्री मोदनाथ तिमल्सिना	अध्यक्ष	जनता समाजवादी पार्टी, सिन्धुली	९८४४०९२२०२
"	श्री धनबहादुर कार्की	अध्यक्ष	फिक्कल गाउँपालिका, सिन्धुली	९८४४३९६६५५
"	श्री कर्ण बहादुर थापा	अध्यक्ष	तिनपाटन गाउँपालिका, सिन्धुली	९८५४०४२२२५
"	श्री पुष्प कार्की	अध्यक्ष	गोलन्जोर गाउँपालिका, सिन्धुली	९८५४०४१७७५
"	श्री दिपा बोहारा दाहाल	अध्यक्ष	सुनकोशी गाउँपालिका, सिन्धुली	९८५४०४२००७
"	श्री जगत बहादुर भोलन	अध्यक्ष	घ्याङलेक गाउँपालिका, सिन्धुली	९७४४०३५६९९
"	श्री पानीराज बम्जन	अध्यक्ष	मरिण गाउँपालिका, सिन्धुली	९८५४०४२२००
"	श्री कार्साङ लामा	अध्यक्ष	हरिहरपुरगढी गाउँपालिका, सिन्धुली	९८५४०४१८८१
"	डा. लक्ष्मण खड्का	प्रमुख	सिन्धुली अस्पताल, सिन्धुली	०४७-५२०१४५, ९८५४०४२३४२
"	श्री जितेन्द्र कुमार साह	प्रमुख	स्वास्थ्य कार्यालय, सिन्धुली	०४७-५२०१८८, ९८६८८१५०८७
"	श्री विजय थापा	प्रमुख सेनानी	बर्दबहादुर गण, ठुलीटार, सिन्धुली	०४७-६२००८९, ०४७-६२००९१
"	श्री रञ्जु सिग्देल	प्रहरी उपरीक्षक	जिल्ला प्रहरी कार्यालय, सिन्धुली	०४७-५२०१९९, ९८५४०६५५५५
"	श्री गोपी भट्टराई	प्रहरी नायव उपरीक्षक	सशस्त्र प्रहरी बल आश्रित गुल्म, सिन्धुली	०४७-५२१११११ ९८५१२६००९४
"	श्री हेमन्त चौधरी	प्रमुख अनुसन्धान अधिकृत	राष्ट्रिय अनुसन्धान जिल्ला कार्यालय, सिन्धुली	०४७-५२०२३३
"	श्री नेत्र गजुरेल	प्रमुख	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ, सिन्धुली	०४७-५२११७५ ९८५४०४१२६४
"	श्री भरत प्रसाद बिडारी	प्रमुख	कृषि ज्ञान केन्द्र, सिन्धुली	०४७-५२०१६६ ९८५४०४२२६६
"	श्री सूर्य प्रसाद विष्ट	प्रमुख	शहरी विकास तथा भवन कार्यालय, सिन्धुली	०४७-५२११३९ ९८४३२०८९०७
"	श्री	प्रमुख	जलस्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन, सिन्धुली	०४७-५२०१०५

"	डा गौरीमान श्रेष्ठ	प्रमुख	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशु सेवा ज्ञान केन्द्र, सिन्धुली	०४७–५२०१८५ ९८५४०४१७८५
"	श्री अशोक श्रेष्ठ	सभापति	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, सिन्धुली	०४७–५२०१२० ९८४४०४०२१४
"	श्री बेदराज दाहाल	अध्यक्ष	गैर सरकारी संस्था महासंघ, सिन्धुली	९८४४१५६८७९
"	श्री राजन कार्की	सभापति	नेपाल पत्रकार महासंघ, सिन्धुली	९८५१००३८९३
"	श्री अमरेशचन्द्र बैदार	अध्यक्ष	उद्योग वाणिज्य संघ, सिन्धुली	०४७–५२०६०९, ९८५४०४२६०९
सदस्य सचिव	श्री ऋद्धि प्रकाश सिटौला	सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, सिन्धुली	९८४१३७३३७७

अनुसूचीः १० विपद् व्यवस्थापन समिति बैठक/कार्यशालामा सहभागीहरुको विवरण

मिति २०७७ जेष्ठ २३ गते शुक्रबार बसेको विपद् व्यवस्थापन समिति बैठक/कार्यशाला गोष्ठीमा सहभागीहरुको विवरणः

क्र.सं.	सहभागीको नाम	पद	निकाय
१.	श्री योगेन्द्र प्रसाद पाण्डे	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, सिन्धुली
२.	मा. प्रदिप कटुवाल	प्रदेश सभा सदस्य	बागमती प्रदेश, नेपाल
३.	श्री शंकरराज बर्मा तिवारी	प्रमुख	जिल्ला समन्वय समिति, सिन्धुली
४.	श्री खड्ग बहादुर खत्री	नगर प्रमुख	कमलामाई नगरपालिका, सिन्धुली
५.	श्री कर्ण बहादुर थापा मगर	अध्यक्ष	तीनपाटन गाउँपालिका, सिन्धुली
६.	श्री पुष्प कार्की	अध्यक्ष	गोलन्जोर गाउँपालिका, सिन्धुली
७.	श्री दिपा बोहोरा दाहाल	अध्यक्ष	सुनकोशी गाउँपालिका, सिन्धुली
८.	श्री जगत बहादुर भोलन	अध्यक्ष	घ्याङ्लेक गाउँपालिका, सिन्धुली
९.	श्री पानीराज बम्जन	अध्यक्ष	मरिण गाउँपालिका, सिन्धुली
१०.	श्री कारसाङ लामा	अध्यक्ष	हरिहरपुरगढी गाउँपालिका, सिन्धुली
११.	श्री कमलजंग राई	प्रतिनिधि	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी, सिन्धुली
१२.	श्री दिपक घिमिरे	प्रतिनिधि	नेपाली कांग्रेस, सिन्धुली
१३.	श्री ऋद्धि प्रकाश सिटौला	सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, सिन्धुली
१४.	श्री विजय थापा	प्रमुख सेनानी	बर्द बहादुर गण, ठुलीटार, सिन्धुली
१५.	श्री रन्जु सिग्देल	प्रहरी उपरीक्षक	जिल्ला प्रहरी कार्यालय, सिन्धुली
१६.	श्री गोपीकृष्ण भट्टराई	सशस्त्र प्रहरी नायव उपरीक्षक	सशस्त्र प्रहरी बल आश्रित गुल्म, सिन्धुली
१७.	श्री हेमन्त चौधरी	प्रमुख अनुसन्धान अधिकृत	राष्ट्रिय अनुसन्धान जिल्ला कार्यालय, सिन्धुली
१८.	श्री विमल तिमल्सिना	प्रतिनिधि	जनता समाजबादी पार्टी, सिन्धुली
१९.	श्री सचिन खड्का	सेनानी	बर्द बहादुर गण, ठुलीटार, सिन्धुली
२०.	श्री अमरेश चन्द्र बैदार	अध्यक्ष	उद्योग वाणिज्य संघ, सिन्धुली
२१.	श्री दुर्गा प्रसाद घिमिरे	प्रतिनिधि	सहरी विकास तथा भवन कार्यालय, सिन्धुली
२२.	श्री प्रल्हाद पोखरेल	अध्यक्ष	अस्पताल विकास समिति, सिन्धुली
२३.	श्री घनश्याम कार्की	प्रमुख	जलस्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन कार्यालय, सिन्धुली
२४.	श्री रमेश आचार्य	प्रतिनिधि	बिपी राजमार्ग सडक आयोजना, सिन्धुली
२५.	श्री भरतप्रसाद विडारी	प्रमुख	कृषि ज्ञान केन्द्र, सिन्धुली
२६.	श्री अशोक श्रेष्ठ	सभापति	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, सिन्धुली
२७.	श्री नेत्र गजुरेल	प्रमुख	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ, सिन्धुली
२८.	श्री वेदराज दाहाल	अध्यक्ष	गैरसरकारी संस्था महासंघ, सिन्धुली
२९.	श्री महेश गुप्ता	प्रतिनिधि	कमला नदी नियन्त्रण आयोजना, जनकपुर
३०.	डा. गौरीमान श्रेष्ठ	प्रमुख	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशु सेवा ज्ञान केन्द्र, सिन्धुली
३१.	श्री जितेन्द्रकुमार साह	प्रमुख	स्वास्थ्य कार्यालय, सिन्धुली

३२.	डा. लक्ष्मण खड्का	मेडिकल सुपरीटेन्डेन्ट	सिन्धुली अस्पताल, सिन्धुली
३३.	श्री राजन कार्की	सभापति	नेपाल पत्रकार महासंघ, सिन्धुली
३४.	श्री शंकर कार्की	जिल्ला प्रतिनिधि	एभिन्यूज टेलिभिजन
३५.	श्री मिनकुमार दाहाल	जिल्ला प्रतिनिधि	नेपाल टेलिभिजन
३६.	श्री विरेन्द्र साह	स्वास्थ्य संयोजक	गोलन्जोर गाउँपालिका, सिन्धुली
३७.	श्री अमृत पाखिन	तालिम अधिकृत	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, सिन्धुली
३८.	श्री गोविन्द प्रसाद कोइराला	नायव सुब्बा	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, सिन्धुली
३९.	श्री उपेन्द्र न्यौपाने	प्रशासकीय अधिकृत	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, सिन्धुली
४०.	श्री टंकनाथ घिमिरे	प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत	फिक्कल गाउँपालिका, सिन्धुली

अनुसूचीः ११ विपद् सम्बन्धी शब्दावली

विपद् (Hazard) : विपद् ल्याउन सक्ने कुनै पनि घटना जस्तै बाढी, पहिरो, आगलागी, हुरीबतास, चट्याङ विपद् हुन्

विपद् (Disaster) : विपद्का घटनाबाट जनधनको क्षति भएको अवस्था । मानिस मर्ने, हराउने, घाइते हुने, घरपालुवा पशु मर्ने र खेतबारी नष्ट हुने तथा मानिस विस्थापित भएर अर्काको सहयोग लिनु पर्ने स्थिति उत्पन्न हुनु नै विपद् हो ।

जोखिम (Risk) : विपद्का घटनाबाट क्षति हुने सम्भावना रहेको अवस्था वा हानीनोक्सानी हुने सम्भावना । नदी किनारमा रहेको बस्ती बाढीको धेरै जोखिममा रहेको हुन्छ । धेरै भिरालो र सिमसिमे पाखोमा भएको घर वा त्यसभन्दा तल भएको घर वा बस्ती पहिरोको जोखिममा रहेको हुन्छ ।

सङ्कटासन्न (Vulnerable) : आपतकालीन अवस्था उत्पन्न हुने सम्भावना भएको वा अत्यधिक जोखिममा रहेको वा विपत्तितर्फ उन्मुख भएको अवस्था । पहिरो जान लागेको ठाउँको छेउको घर वा बस्ती तथा बाढी आउने समयमा खोला किनारमा भएको घर वा बस्ती ।

न्यूनिकरण (Reduction) : विपद्को घटनाबाट हुन सक्ने क्षति कम गर्न वा विपद्को घटना भएर विपद् आउनु अघि त्यसको सामना गर्न गरिने तयारी । पूर्वतयारी, पूर्वचेतावनी प्रणालीको स्थापनाजस्ता कार्यबाट विपद्को जोखिम न्यून गर्ने काम ।

अल्पिकरण (Mitigation) : विपद्बाट हुन सक्ने क्षति कम गर्न गरिने कार्य । खोलाको किनारमा तटबन्ध लगाउने, तारजाली लगाउनेजस्ता काम, पहिरो जान लागेको ठाउँमा टेवा पर्खाल लगाएर पहिरो नियन्त्रण गर्ने काम जसले पहिरो जानबाट नियन्त्रण गर्छ । विकासका काममा जोखिम कम गर्ने विधि अपनाएर क्षति हुने सम्भावनालाई कम गर्ने काम ।

क्षमता (Capacity) : विपद्को सामना गर्ने स्रोत, साधन, ज्ञान, सीप आदि भएको अवस्था । विपद् हुने सम्भावना छ भने विपद्को घटना हुनु पहिले गरिएको पूर्वतयारी । आपत्कालमा चाहिने सामानको जोहो गरिएको अवस्था । पूर्वतयारी गरेर विपद्को सामना गर्ने क्षमता बढाउन सकिन्छ ।

प्रवलीकरण (Retrofitting) : बलियो बनाउने काम । पुरानो घर, गोठको मर्मतसम्भार वा बाटो, पुल, विद्यालयजस्ता संरचनालाई विशेष प्रविधिद्वारा मर्मतसम्भार गरी विपद्का घटनाबाट क्षति नहुने स्तरमा विकास गर्ने कार्य ।

भवन निर्माण संहिता (Building Code) : नेपाल सरकारबाट २०६० सालमा भवन निर्माणका लागि लागू भएको मापदण्ड । साधारण भूकम्पबाट घर, कार्यालय भवन, विद्यालय भवन नभत्किउन भन्ने उद्देश्यले सरकारले तयार गरेको घर वा भवन बनाउने मापदण्ड ।

आपतकाल (Emergency) : विपद्का कारण जनधनको क्षति वा नोक्सान भएर उत्पन्न भएको विपत्तिको अवस्था । यस्तो अवस्थामा घर, छरछिमेकले मात्र समस्याको समाधान गर्न कठिन हुन्छ र सरकारी वा गैरसरकारी निकायको सहयोगको आवश्यकता पर्छ ।

पूर्वानुमान (Forecast) : कुनै पनि विषयमा पहिले नै गरिने अनुमान । घना वर्षा भएपछि बाढी आउने अनुमान गर्न सकिन्छ । रेडियोले दिनभरको मौसम कस्तो हुन्छ भनेर भन्नु पूर्वानुमान हो ।

पूर्व—चेतावनी (Early Warning) : कुनै पनि घटना हुने सम्भावना भएमा त्यस्तो घटनाबाट प्रभावित हुन सक्ने समुदायलाई पहिले नै जानकारी दिने कार्य । पूर्वचेतावनी प्रणालीको विकासले विपद्को सामना गर्न सक्ने तत्कालको तयारी गर्न सहयोग गर्छ ।

पूर्वतयारी (Preparedness) : विपद्का घटनाबाट हुने क्षति कम गराउन, विपद्को अवस्थामा सुरक्षित स्थानान्तरण गर्न, मानवीय तथा आर्थिक क्षति कम गर्न र आपत्कालीन अवस्थामा व्यवस्थित र प्रभावकारी प्रतिकार्य गर्न विपद् हुनु पहिले नै गरिने कार्यलाई पूर्वतयारी भनिन्छ ।

प्रतिकार्य (Response) : विपद्को सङ्कटकालीन अवस्थामा गरिने उद्धार, राहत तथा मानवीयसेवाको कार्य । विपद्मा परेका मानिस वा छिमेकीलाई त्यसबाट निकाल्ने काम, घरबारविहीन भएकालाई अश्रयस्थलमा राख्ने र तिनको जीविकोपार्जनको लागि गरिने सहयोगको काम ।

सामना (Cope) : कुनै पनि घटनाको प्रतिकार गर्नु तथा विपद्बाट पर्ने समस्या समाधान गर्ने क्षमता वा शक्ति हुनु, बाढी आएमा खोलामा पौडी खेलेर बाहिर निस्कने क्षमता बाढीको सामना हो ।

घुँडा टेकी गुँडुल्क, ओत लागी समात (Duck, Cover and Hold) : विशेष गरी भूकम्प गएको समयमा सुरक्षित रहनको लागि बस्ने तरिका, पहिरो गएको समयमा पनि यो विधिबाट संवेदनशील अङ्ग बचाउन सकिन्छ ।

झटपट झोला (Go Bag) : विपद्को घटना भइहालेमा आफ्नो तथा परिवार र सकेसम्म छरछिमेकको सहयोगको लागि औजार, औषधि, हलुका खाद्यान्न आदि राखिएको त्यस्तो झोला जसलाई सजिलै भेटिने ठाउँमा राखिएको हुन्छ र विपद्को घटना भएको अवस्थामा बोकेर हिँड्न सकिन्छ ।

पराकम्प (After Shocks)ः भूकम्पको ठूलो धक्का गइसके पछि फेरि जाने सा(साना धक्का वा झड्का ठूलो भूकम्प गइसकेपछि केही समयपछि वा फेरि आउने स—साना कम्पन ।

अनुसूचीः १२ सन्दर्भ सामग्रीहरु

क्र. सं.	प्रतिवेदन/प्रकाशनको नाम	सिकाई/असल अभ्यास
१	नेपालको संविधान, २०७२	विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी अधिकार सूची तथा तथा संबैधानिक व्यवस्थाको सम्बन्धी जनकारी
२	विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४	विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापनको कानुनी आधारहरु
३	विपद् जोखिम न्यूनिकरण राष्ट्रिय नीति, २०७४	राज्यले बनाएका विपद्सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रमहरुको जानकारी प्राप्त
४	विपद् जोखिम न्यूनिकरण राष्ट्रिय रणनैतिक कार्ययोजना, २०७४	नीति तथा कार्यक्रमको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि अपनाइएका रणनीति तथा कार्ययोजनाको ढाँचा
५	स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४	स्थानीय तहको विपद् सम्बन्धी कार्य तथा अधिकार क्षेत्र
६	विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०६८ सिन्धुली	समग्र जिल्लाको विपद् जोखिमको अवस्थाबारे असल चित्रण
७	विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७० सिन्धुली	जिल्ला स्तरको विपद् जोखिम स्तरीकरण, विषयगत अभ्यासहरु सुरुवात हुन खोजेको तथा जिल्ला भित्र रहेका क्षमताहरु उल्लेख भएको ।
८	विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७३, २०७५ र २०७६ सिन्धुली	जिल्ला स्तरको विपद् जोखिम स्तरीकरण, विषयगत क्षेत्रका अपुग सामाग्रीहरुको चित्रण तथा क्षमताहरुको जानकारी तथा पछिल्लो क्रियाकलापहरुको खाका उल्लेख भएको ।
९	नेपाल रेडक्रस सोसाइटीका बार्षिक प्रतिवेदनहरु	जिल्लामा भए गरेका विपद्मा प्रतिकार्य गर्दाका प्रयास, समन्वय गरी स्रोत सकलन तथा राहत वितरणको अवस्था ।
१०	दैवी विपद् उद्धार ऐन, २०३९	ऐनले व्यवस्था गरेको मापदण्ड र सरकारी संरचनाबारे बुझाई ।
११	स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन, २०५५	विपद् जोखिम न्यूनिकरणमा स्थानीय निकायको भूमिका बारे स्पष्टता ।
१२	राहत वितरण मापदण्ड २०४५, तेस्रो संसोधन २०६९, कार्यविधि, २०७६	राहत सम्बन्धी मापदण्ड निर्धारण गरिएको ।
१३	राष्ट्रिय विपद् प्रतिकार्य ढाँचा, २०७०	तत्कालको प्रतिफल सम्बन्धी ।
१४	स्फेयर मापदण्ड, २०११	राहत मापदण्ड र न्यूनतम आवश्यकताबारे सबै सरोकारवालाहरुलाई जानकारी नभएको ।
१५	ह्योगो, सेन्डाई कार्य संरचना	विपद्लाई प्राथमिकता क्षेत्र अन्तर्गत समावेश गर्न चासो प्रकट ।
१६	स्थानीय तहअन्तर्गतका विपद् व्यवस्थापन ऐन तथा पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाहरु	गाउँस्तरमा योजना निर्माण गर्ने प्रकृया स्थानीय समुदायको प्राथमिकताहरुबारे जानकारी भएको, विपद्को स्थिति र स्थानीय स्तरबाट गर्न सक्ने सम्भावित उपायहरुका बारेमा जानकारी ।